

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ

« 17 » 1 Հայր/հ/ 2012 թ.

թիվ 35.3 - Ձ .

ՀՐԱՄԱՆ

<<ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՇՎԱՅԻՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ԿԻՐԱՌՄԱՆ
ՀՐԱՀԱՆԳԸ>> ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԵՎ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2000 ԹՎԱԿԱՆԻ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ
29-Ի ԹԻՎ 319 ՀՐԱՄԱՆՆ ՈՒԺԸ ԿՈՐՑՐԱԾ ՃԱՆԱԶԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով <<Հաշվապահական հաշվառման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 4-րդ հոդվածի 2-րդ մասի <<բ>> կետը՝ **հրամայում եմ.**

1. Հաստատել <<Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը և դրա կիրառման հրահանգը>>՝ համաձայն Հավելվածի:
2. Ուժը կորցրած ճանաչել Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 2000 թվականի դեկտեմբերի 29-ի <<Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը հաստատելու մասին>> թիվ 319 հրամանը:
3. Սույն հրամանն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող 10-րդ օրը:

ՎԱԶԵ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

**ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ
ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՇՎԱՅԻՆ ՊԼԱՆ ԵՎ ԴՐԱ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳ**

Կազմակերպությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը (այսուհետ՝ հաշվային պլան) մշակվել է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին և միջազգային ստանդարտների ուղեցույցներին (ՖՀՄՄ-ներին) համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելուն և ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելուն օժանդակելու նպատակով: Սույն հաշվային պլանի մշակումն իրականացվել է՝ պահպանելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1998 թվականի նոյեմբերի 26-ի «Հաշվապահական հաշվառման համակարգի բարեփոխումների մասին» N 740 որոշման հիման վրա մշակված հաշվային պլանի կառուցվածքն ու սկզբունքները:

Սույն հաշվային պլանը նախատեսված է ՖՀՄՄ-ներին համապատասխան առանձին կամ անհատական (ոչ համախմբված) ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստող կազմակերպությունների (բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարգավորման ոլորտում գործող կազմակերպությունների) համար և կրում է օրինակելի, օժանդակող, ցուցադրող բնույթ: Թեև հաշվային պլանը պարտադիր բնույթ չի կրում, դրան հետևելը դյուրացնում է հաշվապահների, աուդիտորների, հաշվապահական համակարգչային ծրագրեր մշակողների, պետական լիազոր մարմինների գործը և նպաստում է ֆինանսական հաշվետվությունների համադրելիությանը:

Հաշվային պլանը բաղկացած է երեք բաժնից՝

I. Ընդհանուր դրույթներ,

II. Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների ցանկ,

III. Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կիրառման հրահանգ:

I բաժնում տրված է հաշվային պլանի ընդհանուր բնութագիրը, գործողության ոլորտը, ֆինանսական հաշվետվությունների ձևերի հետ կապը, ինչպես նաև դասակարգման և կոդավորման հիմունքները:

II բաժնում տրված է հաշվապահական հաշվառման դասերում և խմբերում միավորված առաջին և երկրորդ կարգի հաշիվների ցանկը:

III բաժնում տրված է հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կիրառման հրահանգը:

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանը կազմակերպության վրա ազդող իրադարձությունների և դրա կողմից իրականացվող գործառնությունների փաստերի՝ հաշվապահական հաշվառման մեջ գրանցման և խմբավորման սխեմա է:

Հաշվային պլանը կազմված է ըստ տնտեսական բովանդակության դասակարգված հաշիվներից և ներառում է հաշիվների դասեր, հաշիվների խմբեր, առաջին կարգի հաշիվներ (սինթետիկ հաշիվներ) և երկրորդ կարգի հաշիվներ (ենթահաշիվներ):

Հաշվային պլանը ներառում է 9 դաս՝

1. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ,
2. Ընթացիկ ակտիվներ,
3. Սեփական կապիտալ,
4. Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ,
5. Ընթացիկ պարտավորություններ,
6. Եկամուտներ,
7. Ծախսեր,
8. Կառավարչական հաշվառման հաշիվներ,
9. Արտահաշվեկշռային հաշիվներ:

1-7 դասերն ընդգրկում են ֆինանսական հաշվառման հաշիվները, 8-րդ դասը՝ կառավարչական հաշվառման և 9-րդ դասը՝ արտահաշվեկշռային հաշիվները:

Ֆինանսական հաշվառման հաշիվներն օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլման ենթակա տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դրանք բաժանվում են հաշվեկշռային հաշիվների (1-5 դասեր) և գործունեության արդյունքների հաշիվների (6-7 դասեր):

Հաշվեկշռային հաշիվները նախատեսված են կազմակերպության ակտիվների, սեփական կապիտալի և պարտավորությունների հաշվառման համար: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են այս հաշիվների մնացորդները (դեբետային կամ կրեդիտային):

Գործունեության արդյունքների հաշիվները նախատեսված են կազմակերպության եկամուտների և ծախսերի հաշվառման համար: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում այս հաշիվների զուտ շրջանառությունը (դեբետային՝ ծախսերի գծով և կրեդիտային՝ եկամուտների գծով), իսկ սահմանված դեպքերում՝ դրանց տարբերությունը տեղափոխվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն:

Կառավարչական հաշվառման հաշիվները նախատեսված են արտադրական ծախսումների և արտադրանքի, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի, ինչպես նաև ոչ ընթացիկ նյու-

թական և ոչ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) և մշակման ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնք օգտագործվում են կազմակերպությունում՝ կառավարչական որոշումներ ընդունելու նպատակով:

Արտահաշվեկշռային հաշիվները նախատեսված են կազմակերպությանը չպատկանող, բայց ժամանակավորապես նրա տրամադրության կամ օգտագործման տակ գտնվող ակտիվների (գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ, պատասխանատու պահպանման, վերամշակման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ, հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ, կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ և այլն), պայմանական ակտիվների և պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման, ինչպես նաև առանձին գործառնությունների վերահսկման համար:

Հաշիվների կոդավորումը կառուցված է հետևյալ կերպ՝

- հաշիվների դասերը նշված են միանիշ թվով՝ 1-ից մինչև 9-ը,
- հաշիվների խմբերը նշված են երկնիշ թվով, որոնցից առաջինը ցույց է տալիս դասի ծածկագիրը, իսկ երկրորդը՝ խմբի համարը,
- առաջին կարգի հաշիվները նշված են եռանիշ թվով, որոնցից առաջին երկուսը ցույց են տալիս խմբի ծածկագիրը, երրորդը՝ առաջին կարգի հաշվի համարը,
- երկրորդ կարգի հաշիվները նշված են քառանիշ թվով, որոնցից առաջին երեքը ցույց են տալիս առաջին կարգի հաշվի ծածկագիրը, չորրորդը՝ երկրորդ կարգի հաշվի համարը:

Հաշիվները, կախված կազմակերպությունում գործունեության տարբեր տեսակների (վարձակալական գործունեություն, արժեթղթերի առքուվաճառք) հարաբերական կարևորությունից և կրկնման հաճախականությունից, կարող են փոփոխվել, եթե այդ փոփոխությունը կնպաստի կազմակերպության հիմնական գործունեության, այլ գործառնական գործունեության և ոչ գործառնական գործունեության արդյունքների առավել ճշմարիտ ներկայացմանը: Երկրորդ կարգի բոլոր հաշիվները, ինչպես նաև 8-9 դասի առաջին կարգի հաշիվները օգտագործվում են ըստ անհրաժեշտության՝ ելնելով կազմակերպության գործունեության առանձնահատկություններից, ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության բացահայտման պահանջներից, ինչպես նաև վերահսկողության և վերլուծության նպատակներից:

Յուրահատուկ գործառնությունների հաշվառման նպատակով կազմակերպությունները անհրաժեշտության դեպքում, կարող են՝

- հաշվային պլանում ավելացնել լրացուցիչ առաջին և երկրորդ կարգի հաշիվներ՝ օգտագործելով հաշիվների ազատ ծածկագրերը, կամ
- փոփոխել առաջին և երկրորդ կարգի հաշիվները՝ այդ փոփոխությունները ներկայացնելով հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ:

Հաշվային պլանը ներառում է ակտիվային, պասիվային, ակտիվապասիվային հաշիվներ: 1-ին, 2-րդ, 7-րդ, 8-րդ դասերի հաշիվները, բացառությամբ պասիվային կարգավորող հաշիվների, ակտիվային են, իսկ 3-6-րդ դասերի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող և ակտիվապասիվային հաշիվների, պասիվային են:

1-8-րդ դասերի հաշիվներում և 9-րդ դասի 92 խմբում (այն նախատեսված է բրոքերային և հավատարմագրային գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունների համար) կազմակերպության գործառնությունների և դրա վրա ազդող իրադարձությունների արտացոլումը իրականացվում է կրկնակի գրանցման հիմունքով, իսկ 9-րդ դասի մնացած հաշիվներում՝ հաշվառման պարզ (միակի գրանցման) համակարգով:

II. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Հաշիվն. խմբի ծածկ.	I կարգի հաշիվն. ծածկ.	II կարգի հաշիվն. ծածկ.
--------------------------	-----------------------------	------------------------------

ԴԱՍ 1. ՈՋ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

11-12

ՈՋ ԸՆԹԱՑԻԿ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

111

Մաշվող հիմնական միջոցներ

- 1111 Շենքեր
- 1112 Կառուցվածքներ
- 1113 Փոխանցող հարմարանքներ
- 1114 Մեքենաներ և սարքավորումներ
- 1115 Տրանսպորտային միջոցներ
- 1116 Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ
- 1119 Այլ հիմնական միջոցներ

112

Հիմնական միջոցների մաշվածություն

- 1121 Շենքերի մաշվածություն
- 1122 Կառուցվածքների մաշվածություն
- 1123 Փոխանցող հարմարանքների մաշվածություն
- 1124 Մեքենաների և սարքավորումների մաշվածություն
- 1125 Տրանսպորտային միջոցների մաշվածություն
- 1126 Արտադրական գույքի, տնտեսական գույքի, գործիքների մաշվածություն
- 1129 Այլ հիմնական միջոցների մաշվածություն

115

Հողամասեր

116

Կենսաբանական ակտիվներ

- 1161 Պտղատու այգիներ
- 1162 Ծառեր տնկադաշտում
- 1163 Թփեր
- 1164 Խաղողի վազեր
- 1165 Կաթնատու հոտ
- 1166 Մսատու կենդանիներ

117

Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն

- 1171 Պտղատու այգիների մաշվածություն
- 1172 Ծառեր տնկադաշտում – մաշվածություն
- 1173 Թփերի մաշվածություն
- 1174 Խաղողի վազերի մաշվածություն
- 1175 Կաթնատու հոտի մաշվածություն
- 1176 Մսատու կենդանիների մաշվածություն

118

Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ

- 1181 Օգտագործման համար ոչ մատչելի շենքեր
- 1182 Օգտագործման համար ոչ մատչելի կառուցվածքներ
- 1183 Օգտագործման համար ոչ մատչելի փոխանցող հարմարանքներ
- 1184 Օգտագործման համար ոչ մատչելի մեքենաներ և սարքավորումներ
- 1185 Օգտագործման համար ոչ մատչելի տրանսպորտային միջոցներ

- 1186 Օգտագործման համար ոչ մատչելի արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ
- 1189 Օգտագործման համար ոչ մատչելի այլ հիմնական միջոցներ

119 Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ

121 Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն

122 Ներդրումային գույք

- 1221 Իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույք
- 1222 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույք

123 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն

124 Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում

- 1241 Մաշվող հիմնական միջոցների արժեզրկում
- 1242 Հոդամասերի արժեզրկում
- 1243 Կենսաբանական ակտիվների արժեզրկում
- 1244 Անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում
- 1245 Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արժեզրկում
- 1246 Ներդրումային գույքի արժեզրկում

13

ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

131 Ոչ նյութական ակտիվներ

- 1311 Ֆիրմային անուններ
- 1312 Հրապարակումների անուններ
- 1313 Համակարգչային ծրագրեր
- 1314 Լիցենզիաներ և վստահագրեր (ֆրանշիզներ)
- 1315 Հեղինակային իրավունքներ
- 1316 Արտոնագրեր
- 1317 Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքներ
- 1318 Բանաձևեր, մոդելներ, նախագծեր, բաղադրատոմսեր և փորձանմուշներ
- 1319 Այլ ոչ նյութական ակտիվներ

132 Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա

- 1321 Ֆիրմային անունների ամորտիզացիա
- 1322 Հրապարակումների անունների ամորտիզացիա
- 1323 Համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիա
- 1324 Լիցենզիաների և վստահագրերի (ֆրանշիզների) ամորտիզացիա
- 1325 Հեղինակային իրավունքների ամորտիզացիա
- 1326 Արտոնագրերի ամորտիզացիա
- 1327 Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքների ամորտիզացիա
- 1328 Բանաձևերի, մոդելների, նախագծերի, բաղադրատոմսերի և փորձանմուշների ամորտիզացիա
- 1329 Այլ ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա

- 133 Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ**
 1331 Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվներ
 1332 Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ
- 134 Գուդվիլ**
- 136 Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում**
 1361 Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում
 1362 Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում
 1363 Գուդվիլի արժեզրկում

14

ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

- 141 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում**
 1411 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպությունների բաժնային գործիքներում
 1412 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպությունների ածանցյալ գործիքներում
- 142 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում**
 1421 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ դուստր ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում
 1422 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում
 1423 Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ համատեղ վերահսկվող միավորների կանոնադրական կապիտալում
- 143 Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ**
 1431 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
 1432 Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
- 144 Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 145 Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 146 Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 147 Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով**
 1471 Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով
 1472 Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ երկարաժամկետ

1473 փոխառությունների գծով
2վաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության
գծով

**148 Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ
ֆինանսական ակտիվներ**

**149 Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում
(անհավաքագրելիություն)**

1491 Չկապակցված կազմակերպություններում սկզբնական արժեքով
հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեզրկում
1492 Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում ոչ
ընթացիկ ներդրումների արժեզրկում
1493 Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների
անհավաքագրելիություն
1494 Երկարաժամկետ փոխառությունների անհավաքագրելիություն
1495 Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն
մուտքերի անհավաքագրելիություն

15 ԱՅԼ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

151 Հետաձգված հարկային ակտիվներ

152 Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար

153 Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ

154 Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով

**155 Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների
ամորտիզացիա**

156 Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում

ԴԱՍ 2. ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

21 ՊԱՇԱՐՆԵՐ ԵՎ ԿԵՆՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

211 Նյութեր

2111 Հումք և նյութեր
2112 Գնովի կիսապատրաստուքներ, համալրող շինվածքներ և դետալներ
2113 Վառելիք
2114 Տարա և տարանյութեր
2115 Պահեստամասեր
2116 Շինանյութեր
2117 Գյուղատնտեսական նշանակության նյութեր
2118 Վերամշակման հանձնված նյութեր
2119 Այլ նյութեր

212	Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ
214	Անավարտ արտադրություն
2141	Արտադրանքի գծով անավարտ արտադրություն
2142	Աշխատանքների գծով անավարտ արտադրություն
2143	Ծառայությունների գծով անավարտ արտադրություն
2144	Օժանդակ արտադրության գծով անավարտ արտադրություն
215	Արտադրանք
2151	Պատրաստի արտադրանք
2152	Սեփական արտադրության կիսապատրաստույթներ
2153	Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված արտադրանք
2154	Առաքված արտադրանք
216	Ապրանքներ
2161	Ապրանքներ պահեստում
2162	Ապրանքներ մանրածախ առևտրում
2163	Տարա և տարանյութեր
2164	Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված ապրանքներ
2165	Առաքված ապրանքներ
2166	Այլ ապրանքներ
217	Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն
2171	Առևտրական հավելագին
2172	Ավելացված արժեքի հարկ
2173	Ակցիզային հարկ
218	Պաշարների արժեքի նվազում
2181	Նյութերի արժեքի նվազում
2184	Անավարտ արտադրանքի արժեքի նվազում
2185	Արտադրանքի արժեքի նվազում
2186	Ապրանքների արժեքի նվազում
22	ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԴԵՔԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ
221	Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով
2211	Դեբիտորական պարտքեր արտադրանքի, ապրանքների վաճառքների գծով
2212	Դեբիտորական պարտքեր մատուցած ծառայությունների, կատարած աշխատանքների գծով
2213	Դեբիտորական պարտքեր այլ պաշարների վաճառքների գծով
2214	Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական ներդրումների վաճառքների գծով
2215	Դեբիտորական պարտքեր հիմնական միջոցների վաճառքների գծով
2216	Դեբիտորական պարտքեր այլ վաճառքների գծով
222	Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով

- 2221 Դեբիտորական պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով
- 2222 Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք շահաբաժինների գծով
- 2223 Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք տոկոսների գծով
- 2224 Դեբիտորական պարտքեր ապահովագրական հատուցումների գծով
- 2225 Դեբիտորական պարտքեր տույժերի, տուգանքների գծով
- 2226 Դեբիտորական պարտքեր նյութական վնասի փոխհատուցման գծով
- 2227 Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով

223 Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ

224 Տրված ընթացիկ կանխավճարներ

- 2241 Տրված կանխավճարներ նյութեր ձեռք բերելու համար
- 2242 Տրված կանխավճարներ ապրանքներ ձեռք բերելու համար
- 2243 Տրված կանխավճարներ աշխատանքներ, ծառայություններ ձեռք բերելու համար
- 2244 Այլ նպատակներով տրված ընթացիկ կանխավճարներ

225 Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով

- 2251 Դեբիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով
- 2252 Դեբիտորական պարտքեր եկամտահարկի գծով
- 2253 Դեբիտորական պարտքեր ավելացված արժեքի հարկի գծով
- 2254 Դեբիտորական պարտքեր ակցիզային հարկի գծով
- 2255 Դեբիտորական պարտքեր գույքահարկի գծով
- 2256 Դեբիտորական պարտքեր հողի հարկի գծով
- 2257 Դեբիտորական պարտքեր մաքսատուրքի գծով
- 2258 Դեբիտորական պարտքեր պետական տուրքի գծով
- 2259 Դեբիտորական պարտքեր այլ պարտադիր վճարների գծով

226 Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր

227 Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով

228 Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով

- 2281 Առհաշիվ տրված գումարներ նյութեր ձեռք բերելու համար
- 2282 Առհաշիվ տրված գումարներ ապրանքներ ձեռք բերելու համար
- 2283 Առհաշիվ տրված գումարներ գործուղումների համար
- 2284 Այլ նպատակներով առհաշիվ տրված գումարներ

229 Այլ դեբիտորական պարտքեր

- 2291 Դեբիտորական պարտքեր աշխատավարձի վճարման գծով
- 2292 Դեբիտորական պարտքեր աշխատակիցների հետ այլ գործառնությունների գծով
- 2293 Դեբիտորական պարտքեր բողոքարկումների գծով

23-24 ԸՆԹԱՑԻԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ

231 Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ

- 2311 Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներ

- 2312 Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
- 2313 Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մաս
- 232 Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ**
- 2321 Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ
- 2322 Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մաս
- 233 Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 234 Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս**
- 235 Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր**
- 236 Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս**
- 237 Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս**
- 238 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով**
- 2381 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով
- 2382 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի գծով
- 2383 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ կարճաժամկետ փոխառությունների գծով
- 2384 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով
- 2385 Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով
- 239 Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ**
- 241 Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)**
- 2412 Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)
- 2413 Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների անհավաքագրելիություն
- 2414 Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների

- կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն
 2415 Կարճաժամկետ փոխառությունների անհավաքագրելիություն
 2416 Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի
 անհավաքագրելիություն
 2417 Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն մուտքերի
 կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն

25

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

251

Դրամարկդ

- 2511 Ազգային արժույթի դրամարկդ
 2512 Արտարժույթի դրամարկդ
 2513 Սառեցված գումարներ դրամարկդում

252

Հաշվարկային հաշիվ

- 2521 Հաշվարկային հաշիվ
 2522 Սառեցված գումարներ հաշվարկային հաշվում

253

Արտարժույթային հաշիվ

- 2531 Արտարժույթային հաշիվ երկրի ներսում
 2532 Արտարժույթային հաշիվ արտերկրում
 2533 Սառեցված գումարներ արտարժույթային հաշվում

254

Այլ հաշիվներ բանկերում

- 2541 Ակրեդիտիվներ
 2542 Չեկային գրքույկներ
 2543 Այլ հաշիվներ բանկերում

255

Դրամական միջոցներ ճանապարհին

256

Դրամական փաստաթղթեր

26

ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

261

Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով

262

Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով

263

Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ

- 2631 Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հիմնական միջոցներ
 2632 Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ նյութական
 ակտիվներ
 2633 Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված այլ ոչ ընթացիկ
 ակտիվներ
 2634 Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբում
 ներառված ընթացիկ ակտիվներ

ԴԱՍ 3. ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ

31

ԿԱՆՈՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ԷՄԻՍԻՈՆ ԵԿԱՄՈՒՏ

- 311 Կանոնադրական կապիտալ**
- 3111 Հասարակ բաժնետոմսեր
 - 3112 Արտոնյալ բաժնետոմսեր
 - 3113 Բաժնեմասեր
 - 3114 Փայեր
- 312 Չվճարված կապիտալ**
- 3121 Թողարկված և չտեղաբաշխված կապիտալ
 - 3122 Տեղաբաշխված և չվճարված կապիտալ՝ մինչև անվանական արժեքի չափով
 - 3123 Տեղաբաշխված և չվճարված կապիտալ՝ անվանական արժեքը գերազանցող չափով
- 313 Հետ գնված կապիտալ**
- 3131 Հետ գնված հասարակ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով
 - 3132 Հետ գնված հասարակ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով
 - 3133 Հետ գնված արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով
 - 3134 Հետ գնված արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով
 - 3135 Հետ գնված բաժնեմասեր՝ անվանական արժեքով
 - 3136 Հետ գնված բաժնեմասեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով
 - 3137 Հետ գնված փայեր՝ անվանական արժեքով
 - 3138 Հետ գնված փայեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով
- 314 Էմիսիոն եկամուտ**

32

ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄԻՑ ԵՎ ՎԵՐԱԶԱՓՈՒՄԻՑ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- 321 Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ**
- 3211 Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ
 - 3212 Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ
- 322 Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ**
- 3221 Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ
 - 3222 Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստներ
- 323 Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից**

չիրացված օգուտներ և կորուստներ

- 3231 Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ
- 3232 Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ

324 Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ

- 3241 Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
- 3242 Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
- 3243 Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով

33 ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ

331 Շահույթ կամ վնաս

- 3311 Շարունակվող գործունեությունից շահույթ կամ վնաս
- 3312 Ընդհատված գործունեությունից շահույթ կամ վնաս

34 ՉԲԱՇԽՎԱԾ ՇԱՀՈՒՅԹ (ԶԾԱԾԿՎԱԾ ՎՆԱՍ)

341 Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում

- 3411 Նախորդ տարիների սխալների ուղղման հետևնթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտում
- 3412 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետևնթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտում

342 Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)

343 Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)

344 Միջանկյալ շահաբաժիններ

35 ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԱՅԼ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ

351 Պահուստային կապիտալ

352 Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ

ԴԱՍ 4. ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

41 ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

411	Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
412	Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
4121	Երկարաժամկետ մուրհակների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
4122	Երկարաժամկետ չփոխարկելի պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
4123	Երկարաժամկետ փոխարկելի պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
4124	Մարելի արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
4125	Այլ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
413	Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ
414	Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով
4141	Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ վարկերի գծով
4142	Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ փոխառությունների գծով
4143	Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության գծով
415	Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ
42	ԱՅԼ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
421	Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ
422	Հետաձգված հարկային պարտավորություններ
425	Ոչ ընթացիկ պահուստներ
426	Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը
427	Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)
428	Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ
429	Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ

ԴԱՍ 5. ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՎԱՐԿԵՐ, ՀԵՋԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

- 511 Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ**
- 512 Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս**
- 513 Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ**
- 514 Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս**
- 5141 Տրված երկարաժամկետ մուրհակների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս
- 5142 Տեղաբաշխված երկարաժամկետ պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս
- 5143 Այլ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս
- 515 Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս**
- 516 Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով**
- 5161 Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ վարկերի գծով
- 5162 Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ վարկերի կարճաժամկետ մասի գծով
- 5163 Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ փոխառությունների գծով
- 5164 Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով
- 5165 Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով
- 517 Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ**
- 5171 Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ
- 5172 Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ֆինանսական պարտավորություններ
- 518 Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ**

52-53

ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԿՐԵԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ

- 521 Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով**
- 5211 Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հումքի, նյութերի գծով
- 5212 Կրեդիտորական պարտքեր ապրանքների գնումների գծով
- 5213 Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ծառայությունների, ընդունված

- աշխատանքների գծով
- 5214 Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ֆինանսական ակտիվների գծով
- 5215 Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հիմնական միջոցների գծով
- 5216 Կրեդիտորական պարտքեր այլ գնումների գծով
- 523 Ստացված կանխավճարներ**
- 5231 Ստացված կանխավճարներ վաճառվելիք արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների գծով
- 5232 Ստացված կանխավճարներ վաճառվելիք ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով
- 5233 Ստացված կանխավճարներ գործառնական վարձակալության գծով
- 5234 Այլ նպատակներով ստացված կանխավճարներ
- 524 Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով**
- 5241 Պարտքեր շահութահարկի գծով
- 5242 Պարտքեր եկամտահարկի գծով
- 5243 Պարտքեր ավելացված արժեքի հարկի գծով
- 5244 Պարտքեր ակցիզային հարկի գծով
- 5245 Պարտքեր գույքահարկի գծով
- 5246 Պարտքեր հողի հարկի գծով
- 5247 Պարտքեր մաքսատուրքի գծով
- 5248 Պարտքեր հարկերի դիմաց հաշվարկված տույժերի, տուգանքների գծով
- 5249 Պարտքեր այլ պարտադիր վճարների գծով
- 525 Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով**
- 5251 Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով՝ աշխատակիցների հաշվին
- 5252 Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով՝ գործատուների հաշվին
- 5253 Պարտավորություններ՝ փոխհատուցելի բացակայությունների գծով հաշվեգրվելիք պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով
- 527 Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով**
- 5271 Պարտքեր աշխատավարձի վճարման գծով
- 5272 Պարտքեր փոխհատուցելի բացակայությունների գծով
- 5273 Պարտքեր պարգևավճարների գծով
- 5274 Պարտքեր ավանդագրված հատուցումների գծով
- 528 Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով**
- 5281 Պարտքեր աշխատակիցներին առհաշիվ գումարների գծով
- 5282 Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով
- 529 Պարտքեր շահաբաժինների գծով**
- 5291 Վճարվելիք շահաբաժիններ սովորական բաժնետոմսերի գծով
- 5292 Վճարվելիք շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով
- 531 Այլ ընթացիկ պարտավորություններ**
- 5311 Պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով
- 5312 Պարտքեր տույժերի, տուգանքների գծով
- 5313 Պարտքեր ապահովագրավճարների գծով

- 541** **Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ**
- 542** **Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ**
- 543** **Ընթացիկ պահուստներ**
- 5431 Երաշխիքային վաճառքների գծով ընթացիկ պահուստներ
- 5432 Անբարենպաստ պայմանագրերի գծով ընթացիկ պահուստներ
- 5433 Տրամադրված երաշխավորությունների և երաշխիքների գծով ընթացիկ պահուստներ
- 5434 Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մաս
- 5435 Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ
- 544** **Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով**

ԴԱՍ 6. ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ

- 61** **ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ**
- 611** **Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ**
- 6111 Արտադրանքի վաճառքներից հասույթ
- 6112 Ապրանքների վաճառքներից հասույթ
- 6113 Աշխատանքների կատարումից հասույթ
- 6114 Ծառայությունների մատուցումից հասույթ
- 612** **Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում**
- 614** **Գործառնական այլ եկամուտներ**
- 6141 Այլ պաշարների օտարումից եկամուտներ
- 6142 Պաշարների արժեքի փոփոխությունից եկամուտներ, դեբիտորական պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) հակադարձումից եկամուտներ
- 6143 Գործառնական վարձակալությունից եկամուտներ
- 6144 Եկամուտներ տույժերից, տուգանքներից
- 6145 Նյութական վնասի փոխհատուցումից եկամուտներ
- 6146 Գործառնական այլ եկամուտներ
- 615** **Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ**
- 6151 Բերքահավաքից (ներառյալ՝ ծնածից) եկամուտ
- 6152 Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ՝ պայմանավորված գնի փոփոխությամբ
- 6153 Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ՝ պայմանավորված ֆիզիկական փոփոխությամբ
- 6154 Կենսաբանական ակտիվների օտարումից եկամուտ

ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ

- 621 Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ**
- 6211 Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտներ
- 6212 Ոչ նյութական ակտիվների օտարումից եկամուտներ
- 6213 Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ
- 6214 Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ
- 622 Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ**
- 624 Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ**
- 6241 Հիմնական միջոցների վերազնահատումից օգուտներ
- 6242 Ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից օգուտներ
- 6243 Հիմնական միջոցների գծով արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտներ
- 6244 Ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտներ
- 6245 Ներդրումային գույքի վերաչափումից օգուտներ
- 6246 Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկման հակադարձումից) օգուտներ
- 625 Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ**
- 626 Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքելիության) հակադարձումից օգուտներ**
- 6261 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից օգուտներ
- 6263 Վաճառքի համար մատչելի ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ
- 6264 Ոչ գործառնական հեջավորման գործիքների վերաչափումից օգուտներ
- 6265 Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման (անհավաքելիության) հակադարձումից օգուտներ
- 627 Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ**
- 6271 Շահաբաժիններ
- 6272 Տոկոսային եկամուտներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով
- 6273 Ֆինանսական վարձակալությունից եկամուտներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով
- 628 Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ**
- 629 Այլ եկամուտներ**

- 631 Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից
- 632 Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ
- 6321 Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից եկամուտներ
- 6322 Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտներ
- 64 **ՎԵՐԱԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՃՇԳՐՏՈՒՄՆԵՐ.ՕԳՈՒՏՆԵՐ**
- 642 Վերադասակարգման ճշգրտումներ.վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ
- 643 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ
- 644 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ
- 6441 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. փոխարժեքային իրացված օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
- 6442 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. փոխարժեքային իրացված օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
- 6443 Վերադասակարգման ճշգրտումներ. փոխարժեքային իրացված կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով
- 67 **ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ԾԱՆԱԶՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ**
- 671 Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ
- 6711 Հիմնական միջոցների վերագնահատումից օգուտներ
- 6712 Հիմնական միջոցների արժեզրկման հակադարձումից օգուտներ
- 6713 Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից օգուտներ
- 6714 Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման հակադարձումից օգուտներ
- 672 Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ
- 673 Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից

օգուտներ

- 674 Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ**
- 6741 Փոխարժեքային օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
- 6742 Փոխարժեքային օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
- 6743 Փոխարժեքային օգուտներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով
- 675 Ակտուարային օգուտներ**

ԴԱՍ 7. ԾԱԽՍԵՐ

71 ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾԱԽՍԵՐ

- 711 Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք**
- 7111 Վաճառված արտադրանքի ինքնարժեք
- 7112 Վաճառված ապրանքների ինքնարժեք
- 7113 Կատարված աշխատանքների ինքնարժեք
- 7114 Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք
- 712 Իրացման ծախսեր**
- 7121 Աշխատանքի վճարման ծախսեր, սոցիալական ապահովության վճարներ
- 7122 Հիմնական միջոցների մաշվածության, դրանց նորոգման և սպասարկման գծով ծախսեր
- 7123 Պահեստում գտնվող արտադրանքի, ապրանքների փաթեթավորման, տարայի, տեսակավորման, պահպանման ծախսեր
- 7124 Արտադրանքի, ապրանքների իրացման տրանսպորտային և ապահովության ծախսեր
- 7125 Կոմիսիոն և կոնսիգնացիոն վարձատրություն
- 7126 Մարկետինգի և գովազդի ծախսեր
- 7127 Իրացման այլ ծախսեր
- 713 Վարչական ծախսեր**
- 7131 Աշխատանքի վճարման ծախսեր, սոցիալական ապահովության վճարներ
- 7132 Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության (ամորտիզացիայի), դրանց նորոգման և սպասարկման ծախսեր
- 7133 Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր
- 7134 Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր
- 7135 Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր
- 7136 Աուդիտորական և խորհրդատվական ծախսեր
- 7137 Բանկային ծառայությունների ծախսեր, ապահովության ծախսեր
- 7138 Չփոխհատուցվող հարկերից ծախսեր
- 7139 Վարչական այլ ծախսեր
- 714 Գործառնական այլ ծախսեր**

- 7141 Այլ պաշարների օտարումից ծախսեր
- 7142 Պաշարների արժեքի փոփոխությունից ծախսեր, վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) գծով ծախսեր, երաշխիքային սպասարկման և վերանորոգման գծով ծախսեր
- 7143 Գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսեր
- 7144 Ծախսեր տույժերից, տուգանքներից, դատական ծախսեր
- 7145 Արժեքների պակասորդներ և փչացումից կորուստներ, արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող ծախսեր, խոտանված արտադրանքի հետ կապված ծախսեր
- 7146 Հետազոտության և մշակման ծախսեր
- 7147 Հիմնական միջոցների լուծարման ծախսեր
- 7148 Գործառնական այլ ծախսեր

715 Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր

- 7151 «Գյուղատնտեսական գործունեության ծախսումներ»
- 7152 Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստ՝ պայմանավորված գնի փոփոխությամբ
- 7153 Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստ՝ պայմանավորված ֆիզիկական փոփոխությամբ
- 7154 Կենսաբանական ակտիվների օտարումից ծախսեր

72

ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԾԱԽՍԵՐ

721 Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր

- 7211 Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսեր
- 7212 Ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ծախսեր
- 7213 Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր
- 7214 Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր

722 Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր

724 Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ

- 7241 Հիմնական միջոցների վերազնահատումից կորուստներ
- 7242 Ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից կորուստներ
- 7243 Հիմնական միջոցների գծով արժեզրկումից կորուստներ
- 7244 Ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ
- 7245 Ներդրումային գույքի վերաչափումից կորուստներ
- 7246 Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկումից) կորուստներ

725 Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ

726 Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ

- 7261 Որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող»

	դասակարգված ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից կորուստներ
7263	Վաճառքի համար մատչելի ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ
7264	Ոչ գործառնական հեջավորման գործիքների վերաչափումից կորուստներ
7265	Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ
727	Ֆինանսական ծախսեր
7271	Վարկերի և փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսեր՝ հաշվի առած գործարքի հետ կապված ծախսումները
7272	Ֆինանսական վարձակալության գծով տոկոսային ծախսեր
7274	Պահուստների զեղչման ազդեցության ճշգրտման հետևանքով առաջացած տոկոսային ծախսեր
7275	Որպես պարտավորություն դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններ և տոկոսներ
728	Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր
729	Այլ ծախսեր
73	ԸՆԴՀԱՏՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԾԱԽՍԵՐ
731	Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից
732	Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր
7321	Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից ծախսեր
7322	Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի՝ «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստներ
733	Շահութահարկ ընդհատված գործունեության
7331	Ընդհատված գործունեության շահույթի կամ վնասի գծով շահութահարկ
7332	Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից կամ վերաչափումից օգուտի կամ կորստի գծով շահութահարկ
74	ՎԵՐԱԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՃՇԳՐՏՈՒՄՆԵՐ. ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐ
742	Վերադասակարգման ճշգրտումներ.վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ

743	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ
744	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ
7441	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. Փոխարժեքային իրացված կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
7442	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. Փոխարժեքային իրացված կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
7443	Վերադասակարգման ճշգրտումներ. Փոխարժեքային իրացված կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով
75	ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍ (ԵԿԱՄՈՒՏ)
751	Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)
7511	Ընթացիկ հարկի գծով ծախս (եկամուտ)
7512	Հետաձգված հարկի գծով ծախս (եկամուտ)
77	ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՃԱՆԱԶՎՈՂ ԾԱԽՍԵՐ
771	Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ
7711	Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստ
7712	Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումից կորուստ
7713	Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կորուստ
7714	Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումից կորուստ
772	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ
773	Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ
774	Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ
7741	Փոխարժեքային կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից
7742	Փոխարժեքային կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածի գծով
7743	Փոխարժեքային կորուստներ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով
775	Ակտուարային վնասներ

ԴԱՍ 8. ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ

81

ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԾԱԽՍՈՒՄՆԵՐ

811

Հիմնական արտադրություն

- 8111 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
- 8112 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
- 8113 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
- 8114 Ուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ
- 8115 Օժանդակ արտադրության ծախսումներ
- 8116 Անուղղակի արտադրական ծախսումներ

812

Օժանդակ արտադրություն

- 8121 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
- 8122 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
- 8123 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
- 8124 Օժանդակ արտադրության այլ ուղղակի ծախսումներ
- 8125 Անուղղակի արտադրական ծախսումներ

813

Անուղղակի արտադրական ծախսումներ

- 8131 Արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի վճարման ծախսումներ
- 8132 Արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի սոցիալական ապահովության վճարներ
- 8133 Արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների մաշվածություն
- 8134 Արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների նորոգման, սպասարկման ծախսումներ
- 8135 Արտադրական նշանակության ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա
- 8136 Աշխատանքի պաշտպանության և տեխնիկայի անվտանգության ծախսումներ
- 8137 Արտադրական անձնակազմի գործուղման ծախսումներ
- 8138 Անուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ

814

Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ

- 8141 Խոտան արտադրանք
- 8142 Խոտանի ուղղման նյութական ծախսումներ
- 8143 Խոտանի ուղղման աշխատանքային ծախսումներ
- 8144 Խոտանի ուղղման գծով սոցիալական ապահովության վճարներ
- 8145 Խոտանի ուղղման այլ ծախսումներ

82

Ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ

821

Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ

- 8211 Ուղղակի նյութական ծախսումներ
- 8212 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով
- 8213 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով
- 8214 Այլ ուղղակի ծախսումներ

8215 Անուղղակի ծախսումներ

822 Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ

8221 Ուղղակի նյութական ծախսումներ

8222 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով

8223 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով

8224 Այլ ուղղակի ծախսումներ

8225 Անուղղակի ծախսումներ

823 Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ

8231 Ուղղակի նյութական ծախսումներ

8232 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով

8233 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով

8234 Այլ ուղղակի ծախսումներ

8235 Անուղղակի ծախսումներ

824 Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ

8241 Ուղղակի նյութական ծախսումներ

8242 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով

8243 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով

8244 Այլ ուղղակի ծախսումներ

8245 Անուղղակի ծախսումներ

825 Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ

8251 Ուղղակի նյութական ծախսումներ

8252 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով

8253 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով

8254 Այլ ուղղակի ծախսումներ

8255 Անուղղակի ծախսումներ

826 Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ

8261 Ուղղակի նյութական ծախսումներ

8262 Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով

8263 Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով

8264 Այլ ուղղակի ծախսումներ

8265 Անուղղակի ծախսումներ

ԴԱՍ 9. ԱՐՏԱՀԱՇՎԵԿՇՈՒԱՅԻՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ

91 ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆԸ ՉՊԱՏԿԱՆՈՂ ԱԿՏԻՎՆԵՐ

911 Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ

912 Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ

913 Վերամշակման ընդունված նյութեր

914	Տեղակայման ընդունված սարքավորումներ
915	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքներ
916	Որպես գրավ պահվող ակտիվներ
92	ԲՐՈՔԵՐԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՀԱՇՎԵԿՇՈՒՄՅԱՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ
921	Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ
9211	Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող դրամական միջոցներ
9212	Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող արժեթղթեր
922	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ
9221	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն արժեթղթերում ներդրումներ կատարելու համար դրամական միջոցներ
9222	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված արժեթղթեր
9223	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթեր
9224	Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ընդունված (ձեռք բերված) արժեթղթերի իրացումից դրամական միջոցներ
923	Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ
9231	Դեբիտորական պարտքեր արժեթղթերի վաճառքների գծով
9232	Դեբիտորական պարտքեր հաշվեգրված տոկոսների գծով
9233	Դեբիտորական պարտքեր հայտարարված շահաբաժինների գծով
9234	Տրամադրված փոխառություններ
924	Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ
9241	Պարտավորություններ հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների գծով
9242	Պարտավորություններ կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով
925	Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք
926	Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ
9261	Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ

առաջացած կրեդիտորական պարտքեր
9262 Ստացված փոխառություններ

93

**ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ**

931

Պայմանական պարտավորություններ

932

Պայմանական ակտիվներ

94

ԱՅԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

941

Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված
դեբիտորական պարտքեր

942

Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված
կրեդիտորական պարտքեր

943

Չհատուցված հարկային վնաս

944

Գրավադրված ակտիվներ

945

Խիստ հաշվառման բլանկներ

946

Պարբերական և մասնագիտական գրականություն

947

Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցներ
և արագամաշ առարկաներ

III. ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳ

Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների կիրառման հրահանգում նկարագրված են հաշվապահական հաշվառման վարման հետ կապված հիմնական մոտեցումները: Նրանում բերված են դասերի, հաշիվների խմբերի, առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվների հակիրճ բնութագրերը, բացահայտված են վերջիններիս կառուցվածքը և նշանակությունը, առավել տարածված գործառնությունների տիպային (ոչ պարտադիր) հաշվապահական թղթակցությունները: Այն գործառնությունները, որոնց հաշվապահական թղթակցությունները սույն բաժնում նախատեսված չեն, կազմակերպությունները դրանց թղթակցությունները կազմում են ինքնուրույն՝ ելնելով ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներից և սույն հրահանգից: Հաշվապահական հաշվառման հաշիվների նկարագիրն ըստ բաժինների տրված է հաշվային պլանով նախատեսված հաջորդականությամբ:

ԴԱՍ 1 «ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող հաշիվների, ակտիվային են և նախատեսված են ոչ ընթացիկ ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 1 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ» դասը իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 11-12 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ», 13 «Ոչ նյութական ակտիվներ», 14 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» և 15 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ»:

Ակտիվների՝ ոչ ընթացիկին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում:

ԽՈՒՄԲ 11- 12 «ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

11-12 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ», 112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն», 115 «Հողամասեր», 116 «Կենսաբանական ակտիվներ», 117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն», 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ», 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ», 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն», 122 «Ներդրումային գույք», 123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն» և 124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»:

Հաշիվ 111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»

111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է սեփականության իրավունքով կազմակերպությանը պատկանող, այդ թվում՝ գործառնական վարձակալության հանձնված (բացի ներդրումային գույքից) մաշվող հիմնական միջոցների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հիմնական միջոցների՝ նյութական ակտիվներին վերագրման, դրանց կազմի, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է սեփական մաշվող հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը, հետագա կապիտալացված ծախսումները, վերագնահատումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության հանձնված, ինչպես նաև դուրս գրված և օտարման նպատակով պահվող հիմնական միջոցների կամ հիմնական հոտից խոտանված անասունների արժեքը (սկզբնական՝ հաշվի առած հետագա կապիտալացված ծախսումները և վերագնահատումները), վերագնահատումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է սեփական մաշվող հիմնական միջոցների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1111 «Շենքեր», 1112 «Կառուցվածքներ», 1113 «Փոխանցող հարմարանքներ», 1114 «Մեքենաներ և սարքավորումներ», 1115 «Տրանսպորտային միջոցներ», 1116 «Արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ», 1119 «Այլ հիմնական միջոցներ»:

Հիմնական միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնական միջոցների տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների մուտքագրում՝	
ա) կազմակերպությունում կառուցված (ստեղծված), տեղակայված	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»
բ) մատակարարներից ձեռք բերված, տեղակայում չպահանջող	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
գ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
դ) ֆինանսական վարձակալությամբ ստացվածների նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռք բերելիս	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
ե) նախկինում ֆինանսական վարձակալության տրվածի հետ ընդունում	146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
զ) ներդրումային գույքի՝ որպես հիմնական միջոց վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
է) որպես շնորհ ստացված	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
ը) գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկ	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
թ) այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
2. Տեղակայում չպահանջող հիմնական միջոցների ձեռք բերման (ստացման) հետ	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
3. Օգտագործման համար մատչելի հիմնական միջոցների վրա հետագա ծախսումների կապիտալացում	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
4. Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
5. Ինքնարժեքի մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի ավելացում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»

111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված, ֆինանսական վարձակալության տրված, այլ կերպ օտարված հիմնական միջոցների, բացառությամբ ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից, հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված մաշվածության ու արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
3. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
4. Լուծարված հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

5. Անհատույց տրված հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
6. Որպես շնորհ ստացված հիմնական միջոցների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
7. Հիմնական միջոցի՝ որպես ներդրումային գույք վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
8. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»
9. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված, հիմնական միջոցների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
10. Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի նվազում՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
11. Ինքնարժեքի մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի նվազում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
12. Հիմնական միջոցների պակասորդների և կորուստների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»

112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը նախատեսված է սեփականության իրավունքով կազմակերպությանը պատկանող հիմնական միջոցների մաշվածության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մաշվածության հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեզրված գումարները, վերագնահատումից մաշվածության աճը,

իսկ դեքետում՝ օտարված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված, ֆինանսական վարձակալության տրված, մաշվածության հաշվեգրված գումարների դուրս գրումը, ինչպես նաև վերագնահատումից մաշվածության նվազումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմակերպությունում առկա սեփական հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության գումարը: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1121 «Շենքերի մաշվածություն», 1122 «Կառուցվածքների մաշվածություն», 1123 «Փոխանցող հարմարանքների մաշվածություն», 1124 «Մեքենաների և սարքավորումների մաշվածություն», 1125 «Տրանսպորտային միջոցների մաշվածություն», 1126 «Արտադրական գույքի, տնտեսական գույքի, գործիքների մաշվածություն», 1129 «Այլ հիմնական միջոցների մաշվածություն»:

Հիմնական միջոցների մաշվածության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնական միջոցների տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սեփական հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրում	543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հիմնական միջոցների վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության աճ	

ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
4. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված և վարձակալի սեփականությունը դարձած հիմնական միջոցների մաշվածության արտացոլում	121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»
5. Նախորդ ժամանակաշրջաններում (սխալի արդյունքում) պակաս հաշվարկված մաշվածության ուղղում հետընթաց վերահաշվարկ՝	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների, ինչպես նաև որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված, հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
2. Հիմնական միջոցների վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
3. Նախորդ ժամանակաշրջաններում (սխալի արդյունքում) ավել հաշվարկված մաշվածության հետընթաց վերահաշվարկ (ուղղում)՝	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 115 «Հողամասեր»

115 «Հողամասեր» հաշիվը նախատեսված է սեփականության իրավունքով կազմակերպությանը պատկանող հողամասերի (այդ թվում նաև շենքերի և շինությունների տակ գտնվող և բնական ռեսուրսներով հողամասերի) առկայության և շարժի վերաբերյալ

տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հոդամասերի՝ ակտիվների համապատասխան խմբին (հիմնական միջոցների կամ ներդրումային գույքի) վերագրման կարգի, դրանց չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Ներդրումային գույք» ՀՀՄՍ 40-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերած (ստացված) հոդամասերի սկզբնական արժեքը, վերագնահատումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության տրված հոդամասերի հաշվեկշռային արժեքը, վերագնահատումից արժեքի աճի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հոդամասերի արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Հողի բարելավման նպատակով կատարված (մելիորացիայի, չորացման և այլ ծախսումներ) կապիտալ ծախսումները չեն ավելացվում հոդամասի արժեքին և հաշվառվում են 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով» հաշվում:

115 «Հոդամասեր» հաշվին կից կարող են բացվել երկրորդ կարգի հաշիվներ՝ հոդամասեր առանց շինությունների, շինություններով, օգտակար հանածոներով և այլն:

Հոդամասերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

115 «Հոդամասեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հոդամասերի ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Մասնակիցների (բաժնետերերի) կողմից հոդամասի ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
3. Հոդամասերի ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, հողի գնահատման, տարածքի մաքրման և հավասարեցման համար վճարում և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
4. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հոդամասերի նկատմամբ սեփականության իրավունքի ձեռք բերում	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
5. Ներդրումային գույք դասակարգված հոդամասի՝ որպես հիմնական միջոց վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
6. Հոդամասերի ստացումը որպես պետական	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»

շնորհ	
7. Հողամասերի վերագնահատումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

115 «Հողամասեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված, ֆինանսական վարձակալության տրված, այլ կերպ օտարված հողամասերի, բացառությամբ ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից, հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի հողամասերի հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
3. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հողամասերի հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
4. Որպես պետական շնորհի ստացված հողամասերի հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
5. Հողամասերի՝ որպես ներդրումային գույք վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
6. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հողամասերի կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
7. Հողամասերի վերագնահատումից արժեքի նվազում՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 116 «Կենսաբանական ակտիվներ»

116 «Կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կենսաբանական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Կենսաբանական ակտիվների հասկացությունը, դրանց ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերած կենսաբանական ակտիվների սկզբնական արժեքը (իրական արժեքը), վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, կենսական գործընթացները դադարեցված կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը, վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կենսաբանական ակտիվների արժեքը (հաշվեկշռային արժեքը՝ «իրական արժեք» հանած վաճառքի ծախսումներ)՝ ով չափվող կենսաբանական ակտիվների համար և սկզբնական արժեքը՝ մնացած կենսաբանական ակտիվների համար):

116 «Կենսաբանական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1611 «Պտղատու այգիներ», 1612 «Ծառեր տնկադաշտում», 1613 «Թփեր», 1614 «Խաղողի վազեր», 1615 «Կաթնատու հոտ», 1616 «Մսատու կենդանիներ»:

Կենսաբանական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեսակների, տարիքային խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

116 «Կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կենսաբանական ակտիվների ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Հիմնադիրների (բաժնետերերի) կողմից կենսաբանական ակտիվների ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
3. Կենսաբանական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
4. Կենսաբանական ակտիվների ստացում որպես պետական շնորհ	
ա) ոչ պայմանական պետական շնորհի դեպքում	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից

	եկամուտներ»
բ) որոշակի պայմաններով պետական շնորհի դեպքում	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
5. Ծնածից կամ այլ կերպ գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված կենսաբանական ակտիվների մուտքագրում	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
6. Կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ (պայմանավորված գնի կամ ֆիզիկական փոփոխությամբ)	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»

116 «Կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) կենսաբանական ակտիվների (բացի ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից) հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	
ա) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը չգերազանցող չափով	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» 523 «Ստացված կանխավճարներ»
բ) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը գերազանցող չափով	715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում՝	
ա) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը չգերազանցող չափով	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» 523 «Ստացված կանխավճարներ»
բ) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը գերազանցող չափով	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
3. Որպես շնորհ ստացված կենսաբանական ակտիվների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»

4. Կենսաբանական ակտիվների կուտակված մաշվածության դուրս գրում (վաճառքի, իրական արժեքով չափմանն անցնելու կամ այլ դեպքերում)	117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն»
5. Կենսաբանական ակտիվների կուտակված արժեքը կման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեքը կում»
6. Կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստ (պայմանավորված գնի կամ ֆիզիկական փոփոխությամբ)	715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»
7. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
8. Բերքատու կենսաբանական ակտիվների դասակարգումը որպես սպառվող կենսաբանական ակտիվների	212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»

Հաշիվ 117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն»

117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն» հաշիվը նախատեսված է կենսաբանական ակտիվի մաշվածության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այս հաշիվը կիրառելի է միայն այն կենսաբանական ակտիվի համար, որոնց սկզբնական ճանաչման պահին դրանց համար շուկայում որոշված գները կամ արժեքները մատչելի չեն, և որոնց համար իրական արժեքի այլընտրանքային գնահատումները համարվում են բացահայտ անարժանահավատ: Կենսաբանական ակտիվների մաշվածության հաշվառումն իրականացվում է «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ով սահմանված մոտեցումներին համապատասխան:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է կենսաբանական ակտիվների հաշվարկված մաշվածության գումարը, իսկ դեբետում՝ կենսաբանական ակտիվների կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրումը դրանց օտարման, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու, իրական արժեքով չափումն հնարավոր դառնալու կամ այլ դեպքերում: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է այն կենսաբանական ակտիվների գծով կուտակված մաշվածության գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն որոշել սկզբնական ճանաչման պահին և հետագայում: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Կենսաբանական ակտիվների մաշվածության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների, տարիքային խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Կենսաբանական ակտիվների մաշվածության հաշվեգրում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»

117 «Կենսաբանական ակտիվների մաշվածություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Կենսաբանական ակտիվների կուտակված մաշվածության դուրս գրում (դրանց օտարման, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու, իրական արժեքով չափումն հնարավոր դառնալու կամ այլ դեպքերում)	116 «Կենսաբանական ակտիվներ»

Հաշիվ 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ»

118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դրանք ներառում են կառուցման ընթացքում գտնվող կամ ձեռք բերված, սակայն ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան օգտագործման համար դեռևս ոչ մատչելի (ոչ պատրաստ՝ գտնվելու վայրով կամ վիճակով պայմանավորված) հիմնական միջոցները, ինչպես օրինակ, տեղակայում պահանջող սարքավորումները:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հիմնական միջոցների կառուցման, տեղակայման ենթակա սարքավորումների ձեռք բերման և տեղակայման կուտակվող ծախսումները, ինչպես նաև այլ հիմնական միջոցների ձեռքբերման ծախսումները, որոնք դեռ մատչելի չեն օգտագործման համար, իսկ կրեդիտում՝ կառուցումը կամ տեղակայումն ավարտված, կազմակերպության ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով գործելուն պատրաստ հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է այն հիմնական միջոցների (ներառյալ՝ տեղակայման ենթակա սարքավորումների և կառուցման ընթացքում գտնվողների) արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որոնք դեռ մատչելի (պատրաստ) չեն օգտագործվելու (գործելու) ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով:

118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1181 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի շենքեր», 1182 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի կառուցվածքներ», 1183 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի փոխանցող հարմարանքներ», 1184 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի մեքենաներ և սարքավորումներ», 1185 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի տրանսպորտային միջոցներ», 1186 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի արտադրական գույք, տնտեսական գույք, գործիքներ», 1189 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի այլ հիմնական միջոցներ»:

Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կառուցվող հիմնական միջոցների օբյեկտների, կատարվող աշխատանքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների կառուցման գծով կուտակվող ծախսումների արտացոլում	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»
2. Հիմնական միջոցների գծով անավարտ հետագա կապիտալացվող ծախսումների արտացոլում	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
3. Կազմակերպության ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով գործելուն դեռևս ոչ պատրաստ հիմնական միջոցների (ներառյալ՝ տեղակայման ենթակա սարքավորումների) մուտքագրում	
ա) մատակարարներից ձեռք բերված	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
գ) որպես պետական շնորհ ստացված	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
4. Կազմակերպության ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով գործելուն դեռևս ոչ պատրաստ հիմնական միջոցների (ներառյալ՝ տեղակայման ենթակա սարքավորումների) ձեռք բերման (ստացման) և տեղակայման հետ	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
5. Սարքավորումների տեղակայման հետ կապված ծախսումների արտացոլում	822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ»
6. Կապալառուի կողմից կառուցվող հիմնական միջոցների ավարտուն մասի արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
7. Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կազմակերպությունում կառուցումը (տեղակայումը) ավարտած կամ այլ կերպ կազմակերպության ղեկավարության մտադրություններին համապատասխան եղանակով գործելուն պատրաստ (օգտագործման համար մատչելի) դարձած հիմնական միջոցների արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
2. Որպես շնորհի ստացված օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
3. Ավարտված կամ անավարտ գույքի՝ որպես ներդրումային գույք դասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
4. Վաճառված (օտարված) օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների, բացառությամբ ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից, հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
5. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վա-	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող

ճառված (օտարված) օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
6. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
7. Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
8. Վաճառված (օտարված) և որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
9. Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցների պակասորդների և կորուստների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»

119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների՝ ակտիվներին վերագրման, դրանց չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ վարձակալի սեփականություն դարձած կամ վարձատուին հետ վերադարձրած հիմնական միջոցների արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է վարձակալված հիմնական միջոցների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» հաշիվը դեբետով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արտացոլում	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Ուղղակի ֆինանսական վարձակալությանը վերաբերող ծախսումների (վարձակալական պայմանագրերի շուրջը բանակցելիս և կնքելիս առաջացող և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

**119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների նկատմամբ սեփականության իրավունքի ձեռք բերում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր»
2. Վարձատուին հետ վերադարձված ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության ու արժեզրկման դուրս գրում	121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների հետ վերադարձում (հաշվեկշռային արժեքով)	
- մինչև ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների (հանած չկրած տոկոսային ծախսերը) մեծությունը	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
- ֆինանսական վարձակալության գծով վճար-	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից

վելիք համախառն գումարները գերազանցող մասով	ծախսեր»
4. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի նվազում՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
5. Վերագնահատման կամ ապաճանաչման ժամանակ կուտակված մաշվածության դուրս գրում	121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»

Հաշիվ 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»

121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մաշվածության հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրված գումարները, վերագնահատումից մաշվածության աճը, իսկ դեբետում՝ վարձակալի սեփականություն դարձած կամ վարձատուին վերադարձված վարձակալված հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրումը, ինչպես նաև վերագնահատումից մաշվածության նվազումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմակերպությունում առկա ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների հաշվեգրված մաշվածության գումարը: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրում	543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն»

	812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված և գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»

հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վարձակալի սեփականությունը դարձած ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածության արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»
2. Վարձատուին հետ վերադարձված կամ վերագնահատված ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների կուտակված մաշվածության դուրս գրում	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
---	---

Հաշիվ 122 «Ներդրումային գույք»

122 «Ներդրումային գույք» հաշիվը նախատեսված է ներդրումային գույքի առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ներդրումային գույքի ճանաչման, չափման և դասակարգման մոտեցումները նկարագրված են «Ներդրումային գույք» ՀՀՄՍ 40-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված, կառուցված, կառուցման կամ բարելավման ընթացքում գտնվող, որպես ներդրումային գույք վերադասակարգված այլ գույքի սկզբնական արժեքը, հետագա կապիտալացված ծախսումները, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության հանձնված, որպես հիմնական միջոց վերադասակարգված ներդրումային գույքի արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ներդրումային գույքի արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

122 «Ներդրումային գույք» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1221 «Իրական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույք» և 1222 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույք»:

Ներդրումային գույքի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ գույքի տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

122 «Ներդրումային գույք» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ներդրումային գույքի մուտքագրում	
ա) կազմակերպությունում կառուցված	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»
բ) մատակարարներից ձեռք բերված	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
գ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
դ) հիմնական միջոցի որպես ներդրումային գույք վերադասակարգում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր»

	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
ե) պաշարների որպես ներդրումային գույք վերադասակարգում	215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ»
զ) այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
է) ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Ներդրումային գույքի ձեռք բերման (ստացման) հետ կապված ծախսումների (իրավաբանական ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Ներդրումային գույքի վրա հետագա ծախսումների կապիտալացում	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
4. Ներդրումային գույքի՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

122 «Ներդրումային գույք» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ.

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ներդրումային գույքի՝ որպես հիմնական միջոց վերադասակարգում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
2. Ներդրումային գույքի՝ որպես պաշար վերադասակարգում	216 «Ապրանքներ»
3. Վաճառված (օտարված)՝ սկզբնական արժեքի (ինքնարժեքի) մոդելով չափվող ներդրումային գույքի, բացառությամբ ընդհատված գործունեությանը վերագրվողներից, հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության ու արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
4. Իրական արժեքի մոդելով չափվող ներդրումային գույքի օտարում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

	253 «Արտարժութային հաշիվ» 523 «Ստացված կանխավճարներ»
5. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) ներդրումային գույքի հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեություն կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
6. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ներդրումային գույքի հաշվեկշռային արժեքի տեղափոխում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
7. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության դուրս գրում	123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն»
8. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ներդրումային գույքի կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
9. Ներդրումային գույքի՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն»

123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն» հաշիվը նախատեսված է սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մաշվածության հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ներդրումային գույք» ՀՀՄՍ 40-ում և «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության հաշվեքված գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության դուրս գրումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմակերպությունում առկա սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության գումարը: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ներդրումային գույքի տեսակների, հաշվառման (միատիպ) խմբերի, առանձին գույքային օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածության հաշվեգրում	729 «Այլ ծախսեր»
2. Որպես ներդրումային գույք վերադասակարգված հիմնական միջոցի կուտակված մաշվածության արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»

**123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի մաշվածություն» հաշիվը դեբետով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության գումարների դուրս գրում	122 «Ներդրումային գույք»
2. Որպես հիմնական միջոց վերադասակարգված՝ սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումային գույքի կուտակված մաշվածության տեղափոխում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»

Հաշիվ 124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկման գումարների որոշման (գնահատման), դրանց ճանաչման և հակադարձման հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Արժեզրկումից կորուստներ» ՀՀՄՄ 36-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ճանաչված արժեզրկման գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, ֆինանսական վարձակալության տրված ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրումը, ինչպես նաև նախկինում ճանաչված արժեզրկման գումարների հակադարձումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1241 «Մաշվող հիմնական միջոցների արժեզրկում», 1242

«Հողամասերի արժեզրկում», 1243 «Կենսաբանական ակտիվների արժեզրկում», 1244 «Անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում», 1245 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արժեզրկում», 1246 «Ներդրումային գույքի արժեզրկում»:

Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկման վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում (այդ թվում ֆինանսական վարձակալության տալուց հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի և վարձակալությունում գուտ ներդրումների դրական տարբերությունը)	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակություն	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված), ֆինանսական վարձակալության տրված, վերագնահատված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված կամ վարձատուին հետ վերադարձված ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարների դուրսգրում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք»
2. Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկման հակադարձում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

ԽՈՒՄԲ 13 «ՈՉ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

13 «Ոչ նյութական ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ», 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտի-

զացիա», 133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ», 134 «Գուդվիլ» և 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»:

Հաշիվ 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»

131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությանը պատկանող ոչ նյութական ակտիվների (բացառությամբ գուդվիլի, բացասական գուդվիլի և անավարտ ոչ նյութական ակտիվների) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ակտիվների՝ ոչ նյութականին վերագրման, դրանց կազմի, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38- ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերած (ստացված), ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը, հետագա կապիտալացված ծախսումները, վերագնահատումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը (սկզբնական՝ հաշվի առած հետագա կապիտալացված ծախսումները և վերագնահատումները), վերագնահատումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ոչ նյութական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1311 «Ֆիրմային անուններ», 1312 «Հրապարակումների անուններ», 1313 «Համակարգչային ծրագրեր», 1314 «Լիցենզիաներ և վստահագրեր (ֆրանշիզներ)», 1315 «Հեղինակային իրավունքներ», 1316 «Արտոնագրեր», 1317 «Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքներ», 1318 «Բանաձևեր, մոդելներ, նախագծեր, բաղադրատոմսեր և փորձանմուշներ», 1319 «Այլ ոչ նյութական ակտիվներ»:

Ոչ նյութական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ոչ նյութական ակտիվների մուտքագրում՝	
ա) կազմակերպությունում ներստեղծված	133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
բ) մատակարարներից ձեռք բերված	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

գ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
դ) որպես պետական շնորհ ստացված	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
ե) այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վրա հետագա ծախսումների կապիտալացում	133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
3. Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի (սկզբնական (վերագնահատված) արժեքի և կուտակված ամորտիզացիայի ու արժեզրկման տարբերություն) դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Որպես շնորհ ստացված ոչ նյութական ակտիվների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
3. Ընդհատված գործունեությունը վերագրելի վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
4. Վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարների դուրս գրում	132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
5. Վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

6. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
7. Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»

132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությանը պատկանող ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ամորտիզացիայի հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվեգրված գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ նյութական ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի դուրս գրումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ոչ նյութական ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1321 «Ֆիրմային անունների ամորտիզացիա», 1322 «Հրապարակումների անունների ամորտիզացիա», 1323 «Համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիա», 1324 «Լիցենզիաների և վստահագրերի (ֆրանշիզների) ամորտիզացիա», 1325 «Հեղինակային իրավունքների ամորտիզացիա», 1326 «Արտոնագրերի ամորտիզացիա», 1327 «Ծառայությունների մատուցման և շահագործման իրավունքների ամորտիզացիա», 1328 «Բանաձևերի, մոդելների, նախագծերի, բաղադրատոմսերի և փորձանմուշների ամորտիզացիա», 1329 «Այլ ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի	543 «Ընթացիկ պահուստներ»

հաշվեգրում	713 «Վարչական ծախսեր» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման հետևանքով կուտակված ամորտիզացիայի աճ	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
3. Նախորդ ժամանակաշրջաններում պակաս հաշվարկված ամորտիզացիայի հետընթաց վերահաշվարկ (ուղղում)՝	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ նյութական ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարների դուրս գրում	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման հետևանքով կուտակված ամորտիզացիայի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
3. Նախորդ ժամանակաշրջաններում ավել հաշվարկված ամորտիզացիայի հետընթաց վերահաշվարկ (ուղղում)՝	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ»

133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությունում մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների, ինչպես նաև ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման հա-

մար: Անավարտ ոչ նյութական ակտիվների՝ ավարտուն ոչ նյութական ակտիվներին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների արժեքը, ինչպես նաև ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ ավարտուն ոչ նյութական ակտիվ ճանաչված ծախսումները, արդեն ճանաչված ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող ծախսումները: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է անավարտ ոչ նյութական ակտիվների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1331 «Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվներ», 1332 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»:

Անավարտ ոչ նյութական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կատարվող աշխատանքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ոչ նյութական ակտիվների մշակման գծով կուտակվող ծախսումների արտացոլում	824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների արտացոլում	825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»

133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կազմակերպությունում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների օգտագործման հանձնում	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Ոչ նյութական ակտիվների վրա հետագա ծախսումների կապիտալացում	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
3. Անավարտ ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում	156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»
4. Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվները օգտագործման հանձնելիս կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրում	136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

Հաշիվ 134 «Գուդվիլ»

134 «Գուդվիլ» հաշիվը նախատեսված է իրենից ձեռք բերում ներկայացնող ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման ընթացքում առաջացող գուդվիլի (ձեռքբերման արժեքի և ձեռքբերված որոշելի ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքում ձեռք բերողի բաժնեմասի դրական տարբերություն) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Գուդվիլի հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ՖՀՄՍ 3-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է գուդվիլի սկզբնական արժեքը, իսկ կրեդիտում դուրս գրված գուդվիլի արժեքը: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է գուդվիլի արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Գուդվիլի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ձեռք բերված ձեռնարկատիրական գործունեությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

134 «Գուդվիլ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ձեռքբերողի առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում ձեռքբերումից առաջացող գուդվիլի արտացոլում	156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»

134 «Գուդվիլ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Գուդվիլի կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրում	136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

Հաշիվ 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը նախատեսված է ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման գումարների որոշման (գնահատման), դրանց ճանաչման և հակադարձման հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Արժեզրկումից կորուստներ» ՀՀՄՍ 36-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ոչ նյութական ակտիվների ճանաչված արժեզրկման գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, դուրս գրված ոչ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարների դուրսգրումը, ինչպես նաև նախկինում ճանաչված արժեզրկման գումարների հակադարձումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ոչ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1361 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում», 1362 «Մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում», 1363 «Գուղվիլի արժեզրկում»:

Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ նյութական ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման արտացոլում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) ավարտուն և անավարտ ոչ նյութական ակտիվների կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրում	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Դուրս գրված գուղվիլի կուտակված արժեզրկման գումարների դուրս գրում	134 «Գուղվիլ»
3. Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման հակադարձում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

ԽՈՒՄԲ 14 «ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

14 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝, 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում», 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում», 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 146 «Ֆինանսական վարձակալության

գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով», 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» և 149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»:

Հաշիվ 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում»

141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» հաշիվը նախատեսված է չկապակցված կազմակերպություններում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այդպիսի ներդրումները ներառում են չկապակցված կազմակերպությունների՝ գործող շուկայում շուկայական գնանշում չունեցող բաժնային գործիքներում ոչ ընթացիկ ներդրումները, որոնց իական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն որոշել, ինչպես նաև այդպիսի չգնանշված բաժնային գործիքների հետ կապված և դրանցով մարվող ածանցյալ գործիքներում ներդրումները: Այդպիսի ներդրումների հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) ոչ ընթացիկ ներդրումների սկզբնական արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված ոչ ընթացիկ ներդրումների սկզբնական արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների սկզբնական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1411 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպությունների բաժնային գործիքներում», 1412 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպությունների ածանցյալ գործիքներում»:

Չկապակցված կազմակերպություններում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Չկապակցված կազմակերպություններում ներդրումների ձեռք բերում, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ»

	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Ներդրումների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Չկապակցված կազմակերպություններում ներդրումների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով չկապակցված կազմակերպություններում ներդրումների ձեռք բերում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ ընթացիկ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
4. Որպես վաճառքի համար պահվող	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող

դասակարգված սկզբնական արժեքով
հաշվառվող ներդրումների հաշվեկշռային
արժեքի դուրս գրում

դասակարգված ակտիվներ»

Հաշիվ 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում»

142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» հաշիվը նախատեսված է կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Կապակցված կազմակերպություններում ներդրումները սկզբնական արժեքով հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» ՀՀՄՍ 27-ում, «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում» ՀՀՄՍ 28-ում և «Մասնակցություններ համատեղ ձեռնարկումներում» ՀՀՄՍ 31-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1421 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ դուստր ընկերությունների կանոնադրական կապիտալում», 1422 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում», 1423 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ համատեղ վերահսկվող միավորների կանոնադրական կապիտալում»:

Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում մասնակցության արժեթղթերի ձեռք բերում, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ»

	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Ներդրումների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում մասնակցության արժեթղթերի ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
4. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում մասնակցության արժեթղթերի ձեռք բերում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ ընթացիկ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների կուտակված արժեզրկման դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

4. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
--	---

Հաշիվ 143 « Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվները ներառում են «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված, ինչպես նաև որպես «վաճառքի համար մատչելի» դասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվների՝ որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգման կամ «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգման, դրանց ճանաչման, չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում¹:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1431 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ, 1432 Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ:

Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական

¹ 2009-ի նոյեմբերին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է «Ֆինանսական գործիքներ» ՖՀՄՍ 9-ը, որը պարտադիր կիրառելի 2013-ի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այն կարգավորում է նաև ֆինանսական ակտիվների ճանաչման, չափման և դասակարգման հարցերը:

	ակտիվներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութւթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերմանը ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութւթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
4. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
6. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	
ա) Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների դեպքում	672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների դեպքում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
7. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ պարտքային արժեթղթերի գծով տոկոսային	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»

եկամուտների հաշվեգրում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	
8. Վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների գծով ստացվելիք շահաբաժինների արտացոլում (շահաբաժինը ստանալու իրավունքի առաջացման ժամանակ)	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
9. Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերի արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» Կամ, որպես այլընտրանք, ստացված փողի կամ այլ ակտիվների կամ ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հաշվառման հաշիվներ
2. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
3. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մասի տեղափոխում	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
4. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	
ա) Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների դեպքում	772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»

բ) «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների դեպքում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
5. Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ պարտքային արժեթղթերի գծով հաշվեգրված տոկոսային եկամուտների և հիմնական գումարի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
6. Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերի արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չգեղջված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական ակտիվների՝ որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող դասակարգման, դրանց ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, մարված մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

	253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	147 «Զվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
6. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով դուրս գրված անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ	234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող

Ժամկետ ներդրումների գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
3. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով կուտակված անհավաքագրելիության գումարների դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական ակտիվների՝ որպես փոխառություն դասակարգման, դրանց ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, մարված երկարաժամկետ փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների տրամադրում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

	253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
3. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով դուրս գրված անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Փոխառությունների գծով պահանջի իրավունքի զիջում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
2. Փոխառությունների մարում՝ ժամկետից շուտ	
- փաստացի ստացված գումարի չափով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի ստացված գումարի դրական տարբերության չափով	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
3. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
4. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով կուտակված անհավաքագրելիության գումարների դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
6. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չգեղջված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի ճանաչման, դրանց չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը, դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարձակալների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալության տրված ակտիվների դիմաց վարձակալի պարտքերի (վարձակալությունում զուտ ներդրումների) արտացոլումը՝	621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
2. Ֆինանսական վարձակալությունից ստացվելիք համախառն մուտքերի գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
3. Ֆինանսական վարձակալության գծով դուրս գրված անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքի մարում՝ ժամկետից շուտ	

ա) երբ վարձակալության տրված ակտիվների սեփականության իրավունքը անցնում է վարձակալին	
- փաստացի ստացված (ստացվելիք) գումարի չափով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությային հաշիվ» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի ստացված (ստացվելիք) գումարի դրական տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
բ) երբ վարձակալության տրված ակտիվների սեփականության իրավունքը չի անցնում վարձակալին	
- փաստացի ստացված գումարի չափով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությային հաշիվ» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի ստացված (ստացվելիք) գումարի ու չերաշխավորված մնացորդային արժեքի հանրագումարի դրական տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
2. Ֆինանսական վարձակալության տրված ակտիվների հետ ընդունում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
3. Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
4. Ֆինանսական վարձակալության գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Ֆինանսական վարձակալության գծով կուտակված անհավաքագրելիության գումարների դուրս գրում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
6. Ֆինանսական վարձակալության գծով անհուսալի երկարաժամկետ պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»

147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը նախատեսված է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի (ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի և դրանց զեղչված արժեքի տարբերությունը) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընդ որում, չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի գումարը որոշելիս գործարքի հետ կապված ծախսումները հանվում են: Չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի, ինչպես նաև գործարքի հետ կապված ծախսումների որոշման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում և «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտը, իսկ դեբետում՝ գործարքի հետ կապված ծախսումները, ինչպես նաև չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի հաշվեգրումը եկամուտներին: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1471 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով», 1472 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով», 1473 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով»:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառությունների, վարձակալների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի արտացոլում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Գործարքի հետ կապված ծախսումների արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի հաշվեգրում եկամուտներին	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
3. Երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի վերադասակարգում որպես կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ	238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Օտարված, մարված, վերադասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

Հաշիվ 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական ակտիվների՝ որպես հեջավորման գործիք դասակարգելու, դրանց ճանաչման, չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, իրագործված որպես հեջավորման բիզնեսի գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջավորման գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
5. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
6. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ՝	

ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

**148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Հեջավորման գործիքների մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
4. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների

արժեգրկման (անհավաքագրելիության) գումարների որոշման (գնահատման), դրանց ճանաչման կամ հակադարձման հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում և «Արժեգրկումից կորուստներ» ՀՀՄՍ 36-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեգրկման (անհավաքագրելիության) գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, մարված, վերադասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների գծով կուտակված արժեգրկման (անհավաքագրելիության) գումարների դուրս գրումը, նախկինում ճանաչված արժեգրկման (անհավաքագրելիության) գումարների հակադարձումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների գծով կուտակված արժեգրկման (անհավաքագրելիության) գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեգրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 1491 «Չկապակցված կազմակերպություններում սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեգրկում», 1492 «Կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում ոչ ընթացիկ ներդրումների արժեգրկում», 1493 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների անհավաքագրելիություն», 1494 «Երկարաժամկետ փոխառությունների անհավաքագրելիության», 1495 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի անհավաքագրելիություն»:

Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեգրկման (անհավաքագրելիության) վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեգրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեգրկում (անհավաքագրելիություն)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեգրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»

149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեգրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակություն	Հաշիվների կրեդիտ
1. Օտարված, մարված, վերադասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների կու-	141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված

տակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) դուրս գրում	կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
3. Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»

ԽՈՒՄԲ 15 «ԱՅԼ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

15 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ», 152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար», 153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ոչ ընթացիկ ակտիվներ», 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով», 155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» և 156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»:

Հաշիվ 151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»

151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերությունների, չօգտագործված հարկային վնասը և զեղչերը հաջորդ ժամանակաշրջաններ տեղափոխելու հետևանքով առաջացած շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Շահութահարկ» ՀՀՄՍ 12-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է շահութահարկի գծով առաջացած հետաձգված հարկային ակտիվների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ շահութահարկի գծով մարված հետաձգված հարկային ակտիվների գումարը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առաջացման ուղղությունների և մարման ժամկետների:

151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների առաջացում կամ ավելացում՝	
ա) երբ շարունակվող գործունեությունից շահույթում կամ վնասում ճանաչվող հոդվածների գծով	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
բ) շարունակվող գործունեությունից այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող հոդվածների գծով	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստներ»
գ) ընդհատված գործունեությանը վերաբերող	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»
դ) նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) կամ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետընթաց կիրառման արդյունքում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների մարում (օգտագործում,	

հակադարձում)՝	
ա) երբ շարունակվող գործունեությունից շահույթում կամ վնասում ճանաչվող հոդվածների գծով	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
բ) շարունակվող գործունեությունից այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող հոդվածների գծով	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստներ»
գ) ընդհատված գործունեությանը վերաբերող	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»
դ) նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) կամ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետընթաց կիրառման արդյունքում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»
2. Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվանցում հետաձգված հարկային պարտավորությունների հաշվին	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»

Հաշիվ 152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար»

152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար կատարված կանխավճարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է տրված կանխավճարների գումարները, իսկ կրեդիտում ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերումը կամ այլ մարում: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար տրված կանխավճարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մատակարարների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» հաշիվը դեբետով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար կատարված կանխավճարներ	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

**152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» հաշիվը կրեդիտով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կանխավճարների դիմաց ստացված ոչ ընթացիկ ակտիվներ	
- առանց անուղղակի հարկերի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
2. Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների հետ վերադարձ	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

	253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Կրեդիտորական պարտքերի մարում տրված կանխավճարների հաշվին	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

Հաշիվ 153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվների և դրանց գծով հատույցի, ակտուարային շահույթների և վնասների ճանաչման ու չափման մոտեցումները նկարագրված են «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է պլանի ակտիվներին փոխանցվող ակտիվների գումարը, դրանց գծով ակնկալվող հատույցը, ակտուարային շահույթը, իսկ կրեդիտում՝ սահմանված հատուցումների պլաններից վճարված հատուցումները, ակտուարային վնասը:

Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակնկալվող հատույցի արտացոլում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
3. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային շահույթի (մասնավորապես, պլանների ակտիվների գծով ակնկալվող և փաստացի հատույցների բացասական տարբերությունը) արտացոլում	427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային շահույթ (վնաս)» 675 «Ակտուարային օգուտներ»

153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սահմանված հատուցումների պլաններից	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների

վճարված հատուցումներ	գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային վնասի (մասնավորապես, պլանների գծով ակնկալվող և փաստացի հատույցների դրական տարբերությունը) արտացոլում	427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային շահույթ (վնաս)» 775 «Ակտուարային վնասներ»

Հաշիվ 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»

154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով» հաշիվը նախատեսված է հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված, բայց մեկ տարուց ավելի ժամանակաշրջաններին վերաբերող ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մասնավորապես, այս հաշվում կարող են արտացոլվել լեռնանախապատրաստական աշխատանքների հետ կապված ծախսումները, հողի բարելավման ծախսումները և վարձակալված հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են կուտակվող հետաձգված ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց դուրս գրումը, վաճառքը (օտարումը): Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Լեռնանախապատրաստական աշխատանքների, հողի բարելավման գծով կատարված ծախսումների, վարձակալված կամ անհատույց օգտագործվող հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումների արտացոլում	826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկման հակադարձում	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դուրս գրված, վաճառված (օտարված) հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվ-	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»

ների հաշվեկշռային արժեքի դուրս գրում	
2. Դուրս գրված, վաճառված (օտարված) հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարների դուրս գրում	155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա»
3. Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկման արտացոլում	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

Հաշիվ 155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա»

155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը նախատեսված է հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Մասնավորապես, այս հաշվում կարող են արտացոլվել լեռնանախապատրաստական աշխատանքների հետ կապված ծախսումների, հողի բարելավման ծախսումների և վարձակալված կամ անհատույց օգտագործվող հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումների ամորտիզացիան:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվեգրումը, իսկ դեբետում՝ դուրս գրված, վաճառված (օտարված) ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվեգրված գումարների դուրս գրումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների հաշվեգրված ամորտիզացիայի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիայի արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Դուրս գրված, վաճառված (օտարված) հետա-	

ձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների կուտակված ամորտիզացիայի գումարների դուրս գրում	154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»
--	--

Հաշիվ 156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»

156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում» հաշիվը օգտագործվում է իրենից ձեռքբերում ներկայացնող ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արտացոլման նպատակով:

Հաշվի դեբետում արտացոլվում է ձեռքբերված ձեռնարկատիրական գործունեության պարտավորությունները (իրական արժեքով), ձեռքբերումից առաջացած օգուտը («բացասական գույքիլը»), ձեռքբերված ձեռնարկատիրական գործունեության դիմաց վճարվելիք գումարները, իսկ կրեդիտում՝ ձեռքբերված ձեռնարկատիրական գործունեության ակտիվները (իրական արժեքով), ձեռքբերումից առաջացած գույքիլը: Այս հաշիվը փակվում է և մնացորդ չի ունենում:

156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ձեռք բերվող ձեռնարկատիրական գործունեության պարտավորությունների արտացոլում՝ իրական արժեքով	Թղթակցում է պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվների հետ
2. Ձեռք բերումից առաջացող օգուտի արտացոլում «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ՖՀՄՍ 3-ին համապատասխան	629 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերումից օգուտ»
3. Ձեռք բերման դիմաց վճարվելիք գումարների արտացոլում	531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ձեռք բերվող ձեռնարկատիրական գործունեության ակտիվների արտացոլում՝ իրական արժեքով	Թղթակցում է ակտիվները հաշվառող համապատասխան հաշիվների հետ
2. Ձեռք բերումից առաջացող գույքիլի արտացոլում	134 «Գույքիլ»

ԴԱՍ 2 «ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող հաշիվների, ակտիվային են և նախատեսված են ընթացիկ ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 2-րդ՝ «Ընթացիկ ակտիվներ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 21 «Պաշարներ և կենսաբանական ակտիվներ», 22 «Գործառնական և այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքեր», 23-24 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ», 25 «Դրամական միջոցներ և 26 «Այլ ընթացիկ ակտիվներ»:

Ակտիվների՝ ընթացիկին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում:

ԽՈՒՄԲ 21 «ՊԱՇԱՐՆԵՐ ԵՎ ԿԵՆՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

21 «Պաշարներ և կենսաբանական ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 211 «Նյութեր», 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ», 214 «Անավարտ արտադրություն», 215 «Արտադրանք», 216 «Ապրանքներ», 217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» և 218 «Պաշարների արժեքի նվազում»:

Ակտիվների՝ պաշարներին վերագրման, դրանց կազմի, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Պաշարներ» ՀՀՄՍ 2-ում, իսկ կենսաբանական ակտիվներին՝ «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

Հաշիվ 211 «Նյութեր»

211 «Նյութեր» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությանը պատկանող նյութերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) և կազմակերպությունում արտադրված նյութերի ինքնարժեքը, իսկ կրեդիտում՝ արտադրական, վարչական, իրացման և այլ նպատակներով օգտագործելու համար դուրս գրված, ինչպես նաև օտարված նյութերի արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է նյութերի ինքնարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

211 «Նյութեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2111 «Հումք և նյութեր», 2112 «Գնովի կիսապատրաստուքներ, համալրող շինվածքներ և դետալներ», 2113 «Վառելիք», 2114 «Տարա և տարանյութեր», 2115 «Պահեստամասեր», 2116 «Շինանյութեր», 2117 «Գյուղատնտեսական նշանակության նյութեր», 2118 «Վերամշակման հանձնված նյութեր» և 2119 «Այլ նյութեր»:

Նյութերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պահպանման տեղի, նյութերի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

211 «Նյութեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Նյութերի մուտքագրում՝	
ա) մատակարարներից ձեռք բերված	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտադրության հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
գ) կազմակերպությունում արտադրված	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
դ) որպես պետական շնորհ ստացված	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ե) հիմնական միջոցների լուծարումից ստացված	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
զ) արտադրության թափոններ	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
է) պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստույթների որպես նյութեր վերադասակարգում	215 «Արտադրանք»
ը) գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկ	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
թ) գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
2. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված նյութերի մուտքագրում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

3. Նյութերի ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
4. Նախորդ ժամանակաշրջաններում նյութերի գծով կատարված սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

211 «Նյութեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտադրական, վարչական, իրացման և այլ նպատակներով օգտագործելու համար դուրս գրված նյութերի արժեքի արտացոլումը	543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Վաճառված (օտարված) նյութերի արժեքի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

3. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) նյութերի արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և(կամ) վերաչափումից ծախսեր»
4. Հիմնական միջոցների օտարման ժամանակ օգտագործվող նյութերի արժեքի դուրս գրում	721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
5. Անհատույց տրված նյութերի հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
6. Որպես շնորհ ստացված նյութերի հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
7. Նյութերի պակասորդների և կորուստների արտացոլումը	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
8. Նախորդ ժամանակաշրջաններում նյութերի գծով կատարված սխալների ուղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»

212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությանը պատկանող սպառվող կենսաբանական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված), գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված սպառվող կենսաբանական ակտիվների սկզբնական արժեքը (իրական արժեքը), ինչպես նաև դրանց վերաչափումից արժեքի աճը (պայմանավորված՝ թե ֆիզիկական, թե գնային փոփոխությամբ), իսկ կրեդիտում՝ օտարված, կենսական գործընթացները դադարեցված (մորթված, հնձված կամ այլ կերպ) կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը, վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է սպառվող կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Սպառվող կենսաբանական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ գտնվելու կամ խնամքի վայրի, դրանց տեսակների, տարիքային խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Սպառվող կենսաբանական ակտիվների մուտքագրում	
ա) այլ անձանցից ձեռք բերված	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
գ) ծնաճից կամ այլ կերպ գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
դ) որպես որոշակի պայմաններով պետական շնորհի ստացված	541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ե) անհատույց (որպես ոչ պայմանական պետական շնորհ) ստացված	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
զ) Ծնաճից ստացված կենդանիների, ինչպես նաև մատղաշ կենդանիների քաշաճի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Սպառվող կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ (պայմանավորված գնի կամ ֆիզիկական փոփոխությամբ)	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված սպառվող կենսաբանական ակտիվների մուտքագրում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

4. Սպառվող կենսաբանական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
5. Բերքատու կենսաբանական ակտիվների դասակարգումը որպես սպառվող կենսաբանական ակտիվների	116 «Կենսաբանական ակտիվներ»

212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) սպառվող կենսաբանական ակտիվների արժեքի դուրս գրում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»
2. Սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենդանիների մորթի (սպանդի) դեպքում արժեքի արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
3. Որպես պետական շնորհի ստացված սպառվող կենսաբանական ակտիվների հետ վերադարձ	541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»

Հաշիվ 214 «Անավարտ արտադրություն»

214 «Անավարտ արտադրություն» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության անավարտ արտադրանքի, աշխատանքների և ծառայությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ անավարտ արտադրանքի, աշխատանքների և ծառայությունների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում այդ գումարի դուրսգրումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է անավարտ արտադրանքի, աշխատանքների և ծառայությունների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

214 «Անավարտ արտադրություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2141 «Արտադրանքի գծով անավարտ արտադրություն», 2142 «Աշխատանքների գծով անավարտ արտադրություն», 2143 «Ծառայությունների գծով անավարտ արտադրություն», 2144 «Օժանդակ արտադրության գծով անավարտ արտադրություն»:

Անավարտ արտադրության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրությունների, աշխատանքների և ծառայությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

214 «Անավարտ արտադրություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ անավարտ արտադրության արժեքի արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված անավարտ արտադրության ավելցուկի մուտքագրում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

214 «Անավարտ արտադրություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ անավարտ արտադրության արժեքի տեղափոխում կառավարչական հաշվառման հաշիվներ	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված անավարտ արտադրության պակասորդների և կորուստների արտացոլումը	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Վաճառված (օտարված) անավարտ արտադրության արժեքի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) անավարտ արտադրանքի արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»

Հաշիվ 215 «Արտադրանք»

215 «Արտադրանք» հաշիվը նախատեսված է պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների ինքնարժեքը, իսկ կրեդիտում՝ վաճառված (օտարված) արտադրանքի արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

215 «Արտադրանք» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2151 «Պատրաստի արտադրանք», 2152 «Սեփական արտադրության կիսապատրաստուքներ», 2153 «Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված արտադրանք», 2154 «Առաքված արտադրանք»:

Արտադրանքի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պահպանման տեղի, արտադրանքի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

215 «Արտադրանք» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստուքների մուտքագրումը	
ա) հիմնական արտադրությունից	811 «Հիմնական արտադրություն»
բ) օժանդակ արտադրությունից	812 «Օժանդակ արտադրություն»
գ) խոտանի շտկումից	814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
դ) գյուղատնտեսական գործունեությունից ստացված գյուղատնտեսական արտադրանքի	615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկի մուտքագրում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
3. Վաճառված պատրաստի արտադրանքի հետ վերադարձ (ինքնարժեքով)	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
4. Նախորդ ժամանակաշրջաններում արտադրանքի գծով կատարված սխալների ուղղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

215 «Արտադրանք» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստույթների արժեքի դուրս գրում	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի վաճառված (օտարված) արտադրանքի արժեքի դուրս գրում	731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից»
3. Խոտանված պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստույթների հետ վերադարձումը արտադրություն՝ խոտանը շտկելու նպատակով	814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
4. Անհատույց տրված պատրաստի արտադրանքի հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
5. Պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստույթների վերադասակարգումը որպես նյութեր հետագայում սեփական կարիքների համար օգտագործելու նպատակով	211 «Նյութեր»
6. Գույքագրմամբ հայտնաբերված պատրաստի արտադրանքի, սեփական արտադրության կիսապատրաստույթների պակասորդների և կորուստների արտացոլումը	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
7. Երաշխիքային վաճառքի դեպքում ապրանքների փոխարինում	543 «Ընթացիկ պահուստներ»
8. Նախորդ ժամանակաշրջաններում արտադրանքի գծով կատարված սխալների ուղղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 216 «Ապրանքներ»

216 «Ապրանքներ» հաշիվը նախատեսված է ապրանքների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) ապրանքների սկզբնական արժեքը, մանրածախ առևտրում՝ նաև վաճառքի գնի և ձեռք բերման արժեքի տարբերությունը (նպատակահարմարության դեպքում), իսկ կրեդիտում՝ վաճառված (օտարված) ապրանքների արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ապրանքների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

216 «Ապրանքներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2161 «Ապրանքներ պահեստում», 2162 «Ապրանքներ մանրածախ առևտրում», 2163 «Տարա և տարանյութեր», 2164 «Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված ապրանքներ», 2165 «Առաքված ապրանքներ», 2166 «Այլ ապրանքներ»:

Ապրանքների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պահպանման տեղերի, տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

216 «Ապրանքներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ապրանքների մուտքագրում	
ա) մատակարարներից ձեռք բերված	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
գ) որպես պետական շնորհի ստացված	541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
դ) գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկ	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
2. Վաճառված ապրանքների հետ վերադարձ(ինքնարժեքով)	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով ստացված ապրանքների մուտքագրում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

4. Ապրանքների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման ծախսումներ, չփոխ-հատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
5. Մանրածախ առևտրում ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության արտացոլում	217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն»
6. Կոնսիգնացիոն և կոմիսիոն հիմունքներով վաճառքի հանձնված ապրանքների արտացոլում	216 «Ապրանքներ»
7. Ներդրումային գույքի՝ որպես պաշար վերադասակարգում	122 «Ներդրումային գույք»
8. Նախորդ ժամանակաշրջաններում ապրանքների գծով կատարված սխալների ուղղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

216 «Ապրանքներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ապրանքների արժեքի դուրս գրում	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
2. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի օտարված ապրանքների արժեքի դուրս գրում	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»
3. Անհատույց տրված ապրանքների հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»

4. Գույքագրմամբ հայտնաբերված ապրանքների պակասորդների և կորուստների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
5. Երաշխիքային վաճառքի դեպքում ապրանքների փոխարինում	543 «Ընթացիկ պահուստներ»
6. Որպես պետական շնորհ ստացված ապրանքների հետ վերադարձ	541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
7. Մանրաձախ առևտրի օբյեկտից կազմակերպության պահեստ ապրանքների հետ վերադարձի դեպքում առևտրային հավելագնի ճշգրտում	217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն»
8. Նախորդ ժամանակաշրջաններում ապրանքների գծով կատարված սխալների ուղղման (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքների արտացոլում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն»

217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» հաշիվը նախատեսված է մանրաձախ առևտրում ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության (առևտրական հավելագին, անուղղակի հարկեր) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերությունը, ինչպես նաև իրացված ապրանքներին բաժին ընկնող տարբերության գումարը՝ ճշտանցման եղանակով, իսկ դեբետում՝ վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության ճշգրտումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է մանրաձախ առևտրում ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2171 «Առևտրական հավելագին», 2172 «Ավելացված արժեքի հարկ», 2173 «Ակցիզային հարկ»:

Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ապրանքների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» հաշիվը կրեդիտով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Մանրաձախ առևտրում ստացված ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության արտացոլում	216 «Ապրանքներ»
2. Իրացված ապրանքներին բաժին ընկնող վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության արտացոլում՝ ճշտանցման եղանակով	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
3. Գույքագրմամբ հայտնաբերված ապրանքների պակասորդներին և կորուստներին բաժին ընկնող վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերության արտացոլում՝ ճշտանցման եղանակով (եթե պակասորդները և կորուստները արտացոլվում են վաճառքի գներով)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

**217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» հաշիվը դեբետով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Մանրաձախ առևտրի օբյեկտից կազմակերպության պահեստ ապրանքների հետ վերադարձի դեպքում առևտրային հավելագնի ճշգրտում	216 «Ապրանքներ»

Հաշիվ 218 «Պաշարների արժեքի նվազում»

218 «Պաշարների արժեքի նվազում» հաշիվը նախատեսված է պաշարների արժեքի նվազման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պաշարների արժեքի՝ մինչև իրացման զուտ արժեք նվազեցումը և դրա հետագա հակադարձումը կարգավորվում են «Պաշարներ» ՀՀՄՍ 2-ով:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պաշարների ինքնարժեքի՝ մինչև իրացման զուտ արժեք իջեցումները, իսկ դեբետում՝ այդ իջեցումների գումարների հակադարձումները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա պաշարների արժեքի նվազման գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

218 «Պաշարների արժեքի նվազում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2181 «Նյութերի արժեքի նվազում», 2184 «Անավարտ արտադրանքի արժեքի նվազում», 2185 «Արտադրանքի արժեքի նվազում», 2186 «Ապրանքների արժեքի նվազում»:

Պաշարների արժեքի նվազման վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պաշարների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

218 «Պաշարների արժեքի նվազում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Պաշարների արժեքի նվազման արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

218 «Պաշարների արժեքի նվազում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Նախկինում ճանաչված նվազումների հակադարձում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

ԽՈՒՄԲ 22 «ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԴԵՔԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ»

22 «Գործառնական և այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով», 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով», 223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ», 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ», 225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով», 226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր», 227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով», 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» և 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»:

Գործառնական և այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի կազմի, ձևավորման և դուրս գրման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում, «Հասույթ» ՀՀՄՍ 18-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»

221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի գնե-րով (ներառյալ անուղղակի հարկերը) արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայու-թյունների, այլ պաշարների, ֆինանսական ներդրումների, հիմնական միջոցների և այլ ակտիվների վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դեբիտորական պարտքերի ճանաչման, ապաճանաչման և չափման հացերը կարգավորվում են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է վերը նշված գործառնություններից առաջացող դեբիտորական պարտքերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ այդ պարտքերի մարումները, դուրս գրումները (ապաճանաչումը): Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է վաճառքների գծով ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2211 «Դեբիտորական պարտքեր արտադրանքի, ապրանքների վաճառքների գծով», 2212 «Դեբիտորական պարտքեր մատուցած ծառայությունների, կատարած աշխատանքների գծով», 2213 «Դեբիտորական պարտքեր այլ պաշարների վաճառքների գծով», 2214 «Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական ներդրումների վաճառքների գծով», 2215 «Դեբիտորական պարտքեր հիմնական միջոցների վաճառքների գծով», 2216 «Դեբիտորական պարտքեր այլ վաճառքների գծով»:

Վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դեբիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով դեբիտորական պարտքերի արտացոլում՝	
- բաց թողնման գներով (առանց անուղղակի հարկերի)	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 542 «Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, ներդրումային գույքի կամ կենսաբանական ակտիվների վաճառքից	

- առանց անուղղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
3. Ընդհատված գործունեությանը վերագրելի ակտիվների վաճառքների դիմաց պարտքերի արտացոլում	631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
5. Վաճառքների գծով դուրս գրված անհուսալի դեբիտորական պարտքերի հակադարձում (երբ անհուսալի դեբիտորական պարտքերի մեծության չափով ուղղակիորեն նվազեցվում է դեբիտորական պարտքի գումարը)	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների ստացում՝ որպես պարտքերի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվների բանկերում»
2. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների արժեքների արտացոլում՝	
- առանց անուղղակի հարկերի	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»

- անուղղակի հարկեր	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
3. Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի մարում, հաշվանցում	
ա) մատակարարների և կապալառուների հանդեպ ունեցած կրեդիտորական պարտքերի հաշվին (փոխադարձ պահանջարկների գրանցման ճանապարհով հաշվարկների իրականացման դեպքում)	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) ստացված կանխավճարների հաշվին	523 «Ստացված կանխավճարներ»
գ) աշխատակիցների աշխատավարձից պահումների հաշվին (կազմակերպությունից ձեռք բերված ապրանքների և ծառայությունների դիմաց)	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
5. Վաճառքների գծով անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում	
ա) հնարավոր կորուստների պահուստի հաշվին	223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»
բ) ուղղակիորեն՝ ժամանակաշրջանի ծախսերի հաշվին	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»

222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» հաշիվը նախատեսված է գործառնական վարձակալության, ստացվելիք շահաբաժինների, ստացվելիք տոկոսների, ապահովագրական հատուցումների, տույժերի, տուգանքների, նյութական վնասի փոխհատուցման և այլ եկամուտների գծով դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դեբիտորական պարտքերի ճանաչման, ապաճանաչման և չափման հարցերը կարգավորվում են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է վերը նշված գործառնականություններից առաջացող դեբիտորական պարտքերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ այդ պարտքերի մարումը, դուրս գրումը (ապաճանաչումը): Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպության այլ եկամուտների գծով դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2221 «Դեբիտորական պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով», 2222 «Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք շահաբաժինների գծով», 2223 «Դեբիտորական պարտքեր ստացվելիք տոկոսների գծով», 2224 «Դեբիտորական պարտքեր ապահովագրական հատուցումների գծով», 2225 «Դեբիտորական պարտքեր տույժերի, տուգանքների գծով», 2226 «Դեբիտորական պարտքեր նյութական վնասի փոխհատուցման գծով», 2227 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»:

Այլ եկամուտների գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դեբիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դեբիտորական պարտքերի արտացոլում՝	
- առանց անուղղակի հարկերի	
ա) գործառնական վարձակալության գծով	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
բ) ստացվելիք շահաբաժինների գծով	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
գ) ապահովագրական հատուցումների գծով	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
դ) տույժերի, տուգանքների գծով	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
ե) նյութական վնասի փոխհատուցման գծով (այդ թվում՝ կազմակերպության աշխատակիցների կողմից ընդունված կամ նրանցից դատավճռով գանձման ենթակա պակասորդները)	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկերի	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 542 «Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
4. Այլ եկամուտների գծով դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի հակադարձում (երբ անհուսալի դեբիտորական պարտքերի մեծության չափով ուղղակիորեն նվազեցվում է դեբիտորական պարտքի գումարը)	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

**222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» հաշիվը կրեդիտով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դեբիտորական պարտքերի մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Աշխատավարձից պահումներ նյութական վնասի փոխհատուցման համար	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
3. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
4. Այլ եկամուտների գծով անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում՝	
ա) հնարավոր կորուստների պահուստի հաշվին	223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»
բ) ուղղակիորեն՝ ժամանակաշրջանի ծախսերի հաշվին	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»

223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» հաշիվը նախատեսված է դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի առկայության, ձևավորման և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստն իրենից ներկայացնում է դեբիտորական պարտքերի գծով առկա արժեզրկումից կորուստը, որի ճանաչումն ու չափումը կարգավորվում է «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ով:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են պահուստին կատարվող մասհանումները, իսկ դեբետում՝ անհուսալի ճանաչված դեբիտորական պարտքերի դուրս գրումները, հակադարձումները, ինչպես նաև մնացորդի ճշգրտումները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է պահուստի չօգտագործված մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դեբիտորների, ձևավորման ժամկետների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստին մասհանումներ	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի հաշվին անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
2. Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի ճշգրտում և հակադարձում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

Հաշիվ 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»

224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» հաշիվը նախատեսված է ընթացիկ ակտիվներ և ծառայություններ (աշխատանքներ) ձեռք բերելու համար մատակարարներին (կապալառուներին) տրված կանխավճարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է տրված կանխավճարների գումարները, իսկ կրեդիտում՝ ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերումը կամ այլ մարում: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2241 «Տրված կանխավճարներ նյութեր ձեռք բերելու համար», 2242 «Տրված կանխավճարներ ապրանքներ ձեռք բերելու համար», 2243 «Տրված կանխավճարներ աշխատանքներ, ծառայություններ ձեռք բերելու համար», 2244 «Այլ նպատակներով տրված ընթացիկ կանխավճարներ»:

Տրված ընթացիկ կանխավճարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մատակարարների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ընթացիկ ակտիվների ծառայությունների (աշխատանքների) ձեռք բերման համար մատակարարներին (կապալառուներին) տրված կանխավճարներ	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կանխավճարների դիմաց ստացված ընթացիկ ակտիվների և ծառայությունների արտացոլում՝	
- առանց անուղղակի հարկերի	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
2. Գնումների գծով և այլ կրեդիտորական պարտքերի մարում (հաշվանցում) տրված կանխավճարների հաշվին	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

3. Ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների հետ վերադարձ	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
4. Ընթացիկ ակտիվների ձեռք բերման համար տրված կանխավճարների դուրս գրում (երբ կանխավճարների դիմաց ստացվելիք ակտիվների և ծառայությունների ստացումը դառնում է անհավանական)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը նախատեսված է հարկերի, տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով պետական կամ համայնքային բյուջեների հետ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում բյուջե կատարված կանխավճարները, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ բյուջեի նկատմամբ ունեցած գերավճարը, իսկ կրեդիտում՝ բյուջեի նկատմամբ կարճաժամկետ պարտավորությունների մարումը կանխավճարների, գերավճարի հաշվին, ինչպես նաև բյուջեից գերավճարի հետ ստացումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով բյուջեի հետ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2251 «Դեբիտորական պարտքեր շահութահարկի գծով», 2252 «Դեբիտորական պարտքեր եկամտահարկի գծով», 2253 «Դեբիտորական պարտքեր ավելացված արժեքի հարկի գծով», 2254 «Դեբիտորական պարտքեր ակցիզային հարկի գծով», 2255 «Դեբիտորական պարտքեր գույքահարկի գծով», 2256 «Դեբիտորական պարտքեր հողի հարկի գծով», 2257 «Դեբիտորական պարտքեր մաքսատուրքի գծով», 2258 «Դեբիտորական պարտքեր պետական տուրքի գծով», 2259 «Դեբիտորական պարտքեր այլ վճարների գծով»:

Հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հարկերի և այլ պարտադիր վճարների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում բյուջե կատարված կանխավճարներ	252 «Հաշվարկային հաշիվ»

2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում բյուջեի նկատմամբ ունեցած գերավճարի արտացոլում	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
--	---

225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ բյուջեի գծով ընթացիկ պարտավորությունների մարում կանխավճարների, գերավճարների հաշվին	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
2. Բյուջեից գերավճարի հետ ստացում	252 «Հաշվարկային հաշիվ»

Հաշիվ 226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»

226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» հաշիվը նախատեսված է ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկերի գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով հարկային հաշիվներում առկա և հաշվանցվող (փոխհատուցվող) ԱԱՀ-ի գումարները, ինչպես նաև անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրումից՝ նախկինում որպես պարտավորություն հաշվեգրված ԱԱՀ-ի փոխհատուցումը, իսկ կրեդիտում՝ բյուջեի նկատմամբ կարճաժամկետ պարտավորությունների մարումը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ մնացորդի (գերավճարի)՝ որպես բյուջեի գծով դեբիտորական պարտքի արտացոլումը: Այս հաշիվը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդ չի ունենում:

Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով հաշվանցվող (փոխհատուցվող) ԱԱՀ-ի գումարների արտացոլում, երբ ձեռք բերման (ստացման) և հաշվանցման (փոխհատուցման) պահերը	

- համընկնում են	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
- չեն համընկնում	261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
2. Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրումից՝ նախկինում որպես պարտավորություն հաշվեգրված ԱԱՀ-ի փոխհատուցում	614 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների արժեքում և գների իջեցումից առաջացած գումարներում ներառված ԱԱՀ-ի արտացոլում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
4. Ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) փոխանակման դեպքում ԱԱՀ գումարների հաշվանցում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվանցման ենթակա ԱԱՀ-ի դիմաց բյուջեի նկատմամբ կարճաժամկետ պարտավորությունների մարում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա գումարի մնացորդի՝ որպես բյուջեի գծով դեբիտորական պարտք արտացոլում	225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

Հաշիվ 227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության աշխատակիցների պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով հաշվարկների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով գերավճարը, իսկ կրեդիտում՝ սոցիալական ապահովության մարմինների հետ հաշվարկների հաշվանցումը և

սոցիալական ապահովության մարմինների կողմից պարտավորությունների մարումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

**227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում սոցիալական ապահովության մարմինների նկատմամբ ունեցած գերավճարի արտացոլում	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

**227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սոցիալական ապահովության մարմինների կողմից պարտավորությունների մարում	252 «Հաշվարկային հաշիվ»
2. Գերավճարի հաշվին սոցիալական ապահովության վճարների գծով պարտքերի մարում	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

Հաշիվ 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» հաշիվը նախատեսված է առհաշիվ տրված գումարների գծով դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է առհաշիվ տրված գումարների գծով դեբիտորական պարտքերը, իսկ կրեդիտում՝ հաշվետու անձանց կողմից ծախսված գումարները, ինչպես նաև այդ պարտքերի հետ վերադարձումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է առհաշիվ տրված գումարների գծով դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2281 «Առհաշիվ տրված գումարներ նյութեր ձեռք բերելու համար», 2282 «Առհաշիվ տրված գումարներ ապրանքներ ձեռք բերելու համար», 2283

«Առհաշիվ տրված գումարներ գործառնությունների համար», 2284 «Այլ նպատակներով առհաշիվ տրված գումարներ»:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում յուրաքանչյուր աշխատողի գծով կրեդիտային մնացորդ առաջանալու դեպքում այն ձևակերպվում է որպես ընթացիկ կրեդիտորական պարտք:

Առհաշիվ տրված գումարների գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ յուրաքանչյուր աշխատողի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Առհաշիվ գումարների տրամադրում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով (վերադարձման ենթակա մասով) փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 « Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում յուրաքանչյուր աշխատակցի՝ առհաշիվ գործառնությունների գծով կրեդիտային մնացորդի ձևակերպումը որպես ընթացիկ կրեդիտորական պարտք	528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով»

228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ծախսված (օգտագործված) առհաշիվ գումարների արտացոլում ըստ ուղղությունների՝	
ա) ակտիվների ձեռք բերում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212«Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր»

բ) ակտիվների ձեռք բերման (ստացման) հետ կապված ծախսումների արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում»
	142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

գ) առհաշիվ տրված գումարների ծախսագրում	712 «Իրացման ծախսեր 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
դ) առհաշիվ անձանց կողմից գնված ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) գծով փոխհատուցման ենթակա անուղղակի հարկերի արտացոլում	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում յուրաքանչյուր աշխատակցի գծով կրեդիտային մնացորդի ձևակերպում	528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով»
3. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով (վերադարձման ենթակա մասով) փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
4. Առհաշիվ տրված գումարների հետ վերադարձում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

Հաշիվ 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»

229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» հաշիվը նախատեսված է աշխատանքի վարձատրության և աշխատակիցների հետ այլ գործառնությունների գծով դեբիտորական պարտքերի, բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքերի գծով դեբիտորական պարտքերի, ինչպես նաև այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է վերը նշված գործառնություններից առաջացող դեբիտորական պարտքերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ այդ պարտքերի մարումը, դուրս գրումը (ապաճանաչումը): Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպության այլ ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2291 «Դեբիտորական պարտքեր աշխատավարձի վճարման գծով», 2292 «Դեբիտորական պարտքեր աշխատակիցների հետ այլ գործառնությունների գծով», 2293 «Դեբիտորական պարտքեր բողոքարկումների գծով» :

Այլ դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ յուրաքանչյուր աշխատողի, դեբիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Աշխատակիցների՝ կազմակերպությանն ունեցած դեբիտորական պարտքերի արտացոլում (այն դեպքում, երբ կազմակերպությունը հատուցում է այլ առևտրային կազմակերպություններին իր աշխատակիցների ունեցած պարտքը)	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Տրամադրված բնակարանային կոմունալ ծառայությունների դիմաց անձնակազմի դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում յուրաքանչյուր աշխատողի աշխատավարձի գծով գերավճարի տեղափոխում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
4. Բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
5. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքի ժամկետից շուտ մարման դեպքում ստացվելիք գումարների արտացոլում	146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
6. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Աշխատակիցների գծով դեբիտորական պարտքերի մարում	

ա) աշխատավարձից պահումների միջոցով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
բ) աշխատակիցների մուծումների հաշվին	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»
2. Բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքերի մարում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Արտարժույթով արտահայտված դեբիտորական պարտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
4. Անհուսալի դեբիտորական պարտքերի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

ԽՈՒՄԲ 23-24 «ԸՆԹԱՑԻԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐ»

23-24 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս», 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր», 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս», 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս», 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով», 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» և 241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»:

Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների ճանաչման, չափման, ներկայացման, դասակարգման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է այն ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնք վերաչափվում են իրական արժեքով, և վերաչափումից օգուտներն ու կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այդպիսի ֆինանսական ակտիվները ներառում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները, ինչպես նաև այն ֆինանսական ակտիվները, որոնք սկզբնական ճանաչման ժամանակ կազմակերպության կողմից նախորոշվում են որպես «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի

միջոցով չափվող»։ Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների ճանաչումը, ապաճանաչումը և չափումը կարգավորվում է «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ով։

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, մարված ֆինանսական ակտիվների արժեքը, արժեքի նվազումը։ Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ։

231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2311 «Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներ», 2312 «Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 2313 «Սկզբնապես որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մաս»։

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների։

231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

	622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
5. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների վերաձվելը ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
6. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների վերաձվելը ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
4. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքների իրագործումը՝ այլ ֆինանսական ակտիվներ ձեռք բերելու (վաճառելու) նպատակով	141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական

	կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների ճանաչումը, ապաճանաչումը և չափումը կարգավորվում է «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ով:

232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2321 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ», 2322 «Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մաս»:

Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
4. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճա-

	Ժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
6. Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ընթացիկ մասի տեղափոխում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
7. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
8. Վաճառքի համար մատչելի իրական արժեքով վերաչափվող պարտքային արժեթղթերի գծով տոկոսային եկամուտների հաշվեգրում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
9. Վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների գծով ստացվելիք շահաբաժինների արտացոլում (շահաբաժինը ստանալու իրավունքի առաջացման ժամանակ)	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
10. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրում	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» Կամ, որպես այլընտրանք, ստացված փողի կամ այլ ակտիվների կամ ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հաշվառման հաշիվներ՝ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարա-ժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճա-ժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

3. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
4. Վաճառքի համար մատչելի իրական արժեքով վերաչափվող պարտքային արժեթղթերի գծով հաշվեգրված տոկոսային եկամուտների մարում	251 «Դրամարկո» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
5. Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, մարված մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների ձեռք բերում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկո» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

	253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների ստացում մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	238 «Զվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Այլ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումներ՝ հաշվեկշռային արժեքով	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
6. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Վաճառված (օտարված) մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների հաշվեկշռային արժեքի	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» Կամ, որպես այլընտրանք, ստացված փողի կամ

դուրսգրում	այլ ակտիվների կամ ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հաշվառման հաշիվներ՝ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճա- ժամկետ ներդրումների վերադասակարգումը այլ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվեկշռային արժեքով	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճա- ժամկետ ներդրումների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
5. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճա- ժամկետ ներդրումների գծով կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
6. Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճա- ժամկետ ներդրումների գծով անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավա- քագրելիությունից) կորուստներ»
7. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբե- րություններից կորուստներ»

**Հաշիվ 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով
ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»**

234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) կարճաժամկետ մասի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը, իսկ կրեդիտում՝ մարված, օտարված մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների օտարում՝ հաշվեկշռային արժեքով	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» Կամ, որպես այլընտրանք, ստացված փողի կամ այլ ակտիվների կամ ստացվելիք դեբիտորական պարտքի հաշվառման հաշիվներ՝ 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

3. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկաթաժամկետ ներդրումներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկաթաժամկետ ներդրումներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկաթաժամկետ ներդրումներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը նախատեսված է տրամադրված կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է տրամադրված կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը, իսկ կրեդիտում՝ մարված, օտարված կարճաժամկետ փոխառությունների հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է տրամադրված կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կարճաժամկետ փոխառությունների տրամադրում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի արտացոլում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների

	գծով»
3. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կարճաժամկետ փոխառությունների մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Կարճաժամկետ փոխառությունների պահանջի իրավունքի զիջում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
3. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»

236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է տրամադրված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) կարճաժամկետ մասի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է տրամադրված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը,

իսկ կրեդիտում՝ մարված, օտարված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի հաշվեկշռային արժեքը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է տրամադրված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Երկարաժամկետ փոխառություններից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի պահանջի իրավունքի զիջում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
3. Երկարաժամկետ փոխառություններից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Երկարաժամկետ փոխառություններից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

մասի գծով կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	
5. Երկարաժամկետ փոխառություններից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»

237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր ստացվելիք մուտքերի անվանական (չզեղչված) արժեքը) կարճաժամկետ մասի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը, դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարձակալների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասին վերաբերող դուրս գրված անհուսալի պարտքերի հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Ֆինանսական վարձակալության տրված ակտիվների հետ ընդունում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
3. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասին վերաբերող չվաստակած ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
4. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասին վերաբերող կուտակված անհավաքագրելիության դուրս գրում	241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
5. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասին վերաբերող անհուսալի պարտքերի դուրս գրում	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
6. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»

238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը նախատեսված է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամտի (ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի և դրանց զեղչված արժեքի տարբերությունը) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընդ որում, չվաստակած ֆինանսական եկամտի գումարը որոշելիս են գործարքի հետ կապված ծախսումները հանվում են:

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակած ֆինանսական եկամուտը, իսկ դեբետում՝ գործարքի հետ կապված ծախսումները, ինչպես նաև չվաստակած ֆինանսական եկամտի հաշվեգրումը եկամուտներին: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է չվաստակած ֆինանսական եկամտի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2381 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով», 2382 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի գծով», 2383 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ կարճաժամկետ փոխառությունների գծով», 2384 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով», 2385 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով»:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխառումների, վարձակալների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի արտացոլում	233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամտի վերադասակարգումը որպես կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ	147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»

238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Գործարքի հետ կապված ծախսումների արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

2. Չվաստակաձ ֆինանսական եկամտի հաշվեգրում եկամուտներին	627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
3. Օտարված, մարված, վերադասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով չվաստակաձ ֆինանսական եկամտի մնացորդի դուրս գրում	233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»

Հաշիվ 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ձեռք բերված (ստացված) որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված, իրագործված որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջավորման գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների (միջնորդավճարներ, բանկային ծառայությունների դիմաց վճար և այլն) արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Այլ ակտիվների հետ փոխանակման կարգով որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների ստացում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»
4. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
5. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերաձևելը ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
6. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերաձևելը ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
7. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
8. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

**239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառված (օտարված) որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրում	
ա) իրական արժեքով չափվողների	251 «Դրամարկլ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
բ) այլ հիմունքով չափվողների	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»
2. Հեջավորման գործիքների մարում	251 «Դրամարկլ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված մուտքերի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը նախատեսված է ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների որոշման (գնահատման), դրանց ճանաչման կամ հակադարձման հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում

Հաշիվը պասիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների գծով ճանաչված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարները, իսկ դեբետում՝ օտարված, մարված, վերադասակարգված ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների գծով կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների դուրս գրումը, ինչպես նաև նախկինում ճանաչված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարների հակադարձումը:

Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կազմակերպությունում առկա ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների գծով կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2412 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)», 2413 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների անհավաքագրելիություն», 2414 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն», 2415 «Կարճաժամկետ փոխառությունների անհավաքագրելիություն», 2416 «Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն», 2417 «Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի անհավաքագրելիություն»:

Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
2. Երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվներից ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մասի գծով արժեզրկման (անհավաքագրելիության) տեղափոխում	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»

**241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակություն	Հաշիվների կրեդիտ
1. Օտարված, մարված, վերադասակարգված ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների կուտակված արժեզրկման (անհավաքագրելիության) դուրսգրում	232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

	236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս»
2. Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»

ԽՈՒՄԲ 25 «ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ»

25 «Դրամական միջոցներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 251 «Դրամարկղ», 252 «Հաշվարկային հաշիվ», 253 «Արտարժույթային հաշիվ», 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում», 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին», 256 «Դրամական փաստաթղթեր»:

Այս խմբի հաշիվներում հաշվառումը վարվում է դրամաշրջանառությունը կարգավորող օրենսդրությանը համապատասխան:

Հաշիվ 251 «Դրամարկղ»

251 «Դրամարկղ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությունների դրամարկղերում ազգային արժույթով և արտարժույթով դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է կազմակերպության դրամարկղ մուտք եղած դրամական միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ դրամարկղից ելք եղած դրամական միջոցները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է դրամարկղում առկա դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

251 «Դրամարկղ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2511 «Ազգային արժույթի դրամարկղ», 2512 «Արտարժույթի դրամարկղ», 2513 «Սառեցված գումարներ դրամարկղում»:

Դրամարկղի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արժույթների, դրամարկղերի գտնվելու վայրերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

251 «Դրամարկղ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրում դրամարկղ՝	
ա) բանկային հաշիվներից	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

բ) դեբիտորական պարտքերի մարումից	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
գ) ակտիվների (ծառայությունների, աշխատանքների) վաճառքներից՝ առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- վաճառքի գներով (առանց անուղղակի հարկերի)	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
դ) այլ եկամուտներից (գործառնական վարձակալություն, նյութական վնասի փոխհատուցում, տույժեր, տուգանքներ և այլն)՝ առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ե) կանխավճարների ստացումից	523 «Ստացված կանխավճարներ»
զ) տրված կանխավճարների հետ վերադարձումից	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
է) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
ը) տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունից (էմիսիոն եկամուտ)	314 «Էմիսիոն եկամուտ»

թ) որպես սեփական կապիտալի գործիք դասակարգված ածանցյալ գործիքների տեղաբաշխումից (ներառյալ՝ թողարկված բաղադրյալ գործիքների՝ սեփական կապիտալի բաղադրիչներից)	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
ժ) ներդրումների մարումից	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
ժա) փոխառություններից	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

ժբ) վարկերի ստացումից	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժգ) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վաճառքից	313 «Հետ գնված կապիտալ» 314 «Էմիսիոն եկամուտ»
ժդ) որպես պետական շնորհի ստացումից	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ժե) դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի մարումից՝	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ժզ) գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկից	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
ժէ) ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների ստացումից	255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
ժը) իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, ներդրումային գույքի կամ կենսաբանական ակտիվների վաճառքից	
- առանց անուղղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ժթ) անհատույց ստացումից	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
2. Արտարժույթով դրամական միջոցների փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

251 «Դրամարկդ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրումը բանկային հաշիվներ	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Կրեդիտորական պարտքերի մարում՝	
ա) աշխատակիցներին	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
բ) գնումների գծով	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
գ) բանկային վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 727 «Ֆինանսական ծախսեր»
դ) այլ գործառնությունների գծով	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
3. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների դիմաց վճարում	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»

4. Ակտիվների և ծառայությունների (աշխատանքների) ձեռք բերման նպատակով կանխավճարների տրամադրում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
5. Ստացված կանխավճարների հետ վերադարձում	523 «Ստացված կանխավճարներ»
6. Աշխատավարձի գծով կանխավճարների, առհաշիվ գումարների, փոխառությունների տրամադրում աշխատակիցներին	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
7. Շահաբաժինների վճարում մասնակիցներին (բաժնետերերին)	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով
8. Փոխառությունների տրամադրում	145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
9. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ինչպես նաև դրանց ձեռք բերման (ստացման) հետ կապված ծախսումների վճարում՝	
- առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Ապառվող կենսաբանական ակտիվներ»

	216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
10. Բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հետ գնում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
11. Դրամարկղից վճարում այն ծառայությունների համար, որոնք վերագրված են ծախսերին և ծախսումներին	
- առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»

	826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
12. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
13. Կազմակերպության հաշվարկային կամ այլ հաշիվներ մուտքագրելու համար (սակայն դեռևս չմուտքագրված) բանկերի, փոստային բաժանմունքների դրամարկղեր կամ խնայ-դրամարկղեր մուտքագրված դրամական միջոցներ	255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
14. Դրամական միջոցների անհատույց տրամադրում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
15. Որպես պետական շնորհ ստացված դրամական միջոցների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
16. Գույքագրմամբ հայտնաբերված պակասորդի արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
17. Արտարժույթով դրամական միջոցների փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
18. Արտարժույթի փոխանակման հետ կապված ծախսեր (փոխանակման փոխարժեքի և հաշվարկային փոխարժեքի տարբերությունից)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

252 «Հաշվարկային հաշիվ» հաշիվը նախատեսված է բանկում՝ կազմակերպության հաշվարկային հաշվում ազգային արժույթով դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվարկային հաշիվ մուտք եղած դրամական միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ ելք եղած դրամական միջոցները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հաշվարկային հաշվում առկա դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

252 «Հաշվարկային հաշիվ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2521 «Հաշվարկային հաշիվ», 2522 «Սառեցված գումարներ հաշվարկային հաշվում»: Հաշվարկային հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ բանկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

252 «Հաշվարկային հաշիվ» հաշիվը դերեբիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Դրամական միջոցների մուտքագրում հաշվարկային հաշիվ՝	
ա) դրամարկղից և այլ հաշիվներից	251 «Դրամարկղ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) դերբիտորական պարտքերի մարումից	221 «Դերբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դերբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դերբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դերբիտորական պարտքեր»
գ) ակտիվների (ծառայությունների, աշխատանքների) վաճառքներից՝ առանց դերբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- վաճառքի գներով (առանց անուղղակի հարկերի)	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
դ) այլ եկամուտներից (գործառնական վարձակալություն, նյութական վնասի փոխհատուցում, տույժեր, տուգանքներ և այլն)՝ առանց դերբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ե) բյուջեից գերավճարի մարումից	225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
զ) սոցիալական ապահովության մարմինների կողմից գերավճարի մարումից	227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
է) կանխավճարների ստացումից	523 «Ստացված կանխավճարներ»
ը) տրված կանխավճարների հետ վերադարձումից	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
թ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
ժ) տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունից (էմիսիոն եկամուտ)	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
ժա) որպես սեփական կապիտալի գործիք դասակարգված ածանցյալ գործիքների տեղաբաշխումից (ներառյալ՝ թողարկված բաղադրյալ գործիքների՝ սեփական կապիտալի բաղադրիչներից)	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
ժբ) ներդրումների մարումից	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի

	կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
ժգ) փոխառություններից	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժդ) վարկերի ստացումից	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժե) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վաճառքից	313 «Հետ գնված կապիտալ» 314 «Էմիսիոն եկամուտ»
ժզ) որպես պետական շնորհ ստացումից	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ժէ) դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի մարումից	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ժը) ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների ստացումից	255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
ժթ) իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, ներդրումային գույքի կամ կենսաբանական ակտիվների վաճառքից	
- առանց անուղղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ի) անհատույց ստացումից	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»

252 «Հաշվարկային հաշիվ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրումը դրամարկղ և այլ հաշիվներ	251 «Դրամարկղ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Կրեդիտորական պարտքերի մարում	
ա) գնումների գծով	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) բյուջեի գծով	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
գ) սոցիալական ապահովության գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) բանկային վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 727 «Ֆինանսական ծախսեր»
զ) այլ պարտավորությունների գծով	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
3. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների դիմաց վճարում	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
4. Ակտիվների ձեռք բերման նպատակով կանխավճարների տրամադրում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
5. Ստացված կանխավճարների հետ վերադարձում	523 «Ստացված կանխավճարներ»
6. Առհաշիվ տրված գումարներ	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարներ»
7. Աշխատավարձ և աշխատակիցներին տրամադրված փոխառություններ	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և

	աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
8. Շահաբաժինների վճարում մասնակիցներին (բաժնետերերին)	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
9. Բյուջե վճարված կանխավճարներ	225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
10. Փոխառությունների տրամադրում	145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
11. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ինչպես նաև դրանց ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների վճարում՝	
– առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների

	գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 257 «Դրամական միջոցների համարժեքներ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»
– անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
12. Բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հետ գնում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
13. Հաշվարկային հաշվից վճարում այն ծառայությունների համար, որոնք վերագրված են ծախսերին և ծախսումներին	
– առանց ԱԱՀ-ի	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
– ԱԱՀ	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
14. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

15. Դրամական միջոցների անհատույց տրամադրում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
16. Պետական շնորհների վերադարձում՝	
- չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մասը	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
- չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մնացորդը գերազանցող գումարով	729 «Այլ ծախսեր»
17. Արտարժույթի փոխանակման հետ կապված ծախսեր (փոխանակման փոխարժեքի և հաշվարկային (միջին) փոխարժեքի տարբերությունից)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

253 «Արտարժույթային հաշիվ» հաշիվը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի բանկերում կազմակերպության արտարժույթային հաշիվներում դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտարժույթով գործարքների կատարման և փոխարժեքային տարբերությունների արտացոլման հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է արտարժույթային հաշիվ մուտք եղած դրամական միջոցները, փոխարժեքային օգուտները, իսկ կրեդիտում՝ ելք եղած դրամական միջոցները, փոխարժեքային կորուստները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է արտարժույթային հաշվում առկա դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

253 «Արտարժույթային հաշիվ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2531 «Արտարժույթային հաշիվ երկրի ներսում», 2532 «Արտարժույթային հաշիվ արտերկրում», 2533 «Սառեցված գումարներ արտարժույթային հաշվում»:

Արտարժույթային հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ բանկերի, արտարժույթների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

253 «Արտարժույթային հաշիվ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրում արտարժույթային հաշիվ՝	
ա) դրամարկղից և այլ հաշիվներից	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

բ) դեբիտորական պարտքերի մարումից	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
գ) ակտիվների (ծառայությունների, աշխատանքների) վաճառքներից՝ առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- վաճառքի գներով (առանց անուղղակի հարկերի)	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
դ) այլ եկամուտներից (գործառնական վարձակալություն, նյութական վնասի փոխհատուցում, տույժեր, տուգանքներ և այլն)՝ առանց դեբիտորական պարտքի ձևավորման.	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ե) կանխավճարների ստացումից	523 «Ստացված կանխավճարներ»
զ) տրված կանխավճարների հետ վերադարձումից	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
է) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»
ը) տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունից (էմիսիոն եկամուտ)	314 «Էմիսիոն եկամուտ»

թ) որպես սեփական կապիտալի գործիք դասակարգված ածանցյալ գործիքների տեղաբաշխումից (ներառյալ՝ թողարկված բաղադրյալ գործիքների՝ սեփական կապիտալի բաղադրիչներից)	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
ժ) ներդրումների մարումից	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»
ժա) փոխառություններից	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժբ) վարկերի ստացումից	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
ժգ) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վաճառքից	313 «Հետ գնված կապիտալ» 314 «Էմիսիոն եկամուտ»

ժդ) որպես պետական շնորհ ստացումից	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
ժե) դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի մարումից	
- առանց անուղղակի հարկերի	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
ժզ) ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների ստացումից	255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
ժէ) իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների, ներդրումային գույքի կամ կենսաբանական ակտիվների վաճառքից	
- առանց անուղղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
- անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
2. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքների իրագործումը՝ արտարժույթ ձեռք բերելու նպատակով	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

253 «Արտարժույթային հաշիվ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրումը դրամարկղ և այլ հաշիվներ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Կրեդիտորական պարտքերի մարում՝	
ա) գնումների գծով	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) բանկի վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով

	վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 727 «Ֆինանսական ծախսեր»
գ) այլ պարտավորությունների գծով	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
3. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների դիմաց վճարում	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
4. Ակտիվների ձեռք բերման նպատակով կանխավճարների տրամադրում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
5. Առհաշիվ տրված գումարներ	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»
6. Ստացված կանխավճարների հետ վերադարձում	523 «Ստացված կանխավճարներ»
7. Շահաբաժինների վճարում մասնակիցներին (բաժնետերերին)	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
8. Փոխառությունների տրամադրում	145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
9. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ինչպես նաև դրանց ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների վճարում՝	

- առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
10. Բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հետ գնում	313 «Հետ գնված կապիտալ»

11. Արտարժույթային հաշվից վճարում այն ծառայությունների համար, որոնք վերագրված են ծախսերին և ծախսումներին	
- առանց ԱԱՀ-ի	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
	825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
- ԱԱՀ	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
12. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
13. Դրամական միջոցների անհատույց տրամադրում	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»
14. Պետական շնորհների վերադարձում	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
15. Փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
16. Արտարժույթի փոխանակման հետ կապված ծախսերի արտացոլում (փոխանակման փոխարժեքի և հաշվարկային (միջին) փոխարժեքի տարբերությունից)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» հաշիվը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի բանկերում՝ կազմակերպության ակրեդիտիվներում, չեկային (վճարագիր) գրքույկներում

և այլ հաշիվներում ազգային արժույթով և արտարժույթով դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են մուտք եղած դրամական միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ ելք եղած դրամական միջոցները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է այլ հաշիվներում առկա դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2541 «Ակրեդիտիվներ», 2542 «Չեկային գրքույկներ», 2543 «Այլ հաշիվներ բանկերում»: Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ բանկերի, արժույթների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրում բանկային այլ հաշիվներ	
ա) դրամարկղից, հաշվարկային և արտարժույթային հաշիվներից (ակրեդիտիվներ, չեկային գրքույկներ, ապառիկ (կրեդիտային) և մագնիսային քարտեր և այլն)	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
բ) դեբիտորական պարտքերի մարումից	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
գ) վարկերի ստացումից	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
դ) մասնակիցներից (բաժնետերերից)՝ որպես ներդրում կանոնադրական կապիտալում	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
ե) տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերության արտացոլում	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
զ) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վաճառքից	313 «Հետ գնված կապիտալ» 314 «Էմիսիոն եկամուտ»
է) որպես պետական շնորհի ստացումից	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
2. Արտարժույթային միջոցների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական միջոցների մուտքագրումը դրամարկդ, հաշվարկային և արտարժույթային հաշիվներ	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Կրեդիտորական պարտքերի մարում՝	
ա) գնումների գծով	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
բ) բանկային վարկերի գծով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
3. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ինչպես նաև դրանց ձեռք բերման հետ կապված ծախսումների վճարում՝	
- առանց ԱԱՀ-ի և ակցիզային հարկի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի

	միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
	233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»
- անուղղակի հարկեր (ԱԱՀ , ակցիզային հարկ)	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
4. Որպես պետական շնորհի ստացված դրամական միջոցների հետ վերադարձ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
5. Սահմանված հատուցումների պլաններին մասհանումներ	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
6. Արտարժույթային միջոցների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

Հաշիվ 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»

255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» հաշիվը նախատեսված է ճանապարհին գտնվող ազգային արժույթով և արտարժույթով դրամական միջոցների, այսինքն՝ կազմակերպության հաշվարկային կամ այլ հաշիվներ մուտքագրելու համար (սակայն դեռևս չմուտքագրված) խնայողական բանկ, փոստային բաժանմունքներ մուտքագրված դրամական միջոցների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ համապատասխան հաշիվներ մուտք եղած դրամական միջոցները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արժույթի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների արտացոլում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտ-ների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»

255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների մուտքագրումը հաշվարկային և արտարժույթային հաշիվներին	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

Հաշիվ 256 «Դրամական փաստաթղթեր»

256 «Դրամական փաստաթղթեր» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության դրամարկդում գտնվող դրամական փաստաթղթերի (փոստային նամականիշեր, վճարված տրանսպորտային տոմսեր, հանգստյան տների և առողջարանների ուղեգրեր և այլն) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են մուտք եղած դրամական փաստաթղթերը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց ելքագրումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է դրամական փաստաթղթերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Դրամական փաստաթղթերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փաստաթղթերի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

256 «Դրամական փաստաթղթեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Դրամական փաստաթղթերի ձեռք բերում	228 «Դեբիտորական պարտքեր անձնակազմի հետ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված դրամական փաստաթղթերի ավելցուկի մուտքագրում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

256 «Դրամական փաստաթղթեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Դրամական փաստաթղթերի օգտագործում	713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
2. Գույքագրմամբ հայտնաբերված դրամական փաստաթղթերի պակասորդի արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

ԽՈՒՄԲ 26 «ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

26 «Այլ ընթացիկ ակտիվներ» խումբն իր մեջ ներառում է 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով», 262 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով», 263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշիվները:

Հաշիվ 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»

261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով» հաշիվը նախատեսված է հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա այն անուղղակի հարկերի գծով ընթացիկ ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնց հաշվանցման (փոխհատուցման) պահը հետաձգված է:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են անուղղակի հարկերի գծով առաջացած ընթացիկ ակտիվների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց դուրս գրումը, երբ հաշվանցման իրավունքը վրա է հասնում կամ էլ վերանում է: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով ընթացիկ ակտիվների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով ընթացիկ ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առաջացման, դուրս գրման ժամկետների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների, ծա- ռայությունների, աշխատանքների գծով հարկային հաշիվներում առկա և հաշվանցվող (փոխհատուցվող) ԱԱՀ-ի գումարների արտացոլում, մասնավորապես, երբ ձեռք բեր- ման (ստացման) և հաշվանցման (փոխհա- տուցման) պահերը չեն համընկնում	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
2. Ձեռք բերված (ստացված) ակտիվների, ծա- ռայությունների, աշխատանքների գծով հաշ- վանցվող (փոխհատուցվող) ակցիզային հարկի գումարների արտացոլում, երբ ձեռք բերման (ստացման) և հաշվանցման (փոխհա- տուցման) պահերը չեն համընկնում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

**261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվանցումն հետաձգված ԱԱՀ-ի գծով հաշվանցման իրավունքի ձեռք բերում	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
2. Հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով ընթացիկ ակտիվների դուրս գրում՝ հաշվանցման իրավունքը կորցնելիս	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Ակցիզային հարկի գծով ընթացիկ ակտիվների դուրս գրում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

**Հաշիվ 262 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման
պայմանագրերի գծով»**

262 «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը նախատեսված է կապալառուների մոտ, «Կառուցման պայմանագրեր» ՀՀՄՍ 11-ին համապատասխան, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես ակտիվ ճանաչման ենթակա «Պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարների» վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պայմանագրի աշխատանքների դիմաց պատվիրատուից ստացվելիք համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, կուտակային հիմունքով, կրած (կատարված) ծախսումներ, գումարած՝ ճանաչված շահույթներ, հանած՝ ճանաչված վնասներ և հանած՝ միջանկյալ հաշիվների գումարը, երբ զուտ հանրագումարը դրական թիվ է:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է պայմանագրերի գծով ճանաչված այն հասույթի գումարը, որի գծով հաշիվ (հաշիվ ապրանքագիր) ներկայացված չէ, իսկ կրեդիտում՝ այդ գումարների դասակարգումը դեբիտորական պարտքերին (ստացված կանխավճարների մարումների)՝ արդեն ճանաչված հասույթների գծով հաշիվ (հաշիվ ապրանքագիր) ներկայացնելիս մարումները: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է պայմանագրային աշխատանքների գծով պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարները (որպես ակտիվ) հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կառուցման պայմանագրերի գծով պատվիրատուներից ստացվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պայմանագրերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

262 «Պարվիրապրություններից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կառուցման պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների գծով ճանաչված հասույթ՝ ներկայացված հաշիվների (հաշիվ ապրանքագրերի) գումարը գերազանցող չափով	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»
2. Կառուցման պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների վրա կատարված ծախսումների՝ դեռ ծախս չճանաչված մաս	811 «Հիմնական արտադրություն»

262 «Պարվիրապրություններից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կառուցման պայմանագրերի գծով հաշվի (հաշվ ապրանքագրի) ներկայացում արդեն որպես հասույթ ճանաչված գումարների գծով	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
2. Կառուցման պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների վրա նախկինում կատարված ծախսումների՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում ծախս ճանաչումը	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»

Հաշիվ 263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների, ինչպես նաև որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբերի ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ակտիվները և օտարման խմբերը որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգելու չափանիշները և դրանց

չափման մոտեցումները սահմանված են «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների, ինչպես նաև որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբերի ընթացիկ և ոչ ընթացիկ ակտիվների գումարները, ինչպես նաև այդ ոչ ընթացիկ ակտիվների «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից արժեքի աճը (արժեզրկման հակադարձումը), իսկ կրեդիտում՝ «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից արժեքի նվազումը (արժեզրկումը) օտարումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 2631 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված հիմնական միջոցներ», 2632 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ նյութական ակտիվներ», 2633 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ», 2634 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբում ներառված ընթացիկ ակտիվներ»:

Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվների (ներառյալ օտարման խմբերի ակտիվների) արտացոլում՝ որպես այդպիսին դասակարգմանը անմիջապես նախորդող հաշվեկշռային արժեքով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված

	ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» և որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ընթացիկ և ոչ ընթացիկ այլ ակտիվներ հաշվառող հաշիվներ
2. Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվների «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից արժեքի աճը (արժեզրկման հակադարձումը)	
- երբ այդ ակտիվները չեն կազմում ընդհատված գործունեություն կամ դրա մաս	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
- երբ այդ ակտիվները ընդհատված գործունեության մաս են	632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»

263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվների «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից արժեքի նվազումը (արժեզրկումը) և այդ ակտիվների օտարումը	
- երբ այդ ակտիվները չեն կազմում ընդհատված գործունեություն կամ դրա մաս	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
- երբ այդ ակտիվները ընդհատված գործունեության մաս են	732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»

ԴԱՍ 3 «ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող և ակտիվապասիվային հաշիվների, պասիվային են և նախատեսված են սեփական կապիտալի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 3 «Սեփական կապիտալ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 31 «Կանոնադրական կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ», 32 «Վերագնահատումից և վերաչափումից տարբերություններ», 33 «Ֆինանսական արդյունք», 34 «Զբաղիված շահույթ (չծածկված վնաս)» և 35 «Սեփական կապիտալի այլ հոդվածներ»:

ԽՈՒՄԲ 31 «ԿԱՆՈՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ԷՄԻՍԻՈՆ ԵԿԱՄՈՒՏ»

31 «Կանոնադրական կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 311 «Կանոնադրական կապիտալ», 312 «Զվճարված կապիտալ», 313 «Հետ գնված կապիտալ» և 314 «Էմիսիոն եկամուտ»:

Հաշիվ 311 «Կանոնադրական կապիտալ»

311 «Կանոնադրական կապիտալ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Կանոնադրական կապիտալի ձևավորման կարգը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և կազմակերպության հիմնադիր փաստաթղթերով:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են կազմակերպության կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալը և դրա հետագա ավելացումները, իսկ դեբետում՝ նվազեցումները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի մեծությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

311 «Կանոնադրական կապիտալ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3111 «Հասարակ բաժնետոմսեր», 3112 «Արտոնյալ բաժնետոմսեր», 3113 «Բաժնեմասեր», 3114 «Փայեր»:

Կանոնադրական կապիտալի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մասնակիցների (բաժնետերերի) և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

311 «Կանոնադրական կապիտալ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի ձևավորում՝	
ա) դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) այլ ակտիվներով	111 «Մշակող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր»

	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկաթաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 211 «Նյութեր» 212 «Սառնվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»
2. Կանոնադրական կապիտալի հետազա ավելացում՝	
ա) երբ ավելացման (տեղաբաշխման) և ներդրման (վճարման) պահերը չեն համընկնում	312 «Զվճարված կապիտալ»
բ) երբ ավելացման (տեղաբաշխման) և ներդրման (վճարման) պահերը համընկնում են՝	
- դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
- այլ ակտիվներով կամ պարտավորությունների մարմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված

	կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
3. Կանոնադրական կապիտալի ավելացում փոխարկելի պարտավորությունների (պարտատոմսեր, արտոնյալ բաժնետոմսեր և այլն) փոխարկմամբ	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
4. Կանոնադրական կապիտալի ավելացում սեփական կապիտալի այլ տարրերի հաշվին	314 «Էմիսիոն եկամուտ» 342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»
5. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների իրագործում	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»

311 «Կանոնադրական կապիտալ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում՝	
ա) հետ գնված և շրջանառությունից հանված (մարված) բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հաշվին՝	
- հետգնման գնով, երբ հետգնման գինը փոքր է անվանական արժեքից	313 «Հետ գնված կապիտալ»
- հետգնման գնի և անվանական արժեքի բացասական տարբերության չափով	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
բ) թողարկված, բայց չտեղաբաշխված բաժնետոմսերի հաշվին	312 «Չվճարված կապիտալ»
գ) նախորդ տարիների վնասի ծածկման նպատակով	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

Հաշիվ 312 «Չվճարված կապիտալ»

312 «Չվճարված կապիտալ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության չվճարված կապիտալի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է մասնակիցների (բաժնետերերի) պարտքը կազմակերպության կապիտալում ներդրումների գծով, ինչպես նաև բաժնետիրական ընկերությունների թողարկած, բայց չտեղաբաշխված բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ այդ պարտքի մարումը, չմարված պարտքերի կամ թողարկված, բայց չտեղաբաշխված բաժնետոմսերի հաշվին կապիտալի նվազեցումը: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մասնակիցների (բաժնետերերի) պարտքը կազմակերպության կապիտալում ներդրումների գծով և տեղաբաշխված, բայց չվճարված բաժնետոմսերի անվանական արժեքը: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

312 «Չվճարված կապիտալ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվներ՝ 3121 «Թողարկված և չտեղաբաշխված կապիտալ», 3122 «Տեղաբաշխված և չվճարված կապիտալ՝ մինչև անվանական արժեքի չափով», 3123 «Տեղաբաշխված և չվճարված կապիտալ՝ անվանական արժեքը գերազանցող չափով»:

Չվճարված կապիտալի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մասնակիցների (բաժնետերերի) և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

312 «Չվճարված կապիտալ» հաշիվը դերբերով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Բաժնետիրական ընկերությունների կողմից թողարկված, բայց չտեղաբաշխված բաժնետոմսերի անվանական արժեքի, ինչպես նաև տեղաբաշխված (բայց ամբողջովին կամ մասամբ չվճարված) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և դրանց դիմաց վճարված գումարի տարբերության արտացոլում	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
2. Հետ գնված(ծեռք բերված) բաժնետոմսերի վերավաճառք, երբ վաճառքի և վճարման պահերը չեն համընկնում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
3. Տեղաբաշխված, բայց չվճարված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերության արտացոլում	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
4. Հետ գնված (ծեռք բերված) բաժնետոմսերի վերավաճառքի գնի և հետգնման գնի դրական տարբերության արտացոլում	314 «Էմիսիոն եկամուտ»

312 «Չվճարված կապիտալ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կապիտալում ներդրումների գծով մասնակիցների (բաժնետերերի) պարտքերի մարում	
ա) դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) այլ ակտիվներով կամ պարտավորությունների մարմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ

	Ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
2. Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում թողարկված, բայց չտեղաբաշխված կամ չվճարված բաժնետոմսերի հաշվին	311 «Կանոնադրական կապիտալ

Հաշիվ 313 «Հետ գնված կապիտալ»

313 «Հետ գնված կապիտալ» հաշիվը նախատեսված է մասնակիցներից (բաժնետերերից) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է մասնակիցներից (բաժնետերերից) հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը և վերավաճառքը: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

313 «Հետ գնված կապիտալ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3131 «Հետ գնված հասարակ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով», 3132 «Հետ գնված հասարակ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով», 3133 «Հետ գնված արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով», 3134 «Հետ գնված արտոնյալ

բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով», 3135 «Հետ գնված բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքով», 3136 «Հետ գնված բաժնետոմսեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով», 3137 «Հետ գնված փայեր՝ անվանական արժեքով», 3138 «Հետ գնված փայեր՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի տարբերության չափով»:

Հետ գնված կապիտալի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

313 «Հետ գնված կապիտալ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնետոմսերի, փայերի) արտացոլում՝ գնման գնով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

313 «Հետ գնված կապիտալ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Շրջանառությունից հանված և մարված բաժնետոմսերի (բաժնետոմսերի, փայերի) արտացոլում՝	
- մինչև անվանական արժեքը	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
- անվանական արժեքը գերազանցող մասը	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
2. Հետ գնված բաժնետոմսերի վաճառք, երբ վաճառքի և վճարման պահերը համընկնում են՝	
ա) երբ վաճառքի գինը բարձր է հետգնման գնից՝ հետգնման գնով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) երբ վաճառքի գինը ցածր է հետգնման գնից՝	
- վաճառքի գնով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
- վաճառքի գնի և հետգնման գնի բացասական տարբերության չափով	314 «Էմիսիոն եկամուտ»
3. Հետ գնված բաժնետոմսերի վաճառք, երբ վաճառքի և վճարման պահերը չեն համընկնում՝	

ա) երբ վաճառքի գինը բարձր է հետգնման գնից՝ հետգնման գնով	312 «Չվճարված կապիտալ»
բ) երբ վաճառքի գինը ցածր է հետգնման գնից՝	
- վաճառքի գնով	312 «Չվճարված կապիտալ»
- վաճառքի գնի և հետգնման գնի բացասական տարբերության չափով	314 «Էմիսիոն եկամուտ»

Հաշիվ 314 «Էմիսիոն եկամուտ»

314 «Էմիսիոն եկամուտ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության էմիսիոն եկամտի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերությունը, իսկ դեբետում՝ բացասական տարբերությունը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է: Դեբետային մնացորդի առաջացման դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Էմիսիոն եկամտի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

314 «Էմիսիոն եկամուտ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Տեղաբաշխված բաժնետոմսերի վաճառքի գնի և անվանական արժեքի դրական տարբերության արտացոլում՝	
ա) երբ տեղաբաշխման և վճարման պահերը համընկնում են	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) երբ տեղաբաշխման և վճարման պահերը չեն համընկնում	312 «Չվճարված կապիտալ»
2. Հետգնված (ձեռք բերված) բաժնետոմսերի վերավաճառքի գնի և հետգնման գնի դրական տարբերության արտացոլում՝	
ա) երբ վերավաճառքի և վճարման պահերը համընկնում են	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) երբ վերավաճառքի և վճարման պահերը չեն համընկնում	312 «Չվճարված կապիտալ»

3. Հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) շրջանառությունից հանմամբ (մարմամբ) կանոնադրական կապիտալի նվազեցում՝ անվանական արժեքի և հետգնման գնի դրական տարբերության չափով	311 «Կանոնադրական կապիտալ
---	---------------------------

314 «Էմիսիոն եկամույր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված բաժնետոմսերի վերավաճառքի գնի և հետգնման գնի բացասական տարբերության արտացոլում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
2. Հետ գնված և շրջանառությունից հանված ու մարված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) անվանական արժեքը գերազանցող մասով էմիսիոն եկամտի նվազեցում	313 «Հետ գնված կապիտալ»
3. Կանոնադրական կապիտալի ավելացում էմիսիոն եկամտի հաշվին	311 «Կանոնադրական կապիտալ

ԽՈՒՄԲ 32 «ՎԵՐԱԳՆԱՀԱՏՈՒՄԻՑ ԵՎ ՎԵՐԱԶԱՓՈՒՄԻՑ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

32 «Վերագնահատումից և վերաչափումից տարբերություններ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ», 322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» և 323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ», 324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ», 325 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներին վերաբերող չիրացված օգուտներ կամ կորուստներ»:

Հաշիվ 321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»

321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որը կիրառվում է, երբ կազմակերպությունն ընտրել է հիմնական միջոցները և ոչ նյութական ակտիվները վերագնահատված արժեքով հաշվառելու քաղաքականություն: Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կամ արժեզրկման հակադարձումից զուտ օգուտի

տեղափոխումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից, իսկ դեբետում՝ վերագնահատումից կամ արժեզրկումից զուտ կորստի տեղափոխումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից, ինչպես նաև զուտ օգուտի վերագրումը չբաշխված շահույթին: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3211 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճ», 3212 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղութ-
յունների:

**321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից չիրացված զուտ օգուտի (հարկային հետևանքներն հաշվի առած) տեղափոխումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

**321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցներին և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից չիրացված զուտ կորստի (հարկային հետևանքներն հաշվի առած) տեղափոխումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից	771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
2. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությանը (ամորտիզացիային) զուգընթաց, ինչպես նաև օտարվող ակտիվներին վերաբերող՝ վերագնահատումից արժեքի աճի վերագրումը չբաշխված շահույթին	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)

Հաշիվ 322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և

կորուստների (բացի հեջի հաշվառման նպատակներով իրական արժեքի հեջի դեպքում որպես հեջավորված հոդված նախատեսված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի՝ հեջավորված ռիսկին վերագրելի օգուտի կամ կորստից) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտները, չիրացված կորուստների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում, իսկ դեբետում՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստները, չիրացված օգուտների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտները, իսկ դեբետային մնացորդը՝ չիրացված կորուստները: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3221 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ», 3222 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստներ»:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների արտացոլում	672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում	742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ»

322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների արտացոլում	772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում	642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ»

Հաշիվ 323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջի ժամանակ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի գծով իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում, ներառումը հեջավորված կանխատեսված գործարքի արդյունքում ճանաչված ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական արժեքում, ինչպես նաև վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի գծով իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված զուտ (հաշվի առած հարկայի հետևանքները) օգուտները, չիրացված զուտ կորուստների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում և դրանց ներառումը ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական արժեքում, եթե հեջավորված կանխատեսված գործարքը հանգեցնում է ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ ոչ ֆինանսական պարտավորության ճանաչմանը, իսկ դեբետում՝ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստները, չիրացված օգուտների վերագրումը ֆինանսական արդյունքներին և դրանց ներառումը ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական արժեքում, եթե հեջավորված կանխատեսված գործարքը հանգեցնում է ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ ոչ ֆինանսական պարտավորության ճանաչմանը: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդը իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված

ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտները, իսկ դեբետային մնացորդը՝ չիրացված կորուստները: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3231 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ», 3232 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստներ»:

Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների արտացոլում	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
2. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում	743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ»
3. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների ներառումը ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական արժեքում (երբ կանխատեսված գործարքի հեջը հանգեցնում է ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ ոչ ֆինանսական պարտավորության ճանաչման և երբ կազմակերպությունն ընտրում օգուտներն ու կորուստները ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում ներառելու քաղաքականությունը համաձայն ՀՀՄՍ 39.98(բ)-ի)	Թղթակցում է ոչ ֆինանսական ակտիվները և ոչ ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվների հետ

323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների արտացոլում	773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»

2. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում	643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ»
3. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների ներառումը ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական արժեքում (երբ կանխատեսված գործարքի հեջը հանգեցնում է ոչ ֆինանսական ակտիվի կամ ոչ ֆինանսական պարտավորության ճանաչման և երբ կազմակերպությունն ընտրում օգուտներն ու կորուստները ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքում ներառելու քաղաքականությունը համաձայն ՀՀՄՍ 39.98(բ)-ի)	Թղթակցում է ոչ ֆինանսական ակտիվները և ոչ ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվների հետ

Հաշիվ 324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»

324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները (փոխարժեքային օգուտները և կորուստները) ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները և արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերությունները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ փոխարժեքային տարբերությունների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված օգուտները, չիրացված կորուստների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում, իսկ դեբետում՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված կորուստները, չիրացված օգուտների վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված օգուտները, իսկ դեբետային մնացորդը՝ չիրացված

կորուստները: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3241 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից», 3242 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման մաս համարվող դրամային հոդվածների գծով», 3243 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջերի գծով»:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

**324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված օգուտների արտացոլում	674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ»
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում (արտերկրյա ստորաբաժանման օտարման ժամանակ)	744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ»

**324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային չիրացված կորուստների արտացոլում	774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստներ»
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում (արտերկրյա ստորաբաժանման օտարման ժամանակ)	644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ»

ԽՈՒՄՔ 33 «ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ»

33 «Ֆինանսական արդյունք» խումբն իր մեջ ներառում է 331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշիվը:

Հաշիվ 331 «Շահույթ կամ վնաս»

331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության հաշվետու տարվա գործունեության շահույթի կամ վնասի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահույթը կամ վնասը ներառում է տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը (ներառյալ՝ օգուտներն ու կորուստները), բացառությամբ, երբ դրանք ՖՀՄՍ-ներին և կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխան ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Հաշվի կրեդիտում արտացոլվում են կազմակերպության գործունեության եկամուտները, ինչպես նաև զուտ վնասի դուրս գրումը, իսկ դեբետում՝ ծախսերը և զուտ շահույթի դուրս գրումը: Այս հաշիվը տարեվերջի մնացորդ չի ունենում: Հաշվետու տարվա զուտ արդյունքը տեղափոխվում է 343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» հաշվին:

331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3311 «Շարունակվող գործունեությունից շահույթ կամ վնաս», 3312 «Ընդհատված գործունեությունից շահույթ կամ վնաս»:

331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կուտակված եկամուտների արտացոլում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ» 626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» 628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» 629 «Այլ եկամուտներ» 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից»

	632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վերադասակարգման ճշգրտումներից օգուտների արտացոլում	642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» 643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» 644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ»
3. Շահութահարկի գծով եկամտի արտացոլում (երբ հաշվետու ժամանակաշրջանում շարունակվող կամ ընդհատված գործունեության արդյունքներով առաջացել է հարկի գծով եկամուտ)	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» 751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
4. Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ վնասի տեղափոխում	343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»

331 «Շահույթ կամ վնաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու տարվա վերջի դրությամբ կուտակված ծախսերի հավաքագրում ըստ կազմակերպության գործունեության տեսակների	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» 724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» 726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» 727 «Ֆինանսական ծախսեր» 728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» 729 «Այլ ծախսեր»

	731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» 733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» 751 «Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վերադասակարգման ճշգրտումներից կորուստների արտացոլում	742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» 743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» 744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթի տեղափոխում	343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»

ԽՈՒՄԲ 34 «ԶԲԱՇԽՎԱԾ ՇԱՀՈՒՅԹ (ԶԾԱԾԿՎԱԾ ՎՆԱՍ)»

34 «Զբաղիված շահույթ (չծածկված վնաս)» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում», 342 «Նախորդ տարիների չբաղիված շահույթ (չծածկված վնաս)», 343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» և 344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ»:

Հաշիվ 341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում» հաշիվը նախատեսված է նախորդ ժամանակաշրջաններին վերաբերող գործառնությունների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանում հայտնաբերված սխալների ուղղումների (հետընթաց վերահաշվարկման) և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Նախորդ տարիների սխալների ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացող ճշգրտումների հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում և սխալներ» ՀՀՄՍ 8-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց ուղղումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության

փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտման գումարը, որը պետք է ավելացվի չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդին, իսկ դեբետում՝ նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտման գումարը, որը պետք է նվազեցվի չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդից: Այս հաշվի դեբետային և կրեդիտային շրջանառությունների տարբերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում դուրս է գրվում՝ ճշտելով չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդը:

341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 3411 «Նախորդ տարիների սխալների ուղղման արդյունքում առաջացած ճշգրտում», 3412 «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտում»:

341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Նախորդ ժամանակաշրջաններին վերաբերող գործառնությունների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանում հայտնաբերված սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտման արտացոլում, որոնք պետք է ավելացվեն չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդին	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» և ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառող այլ համապատասխան հաշիվներ
2. Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտման հետևանքով առաջացած շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների և հետաձգված հարկային պարտավորությունների փոփոխության արտացոլում, երբ այդ հետևանքը ճշգրտում է չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդը	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ դեբետային և կրեդիտային շրջանառությունների դրական տարբերության դուրս գրում (չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի նվազեցում)	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Նախորդ ժամանակաշրջաններին վերաբերող	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»

գործառնությունների գծով հաշվետու ժամանակաշրջանում հայտնաբերված սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում առաջացած ճշգրտման արտացոլում, որոնք պետք է նվազեցվեն չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդից	132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» և ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառող այլ համապատասխան հաշիվներ
2. Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտման հետևանքով առաջացած շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվների և հետաձգված հարկային պարտավորությունների փոփոխության արտացոլում, երբ այդ հետևանքը ճշգրտում է չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդը	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ դեբետային և կրեդիտային շրջանառությունների բացասական տարբերության դուրս գրում (չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի ավելացում)	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չձեռք բերված վնաս)»

Հաշիվ 342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չձեռք բերված վնաս)»

342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չձեռք բերված վնաս)» հաշիվը նախատեսված է նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի (չձեռք բերված վնասի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է նախորդ տարվա չբաշխված շահույթը, ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի՝ չբաշխված շահույթին վերագրումը, նախորդ տարիների վնասների ծածկումը պահուստային կապիտալի հաշվին, իսկ դեբետում՝ չբաշխված շահույթի օգտագործումը, նախորդ տարվա չձեռք բերված վնասը: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նախորդ տարիների չբաշխված շահույթը, իսկ դեբետային մնացորդը՝ չձեռք բերված վնասը: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չձեռք բերված վնաս)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Նախորդող տարվա զուտ շահույթի տեղափոխում	343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»
2. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի՝ չբաշխված շահույթին վերագրումը	321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»
3. Նախորդ տարիների վնասների ծածկումը պահուստային կապիտալի հաշվին	351 «Պահուստային կապիտալ»

4. Կանոնադրական կապիտալի նվազեցում՝ նախորդ տարիների վնասների ծածկման նպատակով	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
5. Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի ավելացում (սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում)	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Նախորդող տարվա զուտ վնասի տեղափոխում	343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»
2. Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի հաշվին՝	
ա) պահուստային կապիտալին հատկացումներ	351 «Պահուստային կապիտալ»
բ) շահաբաժինների հայտարարում	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»
գ) կանոնադրական կապիտալի ավելացում	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
3. Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթի սկզբնական մնացորդի նվազեցում (սխալների հետընթաց ուղղման և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների հետընթաց կիրառման արդյունքում)	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»

Հաշիվ 343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)»

343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» հաշիվը նախատեսված է հաշվետու տարվա զուտ շահույթի (վնասի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հաշվետու տարվա զուտ շահույթը, ինչպես նաև զուտ վնասի տեղափոխումը, իսկ դեբետում՝ հաշվետու տարվա զուտ վնասը, ինչպես նաև զուտ շահույթի տեղափոխումը: Այս հաշվի կրեդիտային մնացորդն իրենից ներկայացնում է հաշվետու տարվա զուտ շահույթը, իսկ դեբետային մնացորդը՝ զուտ վնասը: Դեբետային մնացորդի դեպքում այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հաշվետու տարվա զուտ շահույթի արտացոլում	331 «Շահույթ կամ վնաս»
2. Նախորդող տարվա զուտ վնասի տեղափոխում	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

343 «Հաշվետու տարվա զուտ շահույթ (վնաս)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու տարվա զուտ վնասի տեղափոխում	331 «Շահույթ կամ վնաս»
2. Նախորդ տարվա զուտ շահույթի տեղափոխում	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

Հաշիվ 344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ»

344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ» հաշիվը նախատեսված է հաշվետու տարվա ընթացքում հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ հաշվետու տարվա արդյունքներով հայտարարված շահաբաժինների մարումը միջանկյալ շահաբաժինների հաշվին: Այս հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

Հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մասնակիցների (բաժնետերերի) և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Միջանկյալ շահաբաժինների հայտարարում	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»

344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու տարվա արդյունքներով շահաբաժինների հայտարարումից հետո հայտարարված միջանկյալ շահաբաժինների դուրս գրում	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

ԽՈՒՄԲ 35 «ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ԱՅԼ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ»

35 «Սեփական կապիտալի այլ հոդվածներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 351 «Պահուստային կապիտալ» և 352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»:

Հաշիվ 351 «Պահուստային կապիտալ»

351 «Պահուստային կապիտալ» հաշիվը նախատեսված է օրենսդրությամբ սահմանված պահուստային կապիտալի ձևավորման և օգտագործման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պահուստային կապիտալին հատկացումները, իսկ դեբետում՝ օգտագործումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է պահուստային կապիտալի չօգտագործված մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Պահուստային կապիտալի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

351 «Պահուստային կապիտալ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Պահուստային կապիտալին կատարվող հատկացումներ	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

351 «Պահուստային կապիտալ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Պահուստային կապիտալի օգտագործում՝	
- վնասների ծածկման նպատակով	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»
- շահաբաժինների վճարման նպատակով	529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»

- կանոնադրական կապիտալի ավելացման նպատակով	311 «Կանոնադրական կապիտալ
--	---------------------------

Հաշիվ 352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»

352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ» հաշիվը նախատեսված է որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների (րայթեր, բաժնետոմսերի օպցիոններ և վարանտներ, բաղադրյալ պարտքային գործիքում պարունակվող՝ բաժնետոմսերի փոխարկման իրավունքներ և այլն) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է տեղաբաշխված որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների արժեքը, իսկ դեբետում՝ իրագործումը: Հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ածանցյալ գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների տեղաբաշխում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում պարունակվող՝ որպես սեփական կապիտալ դասակարգված ածանցյալ գործիքների արտացոլում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում սեփական կապիտալի բաղադրիչը պարտավորության բաղադրիչից առանձին ճանաչելու արդյունքում առաջացող հետաձգված հարկային պարտավորության արտացոլում	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»

2. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների իրագործում	311 «Կանոնադրական կապիտալ»
3. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված՝ իրագործման ժամկետը լրացած և չիրագործված ածանցյալ գործիքներից գոյացած կապիտալի հաշվին կանոնադրական կապիտալի ավելացում	311 «Կանոնադրական կապիտալ»

ԴԱՍ 4 «ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող և ակտիվապասիվային հաշիվների, պասիվային են և նախատեսված են ոչ ընթացիկ պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 4-րդ՝ «Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 41 «Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորություններ» և 42 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ»:

Պարտավորությունների՝ ոչ ընթացիկին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում:

ԽՈՒՄԲ 41 «ԵՐԿԱՐԱԺԱՄԿԵՏ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

41 «Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորություններ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» և 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»:

Հաշիվ 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի բանկերից կամ վարկային կազմակերպություններից ստացված երկարաժամկետ (հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց ավել մարման ժամկետ ունեցող) վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր վճարումների անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական պարտավորությունների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ստացված երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը կամ կարճաժամկետ մասի տեղափոխումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, մարման ժամկետների, առանձին վարկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վարկերի ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Վարկերի ստացում, որոնք անմիջապես ուղղվում են կրեդիտորական պարտքերի մարմանը կամ դեբիտորական պարտքերի առաջացմանը	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Երկարաժամկետ վարկերի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

**411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
2. Երկարաժամկետ վարկերի մարում՝ ժամկետից շուտ՝	
- փաստացի վճարված գումար՝ հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցող մասով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
- փաստացի վճարված գումարի և հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
3. Երկարաժամկետ վարկերի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է երկարաժամկետ (հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց ավել մարման ժամկետ ունեցող) փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր վճարումների անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական պարտավորությունների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում: Ֆինանսական գործիքներ թողարկողի տեսանկյունից դրանց դասակարգումը ֆինանսական պարտավորության և (կամ) սեփական կապիտալի նկարագրված է «Ֆինանսական գործիքներ. ներկայացումը» ՀՀՄՍ 32-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ստացված երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը կամ կարճաժամկետ մասի տեղափոխումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 4121 «Երկարաժամկետ մուրհակների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 4122 «Երկարաժամկետ չփոխարկելի պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 4123 «Երկարաժամկետ փոխարկելի պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 4124 «Մարելի արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 4125 «Այլ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»:

Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխատուների, մարման ժամկետների, առանձին փոխառությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Փոխառությունների ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Փոխառությունների ստացում, որոնք անմիջապես ուղղվում են կրեդիտորական պարտքերի մարմանը	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
--	--

412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
2. Փոխառությունների մարում (պարտատոմսերի հետ գնում) ժամկետից շուտ կամ վճարի դիմաց դրանց փոխանցում երրորդ անձի	
- փաստացի վճարված գումար՝ հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցող մասով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
- փաստացի վճարված գումարի և հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
3. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում՝ պարտավորությունների մարմամբ կամ փոխարկելի պարտքային գործիքների փոխարկմամբ	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք գումարների ճանաչման, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը, դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների արտացոլում (իրական արժեքով կամ նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով, եթե վերջինս ավելի ցածր է)	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
2. Ֆինանսական վարձակալության գծով չկրած տոկոսային ծախսերի (վճարվելիք համախառն գումարների և պարտավորության սկզբնապես ճանաչված գումարի միջև տարբերության) արտացոլում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

**413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	515 «Ֆինանսական վարձակալության վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
2. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքերի մարում՝ ժամկետից շուտ	
- փաստացի վճարված (վճարվելիք) գումար՝ հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցող մասով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
- փաստացի վճարված գումարի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերության չափով	729 «Այլ ծախսեր»
3. Ֆինանսական վարձակալության գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Վարձակալած հիմնական միջոցների վե-	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ

րադարձում վարձատուին	ստացված հիմնական միջոցներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը նախատեսված է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի (ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների և դրանց զեղչված արժեքի կամ սկզբնապես ճանաչված հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունը) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընդ որում, չկրած տոկոսային ծախսերի գումարը որոշելիս գործարքի հետ կապված ծախսումները (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորության գծով գործարքի հետ կապված ծախսումների) գումարվում են: Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի, ինչպես նաև գործարքի հետ կապված ծախսումների որոշման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում և «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերը, ներառյալ՝ գործարքի հետ կապված ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի հաշվեգրումը ծախսերին: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 4141 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ վարկերի գծով», 4142 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ փոխառությունների գծով», 4143 «Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության գծով»:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, փոխատուների, վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Գործարքի հետ կապված ծախսումների արտացոլում (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով սկզբնավորման ծախսերի)	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում պարունակվող՝ որպես սեփական կապիտալ դասակարգված ածանցյալ գործիքների արտացոլում	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
4. Արտոնյալ (անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսով) փոխառությունների արտոնության բաղադրիչը՝	
ա) դասակարգված որպես պետական շնորհ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
բ) դասակարգված որպես պետական շնորհ	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի ճշտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի մասով	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Չկրած տոկոսային ծախսերի հաշվեգրում ծախսերին	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
2. Չկրած տոկոսային ծախսերի կապիտալացում	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա

	կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ»
3. Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի վերադասակարգում որպես կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսեր	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Մարված ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի ճշտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի մասով	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական պարտավորությունների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված և ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորության վերաձված ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ դեբետում՝ մարված որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջավորման գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերաժվելը ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերաժվելը ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ	518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություն-	

ների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

ԽՈՒՄԲ 42 «ԱՅԼ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

42 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ», 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ», 425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ», 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը», 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)», 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» և 429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ»:

Հաշիվ 421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»

421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը նախատեսված է ակտիվներին վերաբերող շնորհների (որպես շնորհ ստացված ոչ ընթացիկ ակտիվների, ինչպես նաև դրանց գնման, կառուցման կամ այլ կերպ ձեռք բերման նպատակով ստացված ակտիվների) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ակտիվներին վերաբերող շնորհների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում» ՀՀՄՍ 20-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ակտիվներին վերաբերող շնորհների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ակտիվներին վերաբերող շնորհների եկամուտ չճանաչված մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ակտիվներին վերաբերող շնորհների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց առաջացման և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Որպես պետական շնորհ ակտիվների ստացում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր»

	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Արտոնյալ (անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսով) փոխառությունների արտոնության բաղադրիչը՝ դասակարգված որպես պետական շնորհ	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շնորհների վերադարձում՝ չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մնացորդի հաշվին	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժությային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Հետաձգված եկամուտների վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»

Հաշիվ 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»

422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների որոշման, ճանաչման, չափման մոտեցումները նկարագրված են «Շահութահարկ» ՀՀՄՍ 12-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է շահութահարկի գծով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առաջացման ուղղությունների, մարման ժամկետների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների առաջացում կամ ավելացում`	
ա) շարունակվող գործունեությունից շահույթում կամ վնասում ճանաչվող հոդվածների գծով	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
բ) շարունակվող գործունեությունից այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող հոդվածների գծով	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների` իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 673 «Հեջավորման գործիքների` իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների` իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 773 «Հեջավորման գործիքների` իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
գ) ընդհատված գործունեությանը վերաբերող	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»
դ) նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) կամ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետընթաց կիրառման արդյունքում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»
ե) թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում սեփական կապիտալի բաղադրիչը պարտավորության բաղադրիչից առանձին ճանաչելու արդյունքում	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»

422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային	

պարտավորությունների մարում (նվազում)	
ա) շարունակվող գործունեությունից շահույթում կամ վնասում ճանաչվող հոդվածների գծով	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
բ) շարունակվող գործունեությունից այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող հոդվածների գծով	671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
գ) ընդհատված գործունեությանը վերաբերող	733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»
դ) նախորդ ժամանակաշրջանների սխալների հետընթաց վերահաշվարկման (ուղղման) կամ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետընթաց կիրառման արդյունքում	341 «Նախորդ տարիների ֆինանսական արդյունքների ճշգրտում»
2. Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունների հաշվանցում հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվին	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»

Հաշիվ 425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»

425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը նախատեսված է որպես պարտավորություն ճանաչվող ոչ ընթացիկ պահուստների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ոչ ընթացիկ պահուստների ճանաչման, չափման և օգտագործման մոտեցումները նկարագրված են «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 37-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստների գումարը, զեղչման ազդեցության ճշգրտումը (զեղչի հետպտույտը), իսկ դեբետում՝ դրանց տեղափոխումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ոչ ընթացիկ պահուստների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ոչ ընթացիկ պահուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին պահուստների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Երաշխիքային վաճառքի գծով սպասարկման և վերանորոգման ծախսերի համար ստեղծված ոչ ընթացիկ պահուստի ճանաչում (ներկա (զեղչված) արժեքով)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
2. Հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ գնահատված այլ ծախսումների համար ստեղծված ոչ ընթացիկ պահուստի ճանաչում (ներկա (զեղչված) արժեքով)	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
3. Հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի ավելացում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքում	
ա) երբ տվյալ հիմնական միջոցը չափվում է ինքնարժեքի մոդելով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
բ) երբ տվյալ հիմնական միջոցը չափվում է վերագնահատման մոդելով	724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»
4. Ոչ ընթացիկ պահուստների զեղչման ազդեցության ճշգրտման (զեղչի հետպտույտի) հետևանքով առաջացած տոկոսային ծախսեր	727 «Ֆինանսական ծախսեր»

425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի նվազում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է հիմնական միջոցի սկզբնական արժեքում	

ա) երբ տվյալ հիմնական միջոցը չափվում է հնքնարժեքի մոդելով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
բ) երբ տվյալ հիմնական միջոցը չափվում է վերագնահատման մոդելով	624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»
2. Ճանաչված պահուստների նվազում՝ տնտեսական օգուտների արտահոսքի գնահատականի կամ զեղչման դրույքի փոփոխության արդյունքում (բացի հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում ճանաչվող նվազումից)	629 «Այլ եկամուտներ»
3. Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մասի տեղափոխում	543 «Ընթացիկ պահուստներ»

Հաշիվ 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»

426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» հաշիվը նախատեսված է սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության (ներկա (զեղչված) արժեքով) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Սահմանված հատուցումների պլանների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ընթացիկ ծառայության արժեքը (ընթացիկ ժամանակաշրջանում աշխատակիցների կողմից ծառայություններ մատուցելու հետևանքով պարտականության ներկա արժեքի աճը), տոկոսների արժեքը (հատուցումների վճարման ժամկետը մոտենալու հետևանքով պարտականության ներկա արժեքի աճը), անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճը՝ երաշխավորված և չերաշխավորված հատուցումների գծով, պարտականության գծով ակտուարային վնասների գումարը, իսկ դեբետում՝ սահմանված հատուցումների պլաններից վճարված հատուցումների գումարը, անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճը՝ երաշխավորված և չերաշխավորված հատուցումների գծով, պարտականության գծով ակտուարային օգուտների գումարը:

Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընթացիկ ծառայության արժեքի, տոկոսների արժեքի, անցյալ ծառայության արժեքի դրա-	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր»

կան աճի (երաշխավորված հատուցումների գծով) արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճի արտացոլում՝ չերաշխավորված հատուցումների գծով	428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Պարտականության գծով ակտուարային վնասների արտացոլում	427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 775 «Ակտուարային վնասներ»

426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սահմանված հատուցումների պլաններից վճարված հատուցումների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
2. Անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճի արտացոլում (երաշխավորված հատուցումների գծով)	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
3. Անցյալ ծառայության արժեքի բացասա-	428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության

կան աճի արտացոլում՝ չերաշխավորված հատուցումների գծով	արժեքի աճ»
4. Պարտականության գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 675 «Ակտուարային օգուտներ»

Հաշիվ 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)»

427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» հաշիվը նախատեսված է սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների, ինչպես նաև պլանների ակտիվների գծով դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների, ինչպես նաև պլանների ակտիվների գծով դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների որոշման և դրանց ճանաչման մոտեցումները նկարագրված են «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կարգավորող: Կրեդիտում արտացոլվում է սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտների գումարը և պլանների ակտիվների գծով դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտների գումարը, ճանաչված ակտուարային վնասների գումարը, իսկ դեբետում՝ դեռևս չճանաչված ակտուարային վնասների գումարը, ճանաչված ակտուարային օգուտների գումարը:

Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտների և վնասների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
3. Դեռևս չճանաչված ակտուարային վնասների ճանաչում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների

	կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
--	---

427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով ակտուարային վնասների արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային վնասների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»
3. Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտների ճանաչում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

Հաշիվ 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»

428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» հաշիվը նախատեսված է չերաշխավորված հատուցումների գծով դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Անցյալ ծառայության արժեքի աճի որոշման և ճանաչման մոտեցումները նկարագրված են «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ում:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կարգավորող: Կրեդիտում արտացոլվում է դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճը, չճանաչված դրական աճի ճանաչումը, իսկ դեբետում՝ դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճը, չճանաչված բացասական աճի ճանաչումը:

Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճի արտացոլում՝ չերաշխավորված հատուցումների գծով	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճի ճանաչում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճի արտացոլում՝ չերաշխավորված հատուցումների գծով	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճի ճանաչում	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ»

	823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
--	---

Հաշիվ 429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ»

429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է հետաձգված եկամուտ հանդիսացող ոչ ընթացիկ պարտավորությունների, մասնավորապես, գործառնական վարձակալության գծով վարձատուի կողմից հետագա տարիների համար ստացված կանխավճարի, հաճախորդների հավատարմության ծրագրերի ներքո մեկ տարուց ավելի ժամկետով հետաձգված եկամուտների և այլ ոչ ընթացիկ պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կարգավորող: Կրեդիտում արտացոլվում է դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի բացասական աճը, չճանաչված դրական աճի ճանաչումը, իսկ դեբետում՝ դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի դրական աճը, չճանաչված բացասական աճի ճանաչումը:

Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պարտավորությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Գործառնական վարձակալության գծով վարձատուի կողմից հետագա տարիների համար կանխավճարի կամ հաճախորդների հավատարմության ծրագրերի ներքո մեկ տարուց ավելի ժամկետով հետաձգված եկամուտների ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Գործառնական վարձակալության գծով և այլ պարտավորությունների հաշվեգրում, որոնց վճարման ժամկետը վրա է հասնելու ավելի քան մեկ տարի հետո	712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

429 «Այլ ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Հետաձգված եկամուտների՝ որպես եկամուտ ճանաչում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
2. Գործառնական վարձակալության գծով և այլ պարտավորությունների հաշվեգրած ոչ ընթացիկ պարտավորությունների փոխանցումը ընթացիկ պարտավորություններին	531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

ԴԱՍ 5 «ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող հաշիվների, պասիվային են և նախատեսված են ընթացիկ պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 5-րդ՝ «Ընթացիկ պարտավորություններ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 51 «Ստացված կարճաժամկետ փոխառություններ և վարկեր, հեջավորման գործիքներ», 52-53 «Գործառնական և այլ ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր» և 54 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»:

Պարտավորությունների՝ ընթացիկին վերագրման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում:

ԽՈՒՄԲ 51 «ՍՏԱՑՎԱԾ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ՓՈԽԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՎԱՐԿԵՐ ՀԵՋԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ»

51 «Ստացված կարճաժամկետ փոխառություններ և վարկեր, հեջավորման գործիքներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ», 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 516 «Զկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով», 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» և 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»:

Հաշիվ 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության և արտերկրի բանկերից կամ վարկային կազմակերպություններից ստացված կարճաժամկետ (հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց պակաս մարման ժամկետ ունեցող) վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր վճարումների անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական պարտավորությունների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ստացված կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, մարման ժամկետների, առանձին վարկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վարկերի ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Վարկերի ստացում, որոնք անմիջապես ուղղվում են կրեդիտորական պարտքերի մարմանը կամ դեբիտորական պարտքերի առաջացմանը	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Կարճաժամկետ վարկերի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կարճաժամկետ վարկերի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»

512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի (երկարաժամկետ վարկերի այն մասը, որի մարման ժամկետը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց պակաս է) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը, իսկ դեբետում՝ դրանց

մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, մարման ժամկետների, առանձին վարկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
2. Երկարաժամկետ վարկերի ժամկետից շուտ մարման արտացոլում (կարճաժամկետ մասի գծով)՝	
- փաստացի վճարված գումարի չափով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի վճարված գումարի բացասական տարբերության չափով	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
3. Երկարաժամկետ վարկերի կարճաժամկետ մասի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը նախատեսված է կարճաժամկետ (հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց պակաս մարման ժամկետ ունեցող) փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների (տոկոսների և հիմնական գումարի գծով բոլոր վճարումների անվանական (չզեղչված) արժեքը) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են ստացված կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարները, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխատուների, մարման ժամկետների, առանձին փոխառությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Փոխառությունների ստացում դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Փոխառությունների ստացում, որոնք անմիջապես ուղղվում են կրեդիտորական պարտքերի մարմանը	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կարճաժամկետ փոխառությունների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

2. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում՝ պարտավորությունների մարմամբ	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»

514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի (երկարաժամկետ փոխառությունների այն մասը, որի մարման ժամկետը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մեկ տարուց պակաս է) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5141 «Տրված երկարաժամկետ մուրհակների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 5142 «Տեղաբաշխված երկարաժամկետ պարտատոմսերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս», 5143 «Այլ երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»:

Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ փոխատուների, փոխառությունների ժամկետների, առանձին փոխառությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

2. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»
--	--

514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Երկարաժամկետ փոխառությունների ժամկետից շուտ մարման արտացոլում (կարճաժամկետ մասի գծով)՝	
- փաստացի վճարված գումարի չափով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի վճարված գումարի բացասական տարբերության չափով	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
3. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում՝ պարտավորությունների մարմամբ	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»

515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների ճանաչման, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը, դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է

Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի տեղափոխում	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մասի մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքերի մարում՝ ժամկետից շուտ (կարճաժամկետ մասի գծով)	
- փաստացի վճարված (վճարվելիք) գումարի չափով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
- հաշվեկշռային արժեքի և փաստացի վճարված գումարի բացասական տարբերության չափով	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
3. Ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Վարձակալված հիմնական միջոցների վերադարձում վարձատուին	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»

5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»
--	--

Հաշիվ 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշիվը նախատեսված է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի (ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների և դրանց զեղչված արժեքի տարբերությունը) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, ընդ որում չկրած տոկոսային ծախսերի գումարը որոշելիս գործարքի հետ կապված ծախսումները (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորության գծով գործարքի հետ կապված ծախսումների) գումարվում են: Եթե կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների զեղչման ազդեցությունը էական չէ կամ դրանց ստացումը և մարումը կատարվելու են միևնույն հաշվետու ժամանակաշրջանում, ապա կազմակերպությունները, տոկոսային ծախսը հաշվեգրելիս, կարող են զեղչման ազդեցությունը հաշվի չառնել: Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի, ինչպես նաև գործարքի հետ կապված ծախսումների որոշման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում և «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերը, իսկ կրեդիտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի հաշվեգրումը ծախսերին: Հաշվի մնացորդը դեբետային է և իրենից ներկայացնում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այն դասի ընդհանուր գումարում ներառվում է բացասական նշանով:

516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5161 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ վարկերի գծով», 5162 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ վարկերի կարճաժամկետ մասի գծով», 5163 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ փոխառությունների գծով», 5164 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ փոխառությունների կարճաժամկետ մասի գծով», 5165 «Չկրած տոկոսային ծախսեր ֆինանսական վարձակալության կարճաժամկետ մասի գծով»:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկատուների, փոխատուների, վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Չկրած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»
2. Գործարքի հետ կապված ծախսումների արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
3. Թողարկված բաղադրյալ պարտքային գործիքում պարունակվող՝ որպես սեփական կապիտալ դասակարգված ածանցյալ գործիքների արտացոլում	352 «Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքներ»
4. Արտոնյալ (անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսով) փոխառությունների արտոնության բաղադրիչը՝ դասակարգված որպես պետական շնորհ	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ»
5. Երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսերի վերադասակարգում որպես կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով չկրած տոկոսային ծախսեր	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

**516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Չկրած տոկոսային ծախսերի հաշվեգրում ծախսերին	727 «Ֆինանսական ծախսեր»
2. Չկրած տոկոսային ծախսերի կապիտալացում	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
3. Ժամկետից շուտ մարված երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների կարճաժամկետ մասի գծով չկրած տոկոսային ծախսերի մնացորդի դուրս գրում	512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»

Հաշիվ 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ֆինանսական պարտավորությունների՝ որպես առևտրական նպատակներով պահվող դասակարգման, դրանց ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորության վերածված ֆինանսական ակտիվների արժեքը, «կարճ վաճառքի» իրականացման դեպքում վաճառված արժեթղթերը առաքելու պարտավորությունը, դրանց՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ դեբետում՝ մարված առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը, դրանց՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. «Կարճ վաճառքի» արտացոլում (երբ կազմակերպությունը վաճառում է դեռևս իր տնօրինության տակ չգտնվող արժեթղթեր)	722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»
4. Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբե-

Հաշիվ 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական պարտավորությունների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՄ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված և ընթացիկ ֆինանսական պարտավորության վերածված ֆինանսական ակտիվների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ դեբետում մարված որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը, իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հեջավորման գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վերածվելը ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած կրեդիտային մնացորդի չափով)	239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերածվելը ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ (իրական արժեքով վերաչափումից առաջացած դեբետային մնացորդի չափով)	239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
3. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգում որպես ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ	415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

4. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճ՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»
5. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների մարում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազում՝	
ա) երբ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (դրամական հոսքերի արդյունավետ հեջում)	673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»
բ) երբ ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում (իրական արժեքի հեջում, ինչպես նաև դրամական հոսքերի ոչ արդյունավետ հեջում)	626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

ԽՈՒՄԲ 52-53 «ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ԿՐԵԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐ»

52-53 «Գործառնական և այլ ընթացիկ կրեդիտորական պարտքեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով», 523 «Ստացված կանխավճարներ», 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների

գծով», 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով», 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով», 528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով», 529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով» և 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»:

Հաշիվ 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» հաշիվը նախատեսված է հումքի, նյութերի, ապրանքների, ծառայությունների, աշխատանքների, ֆինանսական ակտիվների, հիմնական միջոցների և այլ ակտիվների գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վերը նշված գործառնություններից առաջացող կրեդիտորական պարտքերի գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտքերի մարումները, դուրս գրումները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5211 «Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հումքի, նյութերի գծով», 5212 «Կրեդիտորական պարտքեր ապրանքների գնումների գծով», 5213 «Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ծառայությունների, ընդունված աշխատանքների գծով», 5214 «Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ֆինանսական ակտիվների գծով», 5215 «Կրեդիտորական պարտքեր ստացված հիմնական միջոցների գծով», 5216 «Կրեդիտորական պարտքեր այլ գնումների գծով»:

Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կրեդիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ձեռք բերված ակտիվների, ստացված ծառայությունների, ընդունված աշխատանքների գծով պարտքերի արտացոլում՝	
- առանց անուղղակի հարկերի	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում»

	142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 147 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 238 «Չվաստակաժ ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» 731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»
--	--

	814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
անուղղակի հարկեր	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումը հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
2. Բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
3. Տրամադրված բնակարանային կոմունալ ծառայությունների դիմաց անձնակազմի դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
4. Արտարժույթով արտահայտված կրեդիտորական պարտքերի փոխարժեքային տարբերությունից՝ կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» հաշիվը դեբեյրով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի մարում՝	
ա) դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»
բ) վարկերով և փոխառություններով	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

գ) փոխադարձ պարտավորությունների հաշվանցմամբ	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
2. Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի զիջում	614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
3. Կանոնադրական կապիտալի հետագա ավելացում՝ պարտավորությունների մարմամբ	311 «Կանոնադրական կապիտալ» 312 «Չվճարված կապիտալ»
4. Ֆիզիկական անձ մատակարարներից պահվող եկամտահարկի կամ ոչ ռեզիդենտ մատակարարներից պահվող շահութահարկի գումարների արտացոլում	542 «Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
5. Բողոքարկումների գծով դեբիտորական պարտքի մարում	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
6. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից՝ օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

Հաշիվ 523 «Ստացված կանխավճարներ»

523 «Ստացված կանխավճարներ» հաշիվը նախատեսված է գնորդներից և պատվիրատուներից արտադրանքի, ապրանքների, այլ ակտիվների մատակարարման, ինչպես նաև աշխատանքների, ծառայությունների մատուցման և գործառնական վարձակալության համար ստացված կանխավճարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վերը նշված գործառնությունների համար ստացված կանխավճարների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց մարումը կամ դուրս գրումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ստացված կանխավճարների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

523 «Ստացված կանխավճարներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5231 «Ստացված կանխավճարներ վաճառվելիք արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների գծով», 5232 «Ստացված կանխավճարներ վաճառվելիք ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով», 5233 «Ստացված կանխավճարներ գործառնական վարձակալության գծով», 5234 «Այլ նպատակներով ստացված կանխավճարներ»:

Ստացված ընթացիկ կանխավճարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կրեդիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

523 «Ստացված կանխավճարներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ստացված կանխավճարների արտացոլում	251 «Դրամարկղ»

	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
--	---

523 «Ստացված կանխավճարներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ստացված կանխավճարների մարում վաճառված ակտիվներով (ոչ իրական արժեքով չափվող), մատուցված ծառայություններով՝	
– առանց անուղղակի հարկերի	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»
– անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
2. Ստացված կանխավճարների մարում իրական արժեքով չափվող ակտիվների տրամադրմամբ (օտարմամբ)	
– առանց անուղղակի հարկերի	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 122 «Ներդրումային գույք» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
– անուղղակի հարկեր	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

3. Ստացված կանխավճարների հաշվին ընթացիկ դեբիտորական պարտքերի հաշվանցում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
4. Ստացված ընթացիկ կանխավճարների հետ վերադարձ	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

Հաշիվ 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը նախատեսված է հարկերի, տուրքերի, բյուջե վճարվող այլ պարտադիր վճարների, ինչպես նաև դրանց գծով տույժերի, տուգանքների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է բյուջեի նկատմամբ առաջացած կարճաժամկետ պարտավորությունների գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտավորությունների մարումը, ինչպես նաև անուղղակի հարկերի գծով հաշվանցվող գումարները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է բյուջեին ունեցած կրեդիտորական պարտքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Դեբետային մնացորդի առաջացման դեպքում այն ձևակերպվում է որպես բյուջեի գծով դեբիտորական պարտք:

524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5241 «Պարտքեր շահութահարկի գծով», 5242 «Պարտքեր եկամտահարկի գծով», 5243 «Պարտքեր ավելացված արժեքի հարկի գծով», 5244 «Պարտքեր ակցիզային հարկի գծով», 5245 «Պարտքեր գույքահարկի գծով», 5246 «Պարտքեր հողի հարկի գծով», 5247 «Պարտքեր մաքսատուրքի գծով», 5248 «Պարտքեր հարկերի դիմաց հաշվարկված տույժերի, տուգանքների գծով», 5249 «Պարտքեր այլ պարտադիր վճարների գծով»:

524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Բյուջեի գծով ընթացիկ պարտավորությունների արտացոլում՝	
ա) շահութահարկի գծով	
- երբ հարկի վճարումը չի հետաձգվել	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
- երբ իրացման դիմաց վճարումը ստացվել է (երբ հարկի վճարման ժամկետը հետաձգվել էր մինչև իրացման դիմաց վճարի ստացումը)	542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ հետաձգված հարկերի գծով»
բ) եկամտահարկի գծով՝	
- աշխատավարձից	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

- այլ տիպի գործառնություններից	211 «Նյութեր» 216 «Ապրանքներ»
գ) ավելացված արժեքի հարկի գծով՝	
- երբ հարկի վճարումը չի հետաձգվել	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 523 «Ստացված կանխավճարներ»
- երբ իրացման դիմաց վճարումը ստացվել է (այն ապրանքների և ծառայությունների համար, որոնց ԱԱՀ-ի պարտավորության ծագման պահը որոշվում է դրանց դիմաց վճարման պահով)	542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
դ) ակցիզային հարկի գծով	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»
ե) հողի հարկի և գույքահարկի գծով	713 «Վարչական ծախսեր»
զ) մաքսատուրքի գծով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ»
է) հաստատագրված վճարի գծով	713 «Վարչական ծախսեր»
ը) այլ պարտադիր վճարների գծով	713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

2. Հարկային նպատակներով կրեդիտորական պարտքերի դուրս գրումից՝ նախկինում հաշվանցված ԱԱՀ-ի որպես պարտավորություն ձևակերպում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հարկերի գծով հաշվարկված տույժերի և տուգանքների հաշվեգրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Ակտիվների (աշխատանքների, ծառայությունների) փոխանակման դեպքում ԱԱՀ գումարների հաշվանցում	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
5. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում բյուջեի գերավճարի վերադասակարգում	225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
6. Ակտիվների անհատույց տրամադրումից առաջացած ավելացված արժեքի հարկ	728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»

524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վճարումներ բյուջեին կարճաժամկետ պարտավորությունների դիմաց	252 «Հաշվարկային հաշիվ»
2. Հաշվանցվող ԱԱՀ-ի գումարների արտացոլում	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
3. Հաշվանցվող ակցիզային հարկի գումարների արտացոլում	261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
4. Կանխավճարների հաշվին ընթացիկ պարտավորությունների մարում	225 «Դեբիտորական պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

Հաշիվ 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը նախատեսված է պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների (ինչպես աշխատավարձից պահվող, այնպես էլ գործատուի կողմից վճարվող), ինչպես նաև դրանց գծով տույժերի, տուգանքների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով առաջացած կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքերի գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտքերի մարումը, ինչպես նաև աշխատակիցներին վճարված կամ վճարման ենթակա անաշխատունակության և այլ սոցիալական նպաստները: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով կրեդիտորական պարտքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Դեբետային մնացորդի առաջացման դեպքում այն ձևակերպվում է որպես դեբիտորական պարտք:

525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5251 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով՝ աշխատակիցների հաշվին», 5252 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով՝ գործատուների հաշվին», 5253 «Պարտավորություններ՝ փոխհատուցելի բացակայությունների գծով հաշվեգրվելիք պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ աշխատակիցների, ստորաբաժանումների, ծախսային ուղղությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցների նկատմամբ հաշվարկված սոցիալական ապահովության վճարների արտացոլում ըստ նշանակության	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսերի արտացոլում» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցներից պահված սոցիալական ապահովության վճարների գծով պարտքի արտացոլում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
3. Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով հաշվարկված տույժերի, տուգանքների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

4. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գերավճարի տեղափոխում	227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
---	---

525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սոցիալական ապահովության գծով կարճաժամկետ պարտքերի մարում	252 «Հաշվարկային հաշիվ»
2. Աշխատակիցներին վճարված կամ վճարման ենթակա անաշխատունակության կամ այլ սոցիալական նպաստների արտացոլում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
3. Գերավճարի հաշվին սոցիալական ապահովության վճարների գծով պարտքի մարում	227 «Դեբիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

Հաշիվ 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության աշխատակիցներին աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների, օրինակ՝ փոխհատուցելի բացակայությունների (արձակուրդ, ժամանակավոր անաշխատունակություն և այլն) դիմաց հատուցումներ, պարգևավճարների գծով հատուցումներ, աշխատակիցների բուժսպասարկում, բնակարանով և ավտոմեքենայով ապահովում, անվճար կամ մասնակի վճարումով ապրանքներ կամ ծառայություններ և այլն) գծով կրեդիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է աշխատակիցներին աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով առաջացած կրեդիտորական պարտքերի գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտքերի մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է աշխատակիցներին աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով կրեդիտորական պարտքերը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Դեբետային մնացորդի առաջացման դեպքում այն ձևակերպվում է որպես դեբիտորական պարտք:

527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5271 «Պարտքեր աշխատավարձի վճարման գծով», 5272 «Պարտքեր փոխհատուցելի բացակայությունների գծով», 5273 «Պարտքեր պարգևավճարների գծով, 5274 «Պարտքեր ավանդագրված հատուցումների գծով»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ աշխատակիցների, ստորաբաժանումների, ծախսային ուղղությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հափուցումների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցների արտացոլում ըստ նշանակության	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսերի արտացոլում» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գերավճարի տեղափոխում	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»

527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հափուցումների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Աշխատավարձի վճարում՝	
ա) դրամական միջոցներով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»
բ) բնամթերքով	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»
2. Աշխատանքի վարձատրությանն ուղղվող միջոցներից հատկացումներ՝	

ա) եկամտահարկի գծով	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
բ) սոցիալական ապահովության գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
գ) կատարողական թերթիկներով	531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
դ) աշխատակիցների՝ ապառիկ գնված ապրանքների, փոխառությունների գծով կազմակերպության նկատմամբ ունեցած պարտքերի մարման համար	229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր»
ե) աշխատակիցների կողմից կազմակերպությունից ձեռք բերված ապրանքների և ծառայությունների դիմաց դեբիտորական պարտքերի մարման համար	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
զ) նյութական վնասի փոխհատուցման համար	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
3. Կանխավճար աշխատավարձի հաշվին	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

Հաշիվ 528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով»

528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով կրեդիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է առհաշիվ անձանց գծով, ինչպես նաև աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով կրեդիտորական պարտքերի գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտքերի մարումը, վերաձևակերպումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով կրեդիտորական պարտքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5281 «Պարտքեր աշխատակիցներին առհաշիվ գումարների գծով», 5282 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ աշխատակիցների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում յուրաքանչյուր աշխատողի՝ առհաշիվ գործառնությունների գծով կրեդիտային մնացորդի ձևակերպումը որպես ընթացիկ կրեդիտորական պարտք	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

528 «Պարտքեր աշխատակիցներին այլ գործառնությունների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում յուրաքանչյուր աշխատողի՝ առհաշիվ գործառնությունների գծով կրեդիտային մնացորդի վերաձևակերպում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

Հաշիվ 529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով»

529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության մասնակիցների (բաժնետերերի) հետ կանոնադրական կապիտալում մասնակցության դիմաց ստացվող եկամուտների (շահաբաժինների) գծով կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է հայտարարված շահաբաժինների (այդ թվում միջանկյալ) գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտքերի մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հայտարարված և չվճարված շահաբաժինների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ մասնակիցների (բաժնետերերի) և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հայտարարված շահաբաժինների գումարների արտացոլում	
ա) հաշվետու տարվա արդյունքներով	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)» 351 «Պահուստային կապիտալ»

բ) միջանկյալ շահաբաժիններ գծով	344 «Միջանկյալ շահաբաժիններ»

529 «Պարտքեր շահաբաժինների գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շահաբաժինների վճարում	251 «Դրամարկը» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
2. Կազմակերպության բաժնետոմսերով շահաբաժինների վճարում	311 «Կանոնադրական (կապիտալ» 312 «Զվճարված կապիտալ»

Հաշիվ 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության այլ ընթացիկ պարտավորությունների, մասնավորապես, գործառնական վարձակալության, տույժերի և տուգանքների (բացառությամբ հարկերի, պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների և այլ պարտադիր վճարների գծով հաշվարկված տույժերի և տուգանքների), ապահովագրավճարների գծով ընթացիկ պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հաշվեգրված պարտավորությունների գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ պարտավորությունների մարումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է այլ ընթացիկ պարտավորությունների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5321 «Պարտքեր գործառնական վարձակալության գծով», 5312 «Պարտքեր տույժերի, տուգանքների գծով», 5313 «Պարտքեր ապահովագրավճարների գծով»:

Այլ ընթացիկ պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կրեդիտորների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Այլ ընթացիկ պարտավորությունների հաշվեգրում՝	
ա) գործառնական վարձակալության գծով	
- առանց ԱԱՀ-ի	543 «Ընթացիկ պահուստներ» 712 «Իրացման ծախսեր»

	713 «Վարչական ծախսեր» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
- ԱԱՀ	226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր» 261 «Ընթացիկ ակտիվներ հաշվանցումն հետաձգված անուղղակի հարկերի գծով»
բ) ապահովագրավճարների գծով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 712 «Իրացման ծախսեր» 713 «Վարչական ծախսեր» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
գ) գնորդներից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների դիմաց	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում» 226 «Հաշվանցման (փոխհատուցման) ենթակա անուղղակի հարկեր»
դ) կատարողական թերթիկներով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
2. Հաշվարկված տույժերի ու տուգանքների արտացոլում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հետ գնված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) վճարման դիմաց պարտավորության արտացոլում (գնման գնով)	313 «Հետ գնված կապիտալ»
4. Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռք	156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության

բերման դիմաց վճարվելիք գումարների արտացոլում	ձեռքբերում»
5. Ֆինանսական վարձակալության գծով երկարաժամկետ պարտքերի ժամկետից շուտ մարման դեպքում վճարվելիք գումարների արտացոլում	413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս»
6. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից՝ կորստի արտացոլում	725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Այլ ընթացիկ պարտավորությունների մարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ»
2. Ֆիզիկական անձ մատակարարներից պահվող եկամտահարկի կամ ոչ ռեզիդենտ մատակարարներից պահվող շահութահարկի գումարների արտացոլում	542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Արտարժույթով արտահայտված վճարումների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի արտացոլում	625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

ԽՈՒՄԲ 54 «ԱՅԼ ԸՆԹԱՑԻԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

54 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ», 542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ», 543 «Ընթացիկ պահուստներ», 544 «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով»:

Հաշիվ 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»

541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը նախատեսված է եկամուտներին վերաբերող շնորհների (շնորհներ, որոնք չեն հանդիսանում ակտիվներին վերաբերող շնորհներ) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Եկամուտներին վերաբերող շնորհների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում» ՀՀՄՍ 20-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է եկամուտներին վերաբերող շնորհների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկա-

մուտներին: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է դեռևս եկամուտ չճանաչված եկամուտներին վերաբերող շնորհների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Եկամուտներին վերաբերող շնորհների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց առաջացման ուղղությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Եկամուտներին վերաբերող շնորհների ստացում	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Եկամուտներին վերաբերող շնորհների վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին	628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»
2. Շնորհների վերադարձում՝ չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մնացորդի հաշվին	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում»

Հաշիվ 542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ»

542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է այն հաշվարկված հարկերի գծով պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնց վճարման ժամկետը, հարկային օրենսդրության համաձայն, հետաձգվում է, սովորաբար, մինչև դրանց հետ կապված վճարումների փաստացի կատարումը կամ ստացումը, օրինակ, կազմակերպության՝ որպես հարկային գործակալի կողմից վարձակալության կամ գնումների դիմաց քաղաքացիներին վճարվելիք գումարից պահվող եկամտահարկը, կամ ջրային ընկերությունների կողմից վճարվելիք ավելացված արժեքի հարկը և շահութահարկը:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորությունների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց փոխանցումը հարկերի գծով պարտքերի հաշվին: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է հետաձգված հարկերի գծով ընթացիկ պարտավորությունների գումարը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հարկերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

542 «Վճարումն հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, մատուցված ծառայությունների, կատարված աշխատանքների գծով հարկային հաշիվներում առկա ԱԱՀ-ի գումարների արտացոլում, երբ իրացման և հարկային պարտավորությունների առաջացման պահերը չեն համընկնում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
2. Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, մատուցված ծառայությունների, կատարված աշխատանքների գծով շահութահարկի գումարների արտացոլում, երբ հարկի վճարման ժամկետը հետաձգվել է մինչև իրացման դիմաց վճարի ստացման ժամանակաշրջանը	751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»
3. Ֆիզիկական անձ մատակարարներից պահվող եկամտահարկի կամ ոչ ռեզիդենտ մատակարարներից պահվող շահութահարկի գումարների արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

542 «Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Վճարումը հետաձգված հարկային պարտավորությունների տեղափոխումը հարկերի գծով պարտքի հաշիվ	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

Հաշիվ 543 «Ընթացիկ պահուստներ»

543 «Ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը նախատեսված է որպես պարտավորություն ճանաչվող ընթացիկ պահուստների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ընթացիկ պահուստների ճանաչման, չափման և օգտագործման մոտեցումները նկարագրված են «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 37-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ճանաչված ընթացիկ պահուստների գումարը, ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մասը, իսկ դեբետում՝ դրանց օգտագործումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է ընթացիկ պահուստների մնացորդը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

543 «Ընթացիկ պահուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 5431 «Երաշխիքային վաճառքների գծով ընթացիկ պահուստներ», 5432 «Անբարենպաստ պայմանագրերի գծով ընթացիկ պահուստներ», 5433 «Տրամադրված երաշխավորությունների և երաշխիքների գծով ընթացիկ պահուստներ», 5434 «Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մաս», 5435 «Վաստակած արձակուրդայինի գծով պահուստ» :

Ընթացիկ պահուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առանձին պահուստների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

543 «Ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընթացիկ պահուստների ճանաչում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
2. Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մասի տեղափոխում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
3. Ոչ ընթացիկ պահուստների ընթացիկ մասի գծով զեղչման ազդեցության ճշգրտման (զեղչի հետպտույտի) հետևանքով տոկոսային ծախսի արտացոլում	727 «Ֆինանսական ծախսեր»

543 «Ընթացիկ պահուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ընթացիկ պահուստների օգտագործում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և

	աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
--	--

Հաշիվ 544 «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով»

544 «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը նախատեսված է կապալառուների մոտ, «Կառուցման պայմանագրեր» ՀՀՄՍ 11-ին համապատասխան, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես պարտավորություն ճանաչման ենթակա «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարների» վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պայմանագրի աշխատանքների դիմաց պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, կուտակային հիմունքով, կրած (կատարված) ծախսումներ, գումարած՝ ճանաչված շահույթները, հանած՝ ճանաչված վնասներ և հանած՝ միջանկյալ հաշիվների գումարը, երբ զուտ հանրագումարը բացասական թիվ է:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների գծով ներկայացված միջանկյալ հաշիվների (հաշիվ ապրանքագրերի) գումարը՝ այդ աշխատանքների գծով ճանաչված հասույթը գերազանցող մասով, իսկ դեբետում՝ այդ գումարների հասույթ ճանաչումը: Այս հաշվի մնացորդը կրեդիտային է և իրենից ներկայացնում է պայմանագրային աշխատանքների գծով պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարները (որպես պարտավորություն) հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կառուցման պայմանագրերի գծով պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պայմանագրերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

544 «Պատվիրատուներին հասանելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կառուցման պայմանագրերի ներքո կատարված աշխատանքների գծով ներկայացված հաշիվներ (հաշիվ ապրանքագրեր) ճանաչված հասույթ՝ գումարը գերազանցող չափով	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
2. Կառուցման պայմանագրերի գծով ծախսի ճանաչում կատարված ծախսումները գերազանցող չափով	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»

544 «Պարվիրություններից ստացվելիք համախառն գումարներ կառուցման պայմանագրերի գծով» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կառուցման պայմանագրերի ներքո նախապես ներկայացված հաշվի (հաշիվ ապրանքագրի) գծով հասույթի ճանաչում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»
2. Կառուցման պայմանագրերի ներքո հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված ծախսումներ, որոնց գծով ծախս է ճանաչվել նախկինում	811 «Հիմնական արտադրություն»

ԴԱՍ 6 «ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները, բացառությամբ կարգավորող հաշիվների, պասիվային են և նախատեսված են կազմակերպության գործառնական գործունեությունից եկամուտների, շարունակվող գործունեության այլ եկամուտների, ընդհատված գործունեությունից եկամուտների, վերադասակարգման ճշգրտումներից օգուտների, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 6-րդ՝ «Եկամուտներ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 61 «Գործառնական գործունեությունից եկամուտներ», 62 «Շարունակվող գործունեության այլ եկամուտներ», 63 «Ընդհատված գործունեությունից եկամուտներ» և 64 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. օգուտներ», 67 «Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող եկամուտներ»:

Այս դասի հաշիվները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդ չեն ունենում:

ԽՈՒՄԲ 61 «ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ»

61 «Գործառնական գործունեությունից եկամուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ», 612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում», 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» և 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»:

Գործառնական գործունեությունից եկամուտների ճանաչման, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Կառուցման պայմանագրեր» ՀՀՄՍ 11 –ում, «Հասույթ» ՀՀՄՍ 18-ում և «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

Հաշիվ 611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»

611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» հաշիվը նախատեսված է արտադրանքի և ապրանքների իրացումից, աշխատանքների կատարումից ու ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթի (առանց անուղղակի հարկերի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ստացված հասույթի գումարը, իսկ դեբետում՝ հետ վերադաժումների հետ կապված հասույթի ճշգրտումը և արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6111 «Արտադրանքի վաճառքներից հասույթ», 6112 «Ապրանքների վաճառքներից հասույթ», 6113 «Աշխատանքների կատարումից հասույթ», 6114 «Ծառայությունների մատուցումից հասույթ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրանքի (ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթի արտացոլում	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

	232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
--	--

611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վաճառված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում	612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հասույթի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»

612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում» հաշիվը նախատեսված է իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտման վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, կարգավորող: Մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների արժեքը՝ վաճառքի գներով (առանց անուղղակի հարկերի, իսկ կրեդիտում՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հասույթի ճշգրտումը:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հետ վերադարձումից առաջացած գումարների արտացոլում՝	
ա) դեբիտորական պարտքերի նվազեցմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»

բ) դրամական միջոցներով վճարմամբ	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) կրեդիտորական պարտքերի ձևակերպմամբ	531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

**612 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հետ վերադարձումից հասույթի ճշգրտում	611 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ»

Հաշիվ 614 «Գործառնական այլ եկամուտներ»

614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է գործառնական այլ եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է գործառնական այլ եկամուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6141 «Այլ պաշարների օտարումից եկամուտներ», 6142 «Պաշարների արժեքի փոփոխություններից եկամուտներ, դեբիտորական պարտքերի կորուստների (ինարավոր կորուստների պահուստի) հակադարձումից եկամուտներ», 6143 «Գործառնական վարձակալությունից եկամուտներ», 6144 «Եկամուտներ տույժերից, տուգանքներից», 6145 «Նյութական վնասի փոխհատուցումից եկամուտներ», 6146 «Գործառնական այլ եկամուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Այլ պաշարների իրացումից հասույթի արտացոլում	
բ) դեբիտորական պարտքի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ

	հատուցումների գծով»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Գործառնական վարձակալությունից եկամտի արտացոլում (առանց անուղղակի հարկերի)	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
3. Եկամուտներ տույժերից, տուգանքներից	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
4. Դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) հակադարձումից և մարումից եկամտի արտացոլում	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

5. Վաճառքների և այլ եկամուտների գծով դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստի չօգտագործված մնացորդի դուրս գրում	223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»
6. Գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերի զիջումից եկամտի արտացոլում	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
7. Նյութական վնասի փոխհատուցումից եկամտի արտացոլում	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 251 «Դրամարկղ»
8. Ապահովագրական հատուցումից եկամտի արտացոլում	222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով»
9. Պաշարների արժեքի իջեցման գումարների հակադարձումից (երբ այն չի դիտվում որպես տվյալ ժամանակաշրջանում ծախսի նվազեցում) եկամտի արտացոլում	218 «Պաշարների արժեքի նվազում»
10. Գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկից եկամտի արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 214 «Անավարտ արտադրություն» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկղ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր»
11. Հիմնական միջոցների լուծարումից ստացված պիտանի նյութերի մուտքագրում	211 «Նյութեր»
12. Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվների գծով ակնկալվող հատույցի արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

614 «Գործառնական այլ եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գործառնական այլ եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ»

615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» հաշիվը նախատեսված է գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտը ներառում է կենսաբանական ակտիվներից ստացված արդյունքը (բերքահավաք, ծնած), կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտը, սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների օտարումից եկամուտը:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամտի գումարը, իսկ դեբետում՝ այդ եկամտի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին: Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտների ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6151 «Բերքահավաքից (ներառյալ՝ ծնածից) եկամուտ», 6152 «Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ՝ պայմանավորված գնի փոփոխությամբ», 6153 «Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ՝ պայմանավորված ֆիզիկական փոփոխությամբ», 6154 «Կենսաբանական ակտիվների օտարումից եկամուտ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կենսաբանական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Գյուղատնտեսական արտադրանքի ստացում բերքահավաքից (ներառյալ՝ ծնածից)	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք»
2. Կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտ (պայմանավորված գնի և (կամ) ֆիզիկական փոփոխությամբ)	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
3. Սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների վաճառքից եկամուտ՝	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ»

	253 «Արտարժույթային հաշիվ» 255 «Դրամական միջոցներ ճանապարհին»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

615 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամուտ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գյուղատնտեսական գործունեությունից եկամտի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 62 «ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ»

62 «Շարունակվող գործունեության այլ եկամուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ», 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ», 624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ», 625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ», 626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ», 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ», 628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» և 629 «Այլ եկամուտներ»:

Շարունակվող գործունեության այլ եկամուտների ճանաչման, չափման և գնահատման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Վարձակալություն» ՀՀՄՍ 17-ում, «Հասույթ» ՀՀՄՍ 18-ում, «Պետական շնորհների հաշվառում և պետական օգնության բացահայտում» ՀՀՄՍ 20-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Համախմբված և առանձին ֆինանսական հաշվետվություններ» ՀՀՄՍ 27-ում, «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում» ՀՀՄՍ 28-ում, «Մասնակցություն համատեղ ձեռնարկումներում» ՀՀՄՍ 31-ում, «Ակտիվների արժեզրկում» ՀՀՄՍ 36-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում, «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ում:

Հաշիվ 621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է շարունակվող գործունեության ոչ ընթացիկ ակտիվների վաճառքներից կամ այլ կերպ օտարումներից ստացված հատուցումների (առանց անուղղակի հարկերի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6211 «Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտներ», 6212 «Ոչ նյութական ակտիվների օտարումից եկամուտներ», 6213 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ», 6214 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ ընթացիկ ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ոչ ընթացիկ ակտիվների վաճառքից եկամտի արտացոլում	

ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկո» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Ֆինանսական վարձակալությունում զուտ ներդրման չափով՝ ակտիվները ֆինանսական վարձակալության տալու դեպքում	146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

621 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքների (օրինակ՝ վաճառքի օպցիոնի) իրագործումը՝ ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու նպատակով (ճշգրտում է ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վաճառքներից եկամուտները)	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ»

622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վաճառքներից կամ այլ կերպ օտարումներից եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այս հաշիվն օգտագործելու փոխարեն, որպես այլընտրանք, ֆինանսական ակտիվների (հատկապես, իրական արժեքով չափվողների) օտարումը կարող է գրանցվել առանց վաճառքից (օտարումից) եկամուտ ճանաչելու՝ վաճառվող (օտարվող) ակտիվները հաշվառող հաշիվների կրեդիտը (հաշվեկշռային արժեքով) թղթակցելով վաճառքից (օտարումից) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը հաշվառող հաշիվների դեբետի հետ, իսկ հատուցման և հաշվեկշռային արժեքի բացասական տարբերությունը՝ դեբետագրելով ծախսային հաշիվներին:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների (սովորաբար՝ իրական արժեքով չափվող) վաճառքից հասույթի արտացոլում՝	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման	251 «Դրամարկղ»

դեպքում	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ»
դ) այլ ակտիվների հետ փոխանակմամբ	141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

622 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուրներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
1. Առևտրական նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքների (օրինակ՝ վաճառքի օպցիոնի) իրագործումը՝ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու նպատակով (ճշգրտում է ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների վաճառքներից եկամուտները)	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից (վերագնահատումից) օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրանց դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6241 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից օգուտներ», 6242 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից օգուտներ», 6243 «Հիմնական միջոցների գծով արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտներ», 6244 «Ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտներ», 6245 «Ներդրումային գույքի վերաչափումից օգուտներ», 6246 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկման հակադարձումից) օգուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վերագնահատվող (վերաչափվող) ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի արտացոլում (այն չափով, որքանով վերականգնում է նախորդ վերագնահատումներից նախապես շահույթում կամ վնասում ճանաչված նվազումը)	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Ներդրումային գույքի՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների արտացոլում	122 «Ներդրումային գույք»
3. Հիմնական միջոցների, ոչ նյութական ակտիվների, սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների, ներդրումային գույքի, հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների արժեզրկման կորստի հակադարձումից օգուտների արտացոլում	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»

4. Վերագնահատման մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի նվազում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
5. Որպես վաճառքի համար պահող դասակարգված և ընդհատված գործունեություն չկազմող ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկման հակադարձումից) օգուտ	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

624 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի դեպքում կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) գումարի աճ (երբ այդ աճը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում)	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և վերաչափումից օգուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ»

625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է արտարժույթով դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած օգուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտարժույթների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Արտարժույթով դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից օգուտների արտացոլումը	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկդ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված

	ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
--	--

625 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Արտարժույթով արտահայտված՝ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտի ճշտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի մասով	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած օգուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»

626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից, ինչպես նաև արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6261 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից օգուտներ», 6263 «Վաճառքի համար մատչելի ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ», 6264 «Ոչ գործառնական հեջավորման գործիքների վերաչափումից օգուտներ», 6265 «Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
2. Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտների արտացոլում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքագրելիություն)»
--	---

626 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկման (անհավաքագրելիության) հակադարձումից օգուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ»

627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական ներդրումներից եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է ֆինանսական ներդրումներից հաշվեգրված եկամուտների գումարը, իսկ դեբետում՝ եկամուտների ճշգրտումը, դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6271 «Շահաբաժիններ», 6272 «Տոկոսային եկամուտներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով», 6273 «Ֆինանսական վարձակալությունից եկամուտներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական ներդրումների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հայտարարված շահաբաժինների, հաշվեգրված տոկոսների (այդ թվում չվաստակած ֆինանսական եկամտի ամորտիզացիայի) արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 147 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 238 «Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական ակտիվների գծով»
2. Տրված փոխառությունների և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների գծով ժամկետից շուտ մարման դեպքում հաշվեկշռային արժեքից ավել ստացված գումարների արտացոլում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

627 «Ֆինանսական ներդրումներից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ֆինանսական ներդրումներից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ»

628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է պետական շնորհներից, ակտիվների անհատույց ստացումներից, պարտավորությունների ներումից եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է պետական (ակտիվներին վերաբերող և եկամուտներին վերաբերող) շնորհներից, ակտիվների անհատույց ստացումից, պարտավորությունների ներումից եկամուտը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պետական շնորհների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ակտիվներին վերաբերող շնորհների վերագրումը հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտներին	421 «Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ» 541 «Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ»
2. Ակտիվների անհատույց ստացումից եկամուտ (որոնք չեն որակվում որպես պետական շնորհի ստացում, օրինակ, առանց որևէ պայման կցվելու) կամ արդեն կրած ծախսերի կամ կորուստների փոխհատուցման նպատակով շնորհների ստացումից եկամուտ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» և անհատույց ստացված այլ ակտիվներ հաշվառող հաշիվներ
3. Արտոնյալ (անտոկոս կամ շուկայականից ցածր տոկոսով) փոխառությունների արտոնության բաղադրիչը, որը չի դասակարգվում որպես պետական շնորհ	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
4. Պարտավորությունների ներումից եկամուտ, որը չի դասակարգվում որպես պետական շնորհ	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

	և ներված այլ պարտավորությունները հաշվառող հաշիվներ
--	--

628 «Շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում շնորհներից և անհատույց ստացումներից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 629 «Այլ եկամուտներ»

629 «Այլ եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է այլ եկամուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է այլ եկամուտների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

629 «Այլ եկամուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ճանաչված պահուստների նվազում՝ տնտեսական օգուտների արտահոսքի գնահատականի կամ գեղջման դրույքի փոփոխության արդյունքում (բացի հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքում ճանաչվող նվազումից)	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
2. Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերումից օգուտ	156 «Ձեռնարկատիրական գործունեության ձեռքբերում»

629 «Այլ եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում այլ եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 63 «ԸՆԴՀԱՏՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆՆԻՑ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ»

63 «Ընդհատված գործունեությունից եկամուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝

ընդհատված գործունեությունից», 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ» առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները:

Ընդհատված գործունեության հասկացությունը, դրան վերաբերող եկամուտների ճանաչման, չափման և ներկայացման գծով առանձնահատկությունները սահմանված են «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ում:

Հաշիվ 631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից»

631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված դասակարգված գործառնության հասույթների (ներառյալ՝ ծառայությունների մատուցումից, աշխատանքների կատարումից, արտադրանքի, ապրանքի վաճառքից) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այստեղ չեն ներառվում ընդհատված գործունեության այլ ակտիվների (բացի արտադրանքից, ապրանքներից) վաճառքից (օտարումից) եկամուտները:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընդհատված գործունեության արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընդհատված գործունեության տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Ընդհատված գործունեության արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»
բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ»

631 «Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությունից արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ»

632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների (ներառյալ՝ հիմնական միջոցներ, անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ, պաշարներ և այլն և բացառյալ՝ տվյալ գործունեության առարկա հանդիսացող արտադրանքի, ապրանքների) վաճառքից (օտարումից) և (կամ) վերաչափումից եկամուտների (օգուտների) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամտի (օգուտի) գումարը, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6321 «Ընդհատված գործունեությանը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից եկամուտներ», 6322 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից օգուտներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընդհատված գործունեության և այդ գործունեությունը կազմող ակտիվների և պարտավորությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից եկամուտ՝	
ա) դեբիտորական պարտքերի առաջացմամբ	221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով»

բ) դրամական միջոցներով անմիջական վճարման դեպքում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
գ) պարտավորությունների մարմամբ	523 «Ստացված կանխավճարներ»
2. Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից (արժեզրկման հակադարձումից) օգուտ	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

632 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից եկամուտների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 64 «ՎԵՐԱԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՃՇԳՐՏՈՒՄՆԵՐ. ՕԳՈՒՏՆԵՐ»

64 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. օգուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ», 643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ», 644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ»:

Վերադասակարգման ճշգրտումները նախապես՝ ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարներն են: Վերադասակարգման ճշգրտումների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ»

642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացի հեջավորման փոխհարաբերության

մաս կազմողները) իրական արժեքով վերաչափումից՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված օգուտներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտները, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման ժամանակ	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

642 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ»

643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջի ժամանակ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված օգուտներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (մասնավորապես՝ ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում, մասնավորապես 97-100-րդ պարագրաֆներում:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտները, իսկ դեբետում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ այն ժամանակաշրջանում կամ ժամանակաշրջաններում, որոնցում հեջավորված կանխատեսված գործարքն է ազդում շահույթի կամ վնասի վրա (օրինակ՝ երբ տեղի է ունենում կանխատեսված վաճառք) կամ, երբ հեջավորված կանխատեսված գործարքի արդյունքում ճանաչված ակտիվը կամ պարտավորություն է ազդում շահույթի կամ վնասի վրա	323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

643 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հեջավորման գործիքների իրական արժեքով	331 «Շահույթ կամ վնաս»

վերաչափումից իրացված օգուտների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	
--	--

Հաշիվ 644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ»

644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված օգուտներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտները ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների (մասնաճյուղերի) ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերություններից օգուտները, և արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում են ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտները, իսկ դեբետում՝ դրանց դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների Բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ արտերկրյա	324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»

ստորաբաժանման օտարման ժամանակ	
-------------------------------	--

644 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված օգուտների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 67 «ԱՅԼ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՃԱՆԱԶՎՈՂ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ»

67 «Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող եկամուտներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ», 672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ», 673 «Ընթացիկ գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ», 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ», 675 «Ակտուարային օգուտներ»:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող եկամուտների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ»

671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից, ինչպես նաև արժեզրկման հակադարձումից չիրացված օգուտների (այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (մասնավորապես՝ այն, թե օգուտի ո՞ր մասն է ենթակա ճանաչման շահույթում կամ վնասում, և ո՞ր մասը՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում) նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից (զուտ կամ համախառն) հաշվեկշռային արժեքի աճը, արժեզրկման հակադարձումից օգուտը, իսկ դեբետում՝ վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) ավելացումը, զուտ աճի փոխանցումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 6711 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից օգուտներ», 6712 «Հիմնական միջոցների արժեզրկման հակադարձումից օգուտներ», 6713 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից օգուտներ», 6714 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկման հակադարձումից օգուտներ»:

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից չիրացված օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վերաչափվող ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման արդյունքում հաշվեկշռային արժեքի (զուտ կամ համախառն) ավելացման արտացոլում (երբ այդ ավելացումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում)	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Վերագնահատված հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկման հակադարձումից օգուտի արտացոլում (երբ այդ օգուտը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում)	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»

**671 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի դեպքում կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) գումարի ավելացում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
2. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորութ-

կամ արժեզրկման հակադարձման հետևանքով հետաձգված հարկային պարտավորության առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի նվազում, երբ հետաձգված հարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	յուններ»
3. Վերագնահատման մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի նվազում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
4. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կամ արժեզրկման հակադարձումից զուտ օգուտի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճ»

Հաշիվ 672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»

672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի աճից օգուտների (բացի հեջի հաշվառման նպատակներով իրական արժեքի հեջի դեպքում որպես հեջավորված հոդված նախատեսված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի՝ հեջավորված ռիսկին վերագրելի օգուտից) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի աճից օգուտների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի աճից օգուտները, իսկ դեբետում՝ այդ օգուտների հարկային հետևանքը և զուտ օգուտների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի աճից օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից (իրական արժեքի աճից) օգուտների արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

672 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճի հետևանքով հետաձգված հարկային պարտավորության առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի նվազում	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի աճից զուտ օգուտի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

Հաշիվ 673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ»

673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջում որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտները (որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի գծով), իսկ դեբետում՝ այդ օգուտների հարկային հետևանքը և զուտ օգուտների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

**673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների արտացոլում	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

**673 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից օգուտներ» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների հարկային հետևանքների արտացոլում (հետաձգված հարկային պարտավորության առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի նվազում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից զուտ օգուտի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

Հաշիվ 674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ»

674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտները ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների (մասնաճյուղերի) ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերություններից օգուտները, և արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերություններից օգուտները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ փոխարժեքային

տարբերությունների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը պասիվային է, մասնավորապես, կրեդիտում արտացոլվում են արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտները, իսկ դեբետում՝ այդ օգուտների հարկային հետևանքը և զուտ օգուտների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

**674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ակտիվների և պարտավորությունների (դրամային և ոչ դրամային) փակման (տարեվերջյան) փոխարժեքով վերահաշվարկումից ակտիվների ավելացում կամ պարտավորությունների նվազում	Արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ակտիվները և պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվներ
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումում (մասնաճյուղում) զուտ ներդրման արդյունավետ հեջում հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից (փոխարժեքային) օգուտների արտացոլում	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

**674 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտներ» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային օգուտների հարկային հետևանքների արտացոլում (հետաձգված հարկային պարտավորության առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի նվազում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային զուտ օգուտի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»

Հաշիվ 675 «Ակտուարային օգուտներ»

675 «Ակտուարային օգուտներ» հաշիվը նախատեսված է հետաշխատանքային սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով կամ պլանների ակտիվների գծով առաջացած այն ակտուարային օգուտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնք «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ին և կազմակերպության ընտրած հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համաձայն ճանաչվում են առաջացման ժամանակաշրջանում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում են առաջացած ակտուարային օգուտները, իսկ դեբետում՝ այդ օգուտների տեղափոխումը չբաշխված շահույթին:

Ակտուարային օգուտների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

675 «Ակտուարային օգուտներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

675 «Ակտուարային օգուտներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված ակտուարային օգուտների փոխանցումը չբաշխված շահույթին	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չծածկված վնաս)»

ԴԱՍ 7 «ԾԱԽՍԵՐ»

Այս դասի հաշիվներն ակտիվային են և նախատեսված են գործառնական գործունեության ծախսերի, շարունակվող գործունեության այլ ծախսերի, ծախսերի, ընդհատված գործունեությունից ծախսերի, վերադասակարգման ճշգրտումներից կորուստների, շահութահարկի գծով ծախսի, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 7-րդ՝ «Ծախսեր» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 71 «Գործառնական գործունեության ծախսեր», 72 «Շարունակվող գործունեության այլ ծախսեր», 73 «Ընդհատված գործունեությունից ծախսեր» 74 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. կորուստներ», 75 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» և 77 «Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող ծախսեր»:

Այս դասի հաշիվները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդ չեն ունենում:

ԽՈՒՄԲ 71 «ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾԱԽՍԵՐ»

71 «Գործառնական գործունեության ծախսեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք», 712 «Իրացման ծախսեր», 713 «Վարչական ծախսեր», 714 «Գործառնական այլ ծախսեր» և 715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»:

Հաշիվ 711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»

711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք» հաշիվը նախատեսված է վաճառված արտադրանքի, ապրանքների, կատարված աշխատանքների, մատուցված ծառայությունների ինքնարժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքը, իսկ կրեդիտում՝ գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների ինքնարժեքը և իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7111 «Վաճառված արտադրանքի ինքնարժեք», 7112 «Վաճառված ապրանքների ինքնարժեք», 7113 «Կատարված աշխատանքների ինքնարժեք», 7114 «Մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրանքի (ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Իրացված արտադրանքի, ապրանքների աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի արտացոլում	215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
2. Վաճառքի գներով հաշվառված իրացված ապրանքների ինքնարժեքի արտացոլում՝	
- վաճառքի գին	216 «Ապրանքներ»
- վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն (ճշտանցում)	217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն»

711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Գնորդների կողմից հետ վերադարձված արտադրանքի, ապրանքների մուտքագրում	215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում իրացված արտադրանքի (ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների) ինքնարժեքի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 712 «Իրացման ծախսեր»

712 «Իրացման ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացման հետ կապված ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է իրացման ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

712 «Իրացման ծախսեր» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7121 «Աշխատանքի վճարման ծախսեր, սոցիալական ապահովության վճարներ», 7122 «Հիմնական միջոցների մաշվածության, դրանց նորոգման և սպասարկման գծով ծախսեր», 7123 «Պահեստում գտնվող արտադրանքի, ապրանքների փաթեթավորման, տարայի, տեսակավորման, պահպանման ծախսեր», 7124 «Արտադրանքի, ապրանքների իրացման տրանսպորտային և ապահովության

ծախսեր», 7125 «Կոմիսիոն և կոնսիգնացիոն վարձատրություն», 7126 «Մարկետինգի և գովազդի ծախսեր», 7127 «Իրացման այլ ծախսեր»:

Իրացման ծախսերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ իրացված արտադրանքի (ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

712 «Իրացման ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Աշխատանքի վճարման, սոցիալական ապահովության վճարների գծով ծախսերի արտացոլում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսերի արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն»
4. Հիմնական միջոցների նորոգման և սպասարկման գծով ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
5. Հիմնական միջոցների գործառնական վարձակալության ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
6. Պահեստում գտնվող արտադրանքի, ապրանքների փաթեթավորման, տարայի, տեսակավորման գծով նյութական ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր»
7. Արտադրանքի, ապրանքների պահպանության և վաճառքի տրանսպորտային ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
8. Ապահովության գծով ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

9. Կոմիսիոն և կոնսիգնացիոն վարձատրության, մարկետինգի և գովազդի ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
10. Առհաշիվ գումարների գծով ծախսերի արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

712 «Իրացման ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում իրացման ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 713 «Վարչական ծախսեր»

713 «Վարչական ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է վարչական (կազմակերպության համար ընդհանուր նշանակության այլ պայմանական հաստատուն) ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է վարչական ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

713 «Վարչական ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7131 «Աշխատանքի վճարման ծախսեր, սոցիալական ապահովության վճարներ», 7132 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության (ամորտիզացիայի), դրանց նորոգման և սպասարկման ծախսեր», 7133 «Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր», 7134 «Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր», 7135 «Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր», 7136 «Աուդիտորական և խորհրդատվական ծախսեր», 7137 «Բանկային ծառայությունների ծախսեր, ապահովության ծախսեր», 7138 «Չփոխհատուցվող հարկերից ծախսեր», 7139 «Վարչական այլ ծախսեր»:

713 «Վարչական ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Աշխատանքի վճարման, սոցիալական ապահովության վճարների գծով ծախսերի արտացոլում	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Հիմնական միջոցների մաշվածության և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ծախսերի արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
4. Հիմնական միջոցների նորոգման և սպասարկման ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
5. Հիմնական միջոցների գործառնական վարձակալության ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
6. Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսերի արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
7. Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսերի արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
8. Գրասենյակային և կոմունալ ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»
9. Աուդիտորական, խորհրդատվական և բանկային ծառայությունների ծախսերի, ապահովության ծախսերի արտացոլում	224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

10. Չփոխհատուցվող հարկերի գծով ծախսերի արտացոլում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
---	--

713 «Վարչական ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վարչական ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

714 «Գործառնական այլ ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է գործառնական այլ ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է գործառնական այլ ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

714 «Գործառնական այլ ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7141 «Այլ պաշարների օտարումից ծախսեր», 7142 «Պաշարների արժեքի փոփոխությունից ծախսեր, վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերի կորուստների (հնարավոր կորուստների պահուստի) գծով ծախսեր, երաշխիքային սպասարկման և վերանորոգման գծով ծախսեր», 7143 «Գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսեր», 7144 «Ծախսեր տույժերից, տուգանքներից, դատական ծախսեր», 7145 «Արժեքների պակասորդներ և փչացումից կորուստներ, արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող ծախսեր, խոտանված արտադրանքի հետ կապված ծախսեր», 7146 «Հետազոտության և մշակման ծախսեր», 7147 «Հիմնական միջոցների լուծարման ծախսեր», 7148 «Գործառնական այլ ծախսեր»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

714 «Գործառնական այլ ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) այլ պաշարների ինքնարժեքի արտացոլում	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 214 «Անավարտ արտադրություն»

2. Պաշարների արժեքի նվազումից ծախսի արտացոլում	218 «Պաշարների արժեքի նվազում»
3. Գործառնական վարձակալության տրված հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսերի արտացոլում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն»
4. Տույժերից, տուգանքներից ծախսերի, դատական ծախսերի արտացոլում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
5. Հարկերի գծով հաշվարկված տույժերի և տուգանքների հաշվեգրում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
6. Արժեքների պակասորդների և փչացումից կորուստների արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 214 «Անավարտ արտադրություն» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 217 «Ապրանքների վաճառքի գնի և ինքնարժեքի տարբերություն» 251 «Դրամարկդ» 256 «Դրամական փաստաթղթեր»
7. Արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող ծախսերի դուրս գրում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»
8. Խոտանված արտադրանքի հետ կապված ծախսերի արտացոլում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
9. Երաշխիքային սպասարկման և վերանորոգման ծախսերի արտացոլում	543 «Ընթացիկ պահուստներ»
10. Գործառնական դեբիտորական պարտքերի կորուստների գծով ծախսերի արտացոլում (երբ դեբիտորական պարտքերը դուրս են գրվում ուղղակիորեն)	152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ձեռք բերելու համար» 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ» 224 «Տրված ընթացիկ կանխավճարներ» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»
11. Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստին մասհանումներ	223 «Դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների պահուստ»

12. Հիմնական միջոցների կառուցման (ստեղծման) ծախսումների սկզբնական արժեքը չավելացնող մասի՝ ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը (նյութերի, աշխատուժի և այլ ծախսումների՝ նորմալ մակարդակից բարձր ծախսումները)	821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների (ստեղծման) ծախսումներ»
13. Հետազոտության ծախսումների, ինչպես նաև մշակման չկապիտալացվող ծախսումների դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»
14. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վրա կատարվող հետագա ծախսումների չկապիտալացվող մասի դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	823 «Հիմնական միջոցների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
15. Այլ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ստեղծման ծախսումների, ինչպես նաև դրանց վրա կատարվող հետագա ծախսումների չկապիտալացվող մասի դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
16. Ժամանակավորապես շահագործումից հանված հիմնական միջոցների պահպանման ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
17. Հիմնական միջոցների լուծարման ծախսերի արտացոլում	111 «Մշակվող հիմնական միջոցներ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
18. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների հետ վերադարձման դեպքում հաշվեկշռային արժեքի և վճար-վելիք համախառն գումարների դրական տարբերության արտացոլում	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»
19. Հարկային նպատակներով կրեդիտորական պարտքերի դուրս գրումից՝ նախկինում հաշվանցված ԱԱՀ-ի որպես պարտավորություն ձևակերպում	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
20. Հանգստյան տների և առողջարանների ուղեգրերի ծախս ճանաչում	256 «Դրամական փաստաթղթեր»
21. Առհաշիվ գումարների գծով ծախսերի արտացոլում	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով»

22. Եկամուտներին վերաբերող շնորհների վերադարձում՝ չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մնացորդը գերազանցող գումարով	252 «Հաշվարկային հաշիվ»
--	-------------------------

714 «Գործառնական այլ ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գործառնական այլ ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր»

715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերը ներառում են գյուղատնտեսական գործունեության վրա կատարվող ծախսումները, կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստը, սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների օտարումից ծախսերը:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ այդ ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին: Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերի ճանաչման և չափման մոտեցումները նկարագրված են «Գյուղատնտեսություն» ՀՀՄՍ 41-ում:

715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7151 «Գյուղատնտեսական գործունեության ծախսումներ», 7152 «Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստներ՝ պայմանավորված գնի փոփոխությամբ», 7153 «Կենսաբանական ակտիվները «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստներ՝ պայմանավորված ֆիզիկական փոփոխությամբ», 7154 «Կենսաբանական ակտիվների օտարումից ծախսեր»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կենսաբանական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Գյուղատնտեսական գործունեության վրա կատարվող ծախսումների ծախսագրում	811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

2. Կենսաբանական ակտիվների «իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստ (պայմանավորված գնի և (կամ) ֆիզիկական փոփոխությամբ)	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
3. Սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող՝ օտարված կենսաբանական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի ծախսագրում՝	116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»

715 «Գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում գյուղատնտեսական գործունեությունից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 72 «ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԾԱԽՍԵՐ»

72 «Շարունակվող գործունեության այլ ծախսեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր», 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր», 724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ», 725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ», 726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ», 727 «Ֆինանսական ծախսեր», 728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» և 729 «Այլ ծախսեր»:

Հաշիվ 721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»

721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից հետ կապված ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7211 «Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսեր», 7212 «Ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ծախսեր», 7213 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր», 7214 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ ընթացիկ ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) ոչ ընթացիկ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 141 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ չկապակցված կազմակերպություններում» 142 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ ընթացիկ ներդրումներ կապակցված կազմակերպությունների կանոնադրական կապիտալում» 143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»
2. Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարման հետ կապված ծախսերի արտացոլում	211 «Նյութեր» 251 «Դրամարկղ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
3. Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցները հետ վերադարձնելիս՝ հաշվեկշռային արժեքի և ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորության դրական տարբերության չափով	119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ»

721 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր»

722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից հետ կապված ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այս հաշիվն օգտագործելու փոխարեն, որպես այլընտրանք, ֆինանսական ակտիվների (հատկապես, իրական արժեքով չափվողների) օտարումը կարող է գրանցվել առանց վաճառքից (օտարումից) եկամուտ ճանաչելու՝ վաճառվող (օտարվող) ակտիվները հաշվառող հաշիվների կրեդիտը (հաշվեկշռային արժեքով) թղթակցելով վաճառքից (օտարումից) ստացված կամ ստացվելիք հատուցումը հաշվառող հաշիվների դեբետի հետ, իսկ հատուցման և հաշվեկշռային արժեքի բացասական տարբերությունը՝ դեբետագրելով ծախսային հաշիվներին:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վաճառված (օտարված) ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների (սովորաբար՝ իրական արժեքով չափվող) հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»
2. «Կարճ վաճառքի» արտացոլում (երբ կազմակերպությունը վաճառում է դեռևս իր տնօրինության տակ չգտնվող արժեթղթեր)	517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
3. Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարման հետ կապված ծախսերի արտացոլում	252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

722 «Ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից (վերագնահատումից) ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7241 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստներ», 7242 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կորուստներ», 7243 «Հիմնական միջոցների գծով արժեզրկումից կորուստներ», 7244 «Ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ», 7245 «Ներդրումային գույքի վերաչափումից կորուստներ», 7246 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկումից) կորուստներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վերագնահատվող (վերաչափվող) ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի նվազման արտացոլում (երբ այդ նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում)	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Ներդրումային գույքի՝ իրական արժեքով վերաչափումից ծախսերի արտացոլում	122 «Ներդրումային գույք»
3. Հիմնական միջոցների, ոչ նյութական ակ-	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների

տիվների, գույքի, սկզբնական արժեքի հիմունքով չափվող կենսաբանական ակտիվների ներդրումային գույքի, հետաձգված ծախսերի գծով արժեզրկման կորստի արտացոլում	արժեզրկում» 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված ծախսերի գծով»
4. Վերագնահատման մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի ավելացում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»
5. Որպես վաճառքի համար պահող դասակարգված և ընդհատված գործունեություն չկազմող ոչ ընթացիկ ակտիվների վերաչափումից (արժեզրկումից) կորուստ	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

724 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի նվազման դեպքում կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) գումարի նվազեցում (երբ վերագնահատումից նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում)	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և վերաչափումից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է արտարժույթով դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած կորուստների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտարժույթների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը դեբետով
թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Արտարժույթով դրամային հոդվածների վերա- հաշվարկումից ծախսերի արտացոլումը	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկա- րաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 152 «Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ծեռք բերելու համար» 221 «Դեբիտորական պարտքեր վաճառքների գծով» 222 «Դեբիտորական պարտքեր այլ եկամուտների գծով» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 229 «Այլ դեբիտորական պարտքեր» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆի- նանսական ակտիվներ» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կար- ճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարա- ժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 251 «Դրամարկդ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 254 «Այլ հաշիվներ բանկերում» 411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 413 «Ֆինանսական վարձակալության գծով

	վճարվելիք համախառն գումարներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 511 «Կարճաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 512 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 513 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 514 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 515 «Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք համախառն գումարների կարճաժամկետ մաս» 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
--	---

725 «Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտարժույթով արտահայտված՝ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստի ճշտում՝ չկրած տոկոսային ծախսերի մասով	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած կորուստների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»

726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից ծախսերի, ինչպես նաև արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ , 7261 «Որպես «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» դասակարգված ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերաչափումից կորուստներ», 7263 «Վաճառքի համար մատչելի ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ», 7264 «Ոչ գործառնական հեջավորման գործիքների վերաչափումից կորուստներ», 7265 «Ոչ գործառնական ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ֆինանսական գործիքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 231 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 517 «Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»
2. Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստների արտացոլում	144 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 145 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 146 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր»

	149 «Ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (անհավաքելիություն)» 233 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող կարճաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 234 «Մինչև մարման ժամկետը պահվող երկարաժամկետ ներդրումների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 235 «Կարճաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքեր» 236 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 237 «Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք համախառն մուտքերի կարճաժամկետ մաս» 241 «Ընթացիկ ֆինանսական ներդրումների արժեզրկում (անհավաքելիություն)»
3. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների և հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված շահույթների վերագրումը ֆինանսական արդյունքներին	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված շահույթներ և վնասներ» 323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված շահույթներ և վնասներ»

726 «Ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից և արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ոչ գործառնական ֆինանսական գործիքների վերաչափումից ծախսերի, արժեզրկումից (անհավաքագրելիությունից) կորուստների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 727 «Ֆինանսական ծախսեր»

727 «Ֆինանսական ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է ֆինանսական ծախսերի (ստացված վարկերի և փոխառությունների, ֆինանսական վարձակալության հետ կապված չկապիտալացվող ծախսերի, պահուստների գծով զեղչի հետպտույտի հետ կապված տոկոսային ծախսի, որպես պարտավորություն դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինների և տոկոսների) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ֆինանսական ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

727 «Ֆինանսական ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7271 «Վարկերի և փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսեր՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով», 7272 «Ֆինանսական վարձակալության գծով տոկոսային ծախսեր», 7274 «Պահուստների զեղչման ազդեցության ճշգրտման հետևանքով առաջացած տոկոսային ծախսեր», 7275 «Որպես պարտավորություն դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններ և տոկոսներ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով»:

Ֆինանսական ծախսերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վարկերի, փոխառությունների և վարձակալությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

727 «Ֆինանսական ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով չկրած տոկոսային ծախսերի, ինչպես նաև որպես պարտավորություն դասակարգված արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժիններ և տոկոսների ամորտիզացիա՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»
2. Պահուստների զեղչման ազդեցության ճշգրտման (զեղչի հետպտույտի) հետևանքով առաջացած տոկոսային ծախսերի արտացոլում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» 543 «Ընթացիկ պահուստներ»
3. Ստացված վարկերի, փոխառությունների, ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորության ժամկետից շուտ մարման դեպքում հաշվեկշռային արժեքից ավել վճարված գումարների արտացոլում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»

727 «Ֆինանսական ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վարկերի, փոխառությունների և ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր»

728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է անհատույց տրված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ անհատույց տրված ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Անհատույց տրված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի արտացոլում	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 211 «Նյութեր» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» և այլ ակտիվները հաշվառող համապատասխան հաշիվներ
2. Ակտիվների անհատույց տրամադրումից առաջացած ավելացված արժեքի հարկ	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»

728 «Անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում անհատույց տրված ակտիվների գծով ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 729 «Այլ ծախսեր»

729 «Այլ ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է այլ ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է այլ ծախսերի գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

729 «Այլ ծախսեր» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրու-	123 «Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ներդրու-

մային գույքի մաշվածության ծախսերի արտացոլում	մային գույքի մաշվածություն»
2. Ակտիվներին վերաբերող շնորհների վերադարձում՝ չմարված (դեռևս եկամուտ չճանաչված) մնացորդը գերազանցող գումարով	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
3. Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ դրանց հաշվեկշռային արժեքը գերազանցող մասով կատարվող վճարում	251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ»
4. Վարկերի կամ փոխառությունների ժամկետից շուտ մարման (պարտատոմսերի հետ գնման) կամ վճարի դիմաց դրանց երրորդ անձի փոխանցելու դեպքում՝ փաստացի վճարված գումարի և հաշվեկշռային արժեքի դրական տարբերություն	411 «Երկարաժամկետ վարկերի գծով վճարվելիք համախառն գումարներ» 412 «Երկարաժամկետ փոխառությունների գծով վճարվելիք համախառն գումարներ»

729 «Այլ ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում այլ ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 73 «ԸՆԴՀԱՏՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԾԱԽՍԵՐ»

73 «Ընդհատված գործունեությունից ծախսեր» խումբն իր մեջ ներառում է 731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից», 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր», 733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները:

Ընդհատված գործունեության հասկացությունը, դրան վերաբերող ծախսերի ճանաչման, չափման և ներկայացման գծով առանձնահատկությունները սահմանված են «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն» ՖՀՄՍ 5-ում:

Հաշիվ 731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից»

731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված դասակարգված գործառնության վաճառքի ինքնարժեքի (ներառյալ՝ մատուցված ծառայությունների, կատարված աշխատանքների, վաճառված արտադրանքի, ապրանքների ինքնարժեքի) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այստեղ չի ներառվում ընդհատված գործունեությունը կազմող՝

օտարված այլ ակտիվների (բացի արտադրանքից, ապրանքներից) ինքնարժեքը (հաշվեկշռային արժեքը):

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընդհատված գործունեության՝ իրացված արտադրանքի, ապրանքների, կատարված աշխատանքների, մատուցված ծառայությունների ինքնարժեքը, իսկ կրեդիտում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընդհատված գործունեության տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ընդհատված գործունեության իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի արտացոլում՝	215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ» 811 «Հիմնական արտադրություն» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

731 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք՝ ընդհատված գործունեությունից» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեության իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեքի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր»

732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների (ներառյալ՝ հիմնական միջոցներ, անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվներ, ոչ նյութական ակտիվներ, պաշարներ և այլն և բացառյալ՝ տվյալ գործունեության առարկա հանդիսացող արտադրանքի, ապրանքների) վաճառքից (օտարումից) և (կամ) վերաչափումից ծախսերի (օգուտների) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսերի (կորստի) գումարը, իսկ կրեդիտում՝ օտարված օտարման խմբի պարտավորությունների փոխանցումը, ինչպես նաև օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսերի (կորստի) դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7321 «Ընդհատված գործունեությանը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից ծախսեր», 7322 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից կորուստներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ընդհատված գործունեության և այդ գործունեությունը կազմող ակտիվների և պարտավորությունների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Ընդհատված գործունեությունը կազմող՝ օտարված (կամ հրաժարված) ակտիվների կամ օտարման խմբերի հաշվեկշռային արժեք	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 116 «Կենսաբանական ակտիվներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ» 214 «Անավարտ արտադրություն» 215 «Արտադրանք» 216 «Ապրանքներ» 263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»
2. Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի «իրական արժեք հանած վաճառքի ծախսումներ»-ով վերաչափումից (արժեզրկումից) կորուստներ	263 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ»

732 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսեր» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ընդհատված գործունեությունը կազմող՝ օտարված օտարման խմբի պարտավորությունների փոխանցում	545 «Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված օտարման խմբերի պարտավորություններ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից և (կամ) վերաչափումից ծախսերի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության»

733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» հաշիվը նախատեսված է ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի (ընթացիկ և հետաձգված հարկերի) գծով ծախսի և (կամ) եկամտի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, դեբետում արտացոլվում են ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի գծով ծախսը և շահութահարկի գծով զուտ եկամտի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին, իսկ կրեդիտում՝ ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի գծով եկամուտը և շահութահարկի գծով զուտ ծախսի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7331 «Ընդհատված գործունեության շահույթի կամ վնասի գծով շահութահարկ», 7332 «Ընդհատված գործունեությունը կազմող ակտիվների կամ օտարման խմբերի օտարումից կամ վերաչափումից օգուտի կամ կորստի գծով շահութահարկ»:

733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շահութահարկի գծով ծախսի արտացոլում՝	
ա) ընթացիկ հարկի մասով՝	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
բ) հետաձգված հարկի մասով՝	
- երբ մարվում է հետաձգված հարկային ակտիվը	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»
- երբ առաջանում է հետաձգված հարկային պարտավորություն	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի գծով զուտ եկամտի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

733 «Շահութահարկ ընդհատված գործունեության» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Շահութահարկի գծով ծախսի արտացոլում՝	
ա) ընթացիկ հարկի մասով՝	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
բ) հետաձգված հարկի մասով՝	

- երբ առաջանում է հետաձգված հարկային ակտիվ	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»
- երբ մարվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունը	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ընդհատված գործունեությանը վերաբերող շահութահարկի գծով զուտ ծախսի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	

ԽՈՒՄԲ 74 «ՎԵՐԱՊԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՃՇԳՐՏՈՒՄՆԵՐ. ԿՈՐՈՒՍՆԵՐ»

74 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. կորուստներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ», 743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ», 744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ»:

Վերադասակարգման ճշգրտումները նախապես՝ ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարներն են: Վերադասակարգման ճշգրտումների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ»

742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացի հեջավորման փոխհարաբերության մաս կազմողներից) իրական արժեքով վերաչափումից՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված կորուստներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման կամ արժեզրկման ժամանակ	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

742 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ»

743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջի ժամանակ որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի՝ նախապես (ընթացիկ կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված կորուստներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (մասնավորապես՝ ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում)

նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում, մասնավորապես 97-100-րդ պարագրաֆներում:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ դրա դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ այն ժամանակաշրջանում կամ ժամանակաշրջաններում, որոնցում հեջավորված կանխատեսված գործարքն է ազդում շահույթի կամ վնասի վրա (օրինակ՝ երբ տեղի է ունենում կանխատեսված վաճառք) կամ, երբ հեջավորված կանխատեսված գործարքի արդյունքում ճանաչված ակտիվը կամ պարտավորությունն է ազդում շահույթի կամ վնասի վրա, կամ էլ, երբ այլևս չի ակնկալվում, որ ճանաչված կորուստը հետագա ժամանակաշրջաններում կարող է փոխհատուցվել	323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

743 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում հեջավորման գործիքների իրական արժեքով վերաչափումից իրացված կորուստների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

Հաշիվ 744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ»

744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից՝ նախապես (ընթացիկ

կամ նախորդ ժամանակաշրջաններում) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված և սեփական կապիտալում կուտակված կորուստներից ընթացիկ ժամանակաշրջանում շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստները ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների (մասնաճյուղերի) ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերություններից կորուստները և արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում են ընթացիկ ժամանակաշրջանում սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին վերադասակարգված՝ արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ դրանց դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստների վերադասակարգումը սեփական կապիտալից շահույթին կամ վնասին (որպես վերադասակարգման ճշգրտում)՝ արտերկրյա ստորաբաժանման օտարման ժամանակ	324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ»

744 «Վերադասակարգման ճշգրտումներ. արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված	331 «Շահույթ կամ վնաս»

փոխարժեքային տարբերություններից իրացված կորուստների գծով վերադասակարգման ճշգրտումների դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	
---	--

ԽՈՒՄԲ 75 «ՇԱՀՈՒԹԱՀԱՐԿԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍ (ԵԿԱՄՈՒՏ)»

75 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» խումբն իր մեջ ներառում է 751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվը:

Հաշիվ 751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)»

751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» հաշիվը նախատեսված է շահութահարկի գծով ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Շահութահարկի գծով ծախսերի հաշվարկման մոտեցումները նկարագրված են «Շահութահարկ» ՀՀՄՍ 12-ում:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է ընթացիկ և հետաձգված հարկի գծով ծախսը, իսկ կրեդիտում՝ հետաձգված հարկի գծով եկամուտը, դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին:

751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7511 «Ընթացիկ հարկի գծով ծախս (եկամուտ)», 7512 «Հետաձգված հարկի գծով ծախս (եկամուտ)»:

751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուտ)» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Շահութահարկի գծով ծախսի արտացոլում՝	
ա) ընթացիկ հարկի մասով	524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով»
բ) հետաձգված հարկի մասով՝	
- երբ մարվում է հետաձգված հարկային ակտիվը	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»
- երբ առաջանում է հետաձգված հարկային պարտավորություն	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
գ) երբ հարկի վճարման ժամկետը հետաձգվել է մինչև իրացման դիմաց վճարի ստացման ժամանակաշրջանը	542 «Ընթացիկ պարտավորություններ հետաձգված հարկերի գծով»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում շահութահարկի գծով փոխհատուցման մնացորդի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

751 «Շահութահարկի գծով ծախս (եկամուր)» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հետաձգված հարկի մասով շահութահարկի գծով փոխհատուցման արտացոլում	
ա) երբ առաջանում է հետաձգված հարկային ակտիվ	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ»
բ) երբ մարվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունը	422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում շահութահարկի գծով ծախսի մնացորդի դուրս գրումը շահույթին կամ վնասին	331 «Շահույթ կամ վնաս»

ԽՈՒՄԲ 77 «ԱՅԼ ՀԱՄԱԴԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՃԱՆԱԶՎՈՂ ԾԱԽՍԵՐ»

77 «Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող ծախսեր» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ», 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ», 773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ», 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ», 775 «Ակտուարային վնասներ»:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող եկամուտների հաշվապահական հաշվառման մոտեցումները նկարագրված են, մասնավորապես, «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ՀՀՄՍ 1-ում, «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում, «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում, «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում, «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվ 771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ»

771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից և արժեզրկումից չիրացված կորուստների (այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչվող) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից արժեքի նվազման, ինչպես նաև արժեզրկումից կորստի հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (մասնավորապես՝ այն, թե կորստի ո՞ր մասն է ենթակա ճանաչման շահույթում կամ վնասում, և ո՞ր մասը՝ այլ համապարփակ

ֆինանսական արդյունքում) նկարագրված են «Հիմնական միջոցներ» ՀՀՄՍ 16-ում և «Ոչ նյութական ակտիվներ» ՀՀՄՍ 38-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից (զուտ կամ համախառն հաշվեկշռային) արժեքի նվազումը (նախորդ վերագնահատումներից արժեքի աճը չգերազանցող չափով), արժեզրկումից կորուստը, իսկ կրեդիտում՝ վերագնահատման հետևանքով կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) նվազումը, զուտ նվազման փոխանցումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 7711 «Հիմնական միջոցների վերագնահատումից կորուստներ», 7712 «Հիմնական միջոցների արժեզրկումից կորուստներ», 7713 «Ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից կորուստներ», 7714 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ»

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ վերաչափվող ակտիվների խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատման արդյունքում հաշվեկշռային արժեքի (զուտ կամ համախառն) նվազման արտացոլում (երբ այդ նվազումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում)	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 115 «Հողամասեր» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 119 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ» 131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Վերագնահատված հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորստի արտացոլում (երբ այդ կորուստը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում)	124 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների արժեզրկում» 136 «Ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում»
3. Վերագնահատման մոդելով չափվող հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման և նմանատիպ այլ ծախսումների գծով ճանաչված ոչ ընթացիկ պահուստի ավելացում (գնահատականների փոփոխության արդյունքում), որը ճանաչվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում	425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ»

**771 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից արժեքի նվազման դեպքում կուտակված մաշվածության (ամորտիզացիայի) գումարի նվազեցում	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
2. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից արժեքի նվազման կամ արժեզրկման հետևանքով հետաձգված հարկային պարտավորության նվազում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի առաջացում (ավելացում), երբ հետաձգված հարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
3. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից կամ արժեզրկումից զուտ կորստի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	321 «Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերազնահատումից արժեքի աճ»

Հաշիվ 772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»

772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների (բացի հեջի հաշվառման նպատակներով իրական արժեքի հեջի դեպքում որպես հեջավորված հոդված նախատեսված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի՝ հեջավորված ռիսկին վերագրելի կորստից) վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի նվազումից կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ այդ կորուստների հարկային հետևանքը և զուտ կորուստների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի նվազումից կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից (իրական արժեքի նվազումից) կորուստների արտացոլում	143 «Իրական արժեքով չափվող ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 232 «Վաճառքի համար մատչելի ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ»

772 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից արժեքի նվազման հետևանքով հետաձգված հարկային պարտավորության նվազում կամ հետաձգված հարկային ակտիվի առաջացում (ավելացում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից զուտ կորուստի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	322 «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

Հաշիվ 773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ»

773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է դրամական հոսքերի հեջում որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների՝ որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտների և կորուստների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները նկարագրված են «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստները (որպես արդյունավետ հեջ որոշված մասի գծով), իսկ կրեդիտում՝ այդ կորուստների հարկային հետևանքը և զուտ կորուստների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

**773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կոդեր
Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների արտացոլում	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 239 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ» 518 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

**773 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից կորուստներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված կորուստների հարկային հետևանքների արտացոլում (հետաձգված հարկային ակտիվի առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային պարտավորության նվազում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից զուտ կորուստ (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	323 «Հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից չիրացված օգուտներ և կորուստներ»

Հաշիվ 774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ»

774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը նախատեսված է արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստները ներառում են արտերկրյա ստորաբաժանումների (մասնաճյուղերի) ֆինանսական հաշվետվությունների վերահաշվարկումից առաջացող փոխարժեքային տարբերություններից կորուստները և արտերկրյա ստորաբաժանումներում զուտ ներդրման հեջում հեջավորման գործիքի գծով փոխարժեքային տարբերություններից կորուստները (այնքանով, որքանով հեջը գնահատվում է որպես արդյունավետ): Այդպիսի փոխարժեքային տարբերություններ կարող են առաջանալ, երբ արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ֆունկցիոնալ արժույթը տարբեր է հաշվետու կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթից: Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ

փոխարժեքային տարբերությունների հաշվապահական հաշվառման մեջ արտացոլման մոտեցումները (ճանաչումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կուտակումը սեփական կապիտալում և վերադասակարգումը շահույթում կամ վնասում) նկարագրված են «Արտարժույթի փոխանակման փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները» ՀՀՄՍ 21-ում և «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը» ՀՀՄՍ 39-ում:

Հաշիվը ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում են արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստները, իսկ կրեդիտում՝ այդ կորուստների հարկային հետևանքը և զուտ կորուստների տեղափոխումը սեփական կապիտալի համապատասխան հաշվին:

Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպության կողմից հաստատված ուղղությունների:

774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ակտիվների և պարտավորությունների (դրամային և ոչ դրամային) փական (տարեվերջյան) փոխարժեքով վերահաշվարկումից ակտիվների նվազում կամ պարտավորությունների ավելացում	Արտերկրյա ստորաբաժանման (մասնաճյուղի) ակտիվները և պարտավորությունները հաշվառող համապատասխան հաշիվներ
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումում (մասնաճյուղում) զուտ ներդրման արդյունավետ հեջում հեջավորման գործիքների՝ իրական արժեքով վերաչափումից (փոխարժեքային) կորուստների արտացոլում	148 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական ակտիվներ» 415 «Որպես հեջավորման գործիք նախատեսված ոչ ընթացիկ ֆինանսական պարտավորություններ»

774 «Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից կորուստներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային կորուստների հարկային հետևանքների արտացոլում (հետաձգված հարկային ակտիվի առաջացում կամ ավելացում կամ հետաձգված հարկային պարտավորության նվազում)	151 «Հետաձգված հարկային ակտիվներ» 422 «Հետաձգված հարկային պարտավորություններ»
2. Արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ կապված փոխարժեքային զուտ կորուստի (հաշվի առած հարկային հետևանքները) տեղափոխումը սեփական կապիտալ	324 «Փոխարժեքային տարբերություններ՝ կապված արտերկրյա ստորաբաժանումների հետ

Հաշիվ 775 «Ակտուարային վնասներ»

775 «Ակտուարային վնասներ» հաշիվը նախատեսված է հետաշխատանքային սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով կամ պլանների ակտիվների գծով առաջացած այն ակտուարային վնասների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար, որոնք «Աշխատակիցների հատուցումներ» ՀՀՄՍ 19-ին և կազմակերպության ընտրած հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համաձայն ճանաչվում են առաջացման ժամանակաշրջանում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Հաշիվը ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում են առաջացած ակտուարային օգուտները, իսկ կրեդիտում՝ այդ վնասների տեղափոխումը չբաշխված շահույթին:

Ակտուարային վնասների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պլանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

775 «Ակտուարային վնասներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Սահմանված հատուցումների պլանների ներքո պարտականության գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»
2. Պլանների ակտիվների գծով ակտուարային օգուտների արտացոլում	153 «Սահմանված հատուցումների պլանների ակտիվներ»

775 «Ակտուարային վնասներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված ակտուարային վնասների փոխանցումը չբաշխված շահույթին	342 «Նախորդ տարիների չբաշխված շահույթ (չձեռնարկված վնաս)»

ԴԱՍ 8 «ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվներն ակտիվային են և նախատեսված են արտադրական, ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման), դրանց վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների ինչպես նաև կառավարչական հաշվառման այլ օբյեկտների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 8-րդ՝ «Կառավարչական հաշվառման հաշիվներ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 81 «Արտադրական ծախսումներ» և 82 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»:

Այս դասի հաշիվները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում փակվում են հաշվեկշռային հաշիվներով և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդ չեն ունենում:

ԽՈՒՄԲ 81 «ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԾԱԽՍՈՒՄՆԵՐ»

81 «Արտադրական ծախսումներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 811 «Հիմնական արտադրություն», 812 «Օժանդակ արտադրություն», 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» և 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»:

Հաշիվ 811 «Հիմնական արտադրություն»

811 «Հիմնական արտադրություն» հաշիվը նախատեսված է արտադրանքի արտադրության, աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման վրա կատարված արտադրական ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում անավարտ արտադրության մնացորդը, հաշվետու ժամանակաշրջանում արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրության վրա կատարված ուղղակի ծախսումները, ինչպես նաև անուղղակի արտադրական ծախսումները, օժանդակ արտադրության ծախսումները (հիմնական արտադրությանը վերաբերող մասով), իսկ կրեդիտում՝ թողարկված արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) փաստացի ինքնարժեքը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում տեղափոխվող անավարտ արտադրության ինքնարժեքը:

811 «Հիմնական արտադրություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8111 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8112 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8113 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8114 «Ուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ», 8115 «Օժանդակ արտադրության ծախսումներ», 8116 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

811 «Հիմնական արտադրություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում հաշ-	

վեկշռային հաշվից անավարտ արտադրության մնացորդի տեղափոխում	214 «Անավարտ արտադրություն»
2. Արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրության վրա կատարված ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) ուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
ե) օժանդակ արտադրության ծախսումներ	812 «Օժանդակ արտադրություն»
զ) անուղղակի արտադրական ծախսումներ	813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

811 «Հիմնական արտադրություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Թողարկված արտադրանքի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	215 «Արտադրանք»
2. Իրացված աշխատանքների, ծառայությունների դուրս գրում՝ ինքնարժեքով	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»

3. Ծնածից ստացված կենդանիների, ինչպես նաև մատղաշ կենդանիների քաշաճի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
4. Հիմնական արտադրությունում խոտանված (չվերականգնվող) արտադրանքի դուրս գրում՝ ինքնարժեքով	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
5. Կազմակերպությունում պատրաստված նյութերի, արագամաշ առարկաների մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	211 «Նյութեր»
6. Արտադրական թափոնների մուտքագրում՝ հնարավոր օգտագործման գներով	211 «Նյութեր»
7. Արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող մասի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
8. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
9. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում անավարտ արտադրության մնացորդի տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	214 «Անավարտ արտադրություն»

Հաշիվ 812 «Օժանդակ արտադրություն»

812 «Օժանդակ արտադրություն» հաշիվը նախատեսված է օժանդակ արտադրության ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում անավարտ օժանդակ արտադրության մնացորդը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանում օժանդակ արտադրության ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ օժանդակ արտադրությունում թողարկված արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) փաստացի ինքնարժեքը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում տեղափոխվող անավարտ օժանդակ արտադրության ինքնարժեքը:

812 «Օժանդակ արտադրություն» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8121 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8122 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8123 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8124 «Օժանդակ արտադրության այլ ուղղակի ծախսումներ», 8125 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) տեսակների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

812 «Օժանդակ արտադրություն» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում հաշվեկշռային հաշվից անավարտ արտադրության մնացորդի տեղափոխում	214 «Անավարտ արտադրություն»
2. Արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրության վրա կատարված ծախսումների արտացոլում՝	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր» 212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) ուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
ե) անուղղակի արտադրական ծախսումներ	813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

812 «Օժանդակ արտադրություն» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Թողարկված արտադրանքի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	215 «Արտադրանք»

2. Իրացված աշխատանքների, ծառայությունների դուրս գրում՝ ինքնարժեքով	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
3. Ծնածից ստացված կենդանիների, ինչպես նաև մատղաշ կենդանիների քաշաճի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	212 «Սպառվող կենսաբանական ակտիվներ»
4. Օժանդակ արտադրությունում խոտանված (չվերականգնվող) արտադրանքի դուրս գրում՝ ինքնարժեքով	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
5. Օժանդակ արտադրությունում պատրաստված նյութերի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	211 «Նյութեր»
6. Օժանդակ արտադրության արտադրանքի օգտագործումը հիմնական արտադրությունում, ինչպես նաև ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) նպատակով	811 «Հիմնական արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» 821 «Հիմնական միջոցների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»
7. Օժանդակ արտադրության արտադրական թափոնների մուտքագրում՝ հնարավոր օգտագործման գներով	211 «Նյութեր»
8. Օժանդակ արտադրության արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող մասի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
9. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
10. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում անավարտ արտադրության մնացորդի տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	214 «Անավարտ արտադրություն»

Հաշիվ 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական և օժանդակ արտադրության գծով անուղղակի ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրության վրա կատարված անուղղակի ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ այդ ծախսումների վերագրումը հիմնական և (կամ) օժանդակ արտադրությանը:

813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8131 «Արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի վճարման ծախսումներ», 8132 «Արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի սոցիալական ապահովության վճարներ», 8133 «Արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների մաշվածություն», 8134 «Արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների նորոգման, սպասարկման ծախսումներ», 8135 «Արտադրական նշանակության ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա», 8136 «Աշխատանքի պաշտպանության և տեխնիկայի անվտանգության ծախսումներ», 8137 «Արտադրական անձնակազմի գործուղման ծախսումներ», 8138 «Անուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ծախսումների հոդվածների, ստորաբաժանումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Անուղղակի արտադրական ծախսումների արտացոլում՝	
ա) նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի վճարման ծախսումներ	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) արտադրական ստորաբաժանումների կառավարչական և սպասարկող անձնակազմի սոցիալական ապահովության վճարներ	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների մաշվածության և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա»
ե) արտադրական նշանակության հիմնական միջոցների նորոգման, սպասարկման	211 «Նյութեր» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով»

ծախսումներ	812 «Օժանդակ արտադրություն»
զ) անուղղակի արտադրական այլ ծախսումներ	155 «Հետաձգված ծախսերի գծով ոչ ընթացիկ ակտիվների ամորտիզացիա» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»

813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Անուղղակի արտադրական ծախսումների վերագրում՝	
ա) հիմնական արտադրությանը	811 «Հիմնական արտադրություն»
բ) օժանդակ արտադրությանը	812 «Օժանդակ արտադրություն»
գ) խոտանի շտկմանը	814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Անուղղակի արտադրական ծախսումների սովորական (նորմալ) մակարդակը գերազանցող մասի դուրս գրում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

Հաշիվ 814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ»

814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է առաքված, իրացված արտադրանքի, աշխատանքների խոտանի և դրա շտկման վրա կատարված ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, մասնավորապես, դեբետում արտացոլվում է խոտանի ինքնարժեքը և խոտանի շտկման վրա կատարված ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ շտկված արտադրանքի մուտքագրումը (հիմնական և օժանդակ արտադրությունում տվյալ արտադրանքի համար ձևավորված արտադրական ինքնարժեքով) և խոտանի շտկման ծախսումների՝ արտադրական ինքնարժեքի նորմալ մակարդակը գերազանցող մասի ծախս ճանաչումը:

814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8141 «Խոտան արտադրանք», 8142 «Խոտանի ուղղման նյութական ծախսումներ», 8143 «Խոտանի ուղղման աշխատանքային ծախսումներ», 8144 «Խոտանի ուղղման գծով սոցիալական ապահովության վճարներ», 8145 «Խոտանի ուղղման այլ ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ խոտանի տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Խոտան արտադրանքի հետ վերադարձում՝	
- առաքված	215 «Արտադրանք»
- իրացված	711 «Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք»
2. Խոտանի շտկման վրա կատարված ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն» 813 «Անուղղակի արտադրական ծախսումներ»

814 «Խոտան և դրա շտկման ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Շտկված արտադրանքի մուտքագրում՝ հիմնական և օժանդակ արտադրությունում տվյալ արտադրանքի համար ձևավորված արտադրական ինքնարժեքով	215 «Արտադրանք»
2. Խոտանի շտկման ծախսումների՝ արտադրական ինքնարժեքի նորմալ մակարդակը գերազանցող մասի ծախս ճանաչում	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի անճ»

ԽՈՒՄԲ 82 «ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ (ՍՏԵՂԾՄԱՆ) ԾԱԽՍՈՒՄՆԵՐ»

82 «Ոչ ընթացիկ ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ», 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ», 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ», 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ», 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» և 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»:

Հաշիվ 821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ»

821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների (հիմնական միջոցների, ներդրումաին գույքի) կառուցման (ստեղծման) վրա կատարվող ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) վրա կատարված ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ ավարտուն հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի ինքնարժեքը, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում տեղափոխվող անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ինքնարժեքը:

821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8211 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8212 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8213 «Ուղղակի ծախսումներ

սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8214 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8215 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կառուցվող հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (սպեղծման) ծախսումներ» հաշիվը
դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման վրա կատարված ծախսումների արտացոլում՝	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր»

	228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
--	---

**821 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ավարտուն (օգտագործման համար մատչելի) հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ»
2. Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների կառուցման (ստեղծման) ծախսումների սկզբնական արժեքը չավելացնող մասի՝ ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը (նյութերի, աշխատուժի և այլ ծախսումների՝ նորմալ մակարդակից բարձր ծախսումները)	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
3. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
4. Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում անավարտ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների մնացորդի տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվներին	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք»

Հաշիվ 822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ»

822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է սարքավորումների տեղակայման ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված սարքավորումների տեղակայման ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ այդ ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ:

822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8221 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8222 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8223 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8224 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8225 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ տեղակայման ենթակա սարքավորումների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Սարքավորումների տեղակայման ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով»

	521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

822 «Սարքավորումների տեղակայման ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
2. Սարքավորումների տեղակայման ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ	118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ»

Հաշիվ 823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»

823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ այդ ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ, ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը:

823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8231 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8232 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8233 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8234 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8235 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնական միջոցների (ներդրումային գույքի) օբյեկտների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա կապիտալացվող ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Զկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը»

	427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

823 «Ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հեփազա ծախսումներ»
հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հեփազալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա չկապիտալացվող ծախսումների՝ ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը	714 «Գործառնական այլ ծախսումներ»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության

	արժեքի աճ»
3. Հիմնական միջոցների և ներդրումային գույքի վրա կապիտալացվող ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ	111 «Մաշվող հիմնական միջոցներ» 118 «Օգտագործման համար ոչ մատչելի հիմնական միջոցներ» 122 «Ներդրումային գույք»

Հաշիվ 824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ»

824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման վրա կատարված ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ ավարտուն ոչ նյութական ակտիվների ինքնարժեքը, ծախս ճանաչված ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման (հետազոտության և մշակման) ծախսումները, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում տեղափոխվող մշակման ընթացքում գտնվող ոչ նյութական ակտիվների ինքնարժեքը:

824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8241 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8242 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8243 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8244 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8245 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ նյութական ակտիվների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումների արտացոլում՝	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»
դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված

	գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 132 «Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

824 «Ոչ նյութական ակտիվների ներստեղծման ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ավարտուն ոչ նյութական ակտիվների մուտքագրում՝ ինքնարժեքով	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ»
2. Հետազոտության ծախսումների դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

3. Մշակման չկապիտալացվող ծախսումների դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
4. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի անճ»
5. Անավարտ ոչ նյութական ակտիվների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ»

Հաշիվ 825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ»

825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումները, իսկ կրեդիտում՝ այդ ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ, ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը:

825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8251 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8252 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8253 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8254 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8255 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ոչ նյութական ակտիվների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող ծախսումների արտացոլում	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութւային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժութւային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»

**825 «Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող հեփազա ծախսումներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Ոչ նյութական ակտիվների վրա չկապիտալացվող ծախսումների դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ

	(վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Ոչ նյութական ակտիվների վրա կապիտալացվող ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	131 «Ոչ նյութական ակտիվներ» 133 «Անավարտ ոչ նյութական ակտիվներ»

Հաշիվ 826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ»

826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» հաշիվը նախատեսված է այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման վրա կատարվող ծախսումների, ինչպես նաև այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների վրա կատարված հետագա ծախսումները (օրինակ՝ լեռնանախապատրաստական աշխատանքների հետ կապված ծախսումները, հողի բարելավման ծախսումները, վարձակալված կամ անհատույց օգտագործվող հիմնական միջոցների վրա կատարված կապիտալ բնույթի ծախսումները), իսկ կրեդիտում՝ դրանց տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշիվ և ժամանակաշրջանի ծախս ճանաչումը:

826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 8261 «Ուղղակի նյութական ծախսումներ», 8262 «Ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով», 8263 «Ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով», 8264 «Այլ ուղղակի ծախսումներ», 8265 «Անուղղակի ծախսումներ»:

Այս հաշվի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների ստեղծման ծախսումներ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների վրա կատարվող ծախսումների արտացոլում՝	
ա) ուղղակի նյութական ծախսումներ	211 «Նյութեր»
բ) ուղղակի ծախսումներ աշխատանքի վճարման գծով	527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով»
գ) ուղղակի ծախսումներ սոցիալական ապահովության վճարների գծով	525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով»

դ) այլ ուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 414 «Չկրած տոկոսային ծախսեր երկարաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 425 «Ոչ ընթացիկ պահուստներ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 516 «Չկրած տոկոսային ծախսեր կարճաժամկետ ֆինանսական պարտավորությունների գծով» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 524 «Պարտքեր հարկերի և այլ պարտադիր վճարների գծով» 531 «Այլ ընթացիկ պարտավորություններ» 812 «Օժանդակ արտադրություն»
ե) անուղղակի ծախսումներ	112 «Հիմնական միջոցների մաշվածություն» 121 «Ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցների մաշվածություն» 211 «Նյութեր» 228 «Դեբիտորական պարտքեր առհաշիվ տրված գումարների գծով» 251 «Դրամարկդ» 252 «Հաշվարկային հաշիվ» 253 «Արտարժույթային հաշիվ» 426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ» 521 «Կրեդիտորական պարտքեր գնումների գծով» 525 «Պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովության գծով» 527 «Պարտքեր աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով» 812 «Օժանդակ արտադրություն»

826 «Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվների սպեղծման ծախսումներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Այլ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների	154 «Ոչ ընթացիկ ակտիվներ հետաձգված

ստեղծման ծախսումների, ինչպես նաև դրանց վրա կապիտալացվող հետագա ծախսումների տեղափոխումը հաշվեկշռային հաշվին	ծախսերի գծով»
2. Հետաշխատանքային հատուցումների պլանների գծով ծախսերի ճշգրտում	426 «Սահմանված հատուցումների պլանների գծով պարտականության ներկա արժեքը» 427 «Դեռևս չճանաչված ակտուարային օգուտ (վնաս)» 428 «Դեռևս չճանաչված անցյալ ծառայության արժեքի աճ»
3. Այլ ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների ստեղծման ծախսումների, ինչպես նաև դրանց վրա կատարվող հետագա ծախսումների չկապիտալացվող մասի դուրս գրումը որպես ժամանակաշրջանի ծախս	714 «Գործառնական այլ ծախսեր»

ԴԱՍ 9 «ԱՐՏԱՀԱՇՎԵԿՇՈՒՑԻՆ ՀԱՇԻՎՆԵՐ»

Այս դասի հաշիվները նախատեսված են կազմակերպությանը չպատկանող, բայց ժամանակավորապես նրա տրամադրության, օգտագործման տակ գտնվող (գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ, պատասխանատու պահպանման, վերամշակման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ, հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ, կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ և այլն) ակտիվների, պայմանական ակտիվների և պարտավորությունների, այլ միջոցների և պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: 9-րդ՝ «Արտահաշվեկշռային հաշիվներ» դասն իր մեջ ներառում է հետևյալ խմբերը՝ 91 «Կազմակերպությանը չպատկանող ակտիվներ», 92 «Բրոքերային և հավատարմագրային կառավարման գործունեության արտահաշվեկշռային հաշիվներ», 93 «Պայմանական պարտավորություններ և ակտիվներ» և 94 «Այլ միջոցներ և պարտավորություններ»:

Այս դասի հաշիվների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է պարզ (միակի գրանցման) համակարգով, բացառությամբ 92 խմբի, որտեղ հաշվառումը տարվում է կրկնակի գրանցման համակարգով:

ԽՈՒՄԲ 91 «ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆԸ ՉՊԱՏԿԱՆՈՂ ՈՉ ԸՆԹԱՑԻԿ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

91 «Կազմակերպությանը չպատկանող ակտիվներ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 911 «Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ», 912 «Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ», 913 «Վերամշակման ընդունված նյութեր», 914 «Տեղակայման ընդունված սարքավորումներ», 915 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքներ» և 916 «Որպես գրավ պահվող ակտիվներ»:

Հաշիվ 911 «Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ»

911 «Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է վարձակալի կողմից գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցները հաշվառվում են վարձակալական պայմանագրերում նշված արժեքով:

Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնական միջոցների խմբերի, վարձատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 912 «Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ»

912 «Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Այս հաշվում արտացոլվում են՝

-ի պահ ընդունված ապրանքանյութական արժեքները,

-մատակարարներից ապրանքանյութական արժեքների ստացումը, որոնց գծով կազմակերպությունը հրաժարվել է դրանց ստացումից և վճարումից (պայմանագրի պայմաններին անհամապատասխանության պատճառով),

-մատակարարներից ապրանքանյութական արժեքների ստացումը, որոնք պայմանագրով չեն պատվիրված և նախատեսված,

-մատակարարներից չվճարված ապրանքանյութական արժեքների ստացումը, որոնց օգտագործումը հետաձգված է մինչև դրանց դիմաց վճարման կատարումը:

Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքները հաշվառվում են այն գներով, որոնք նախատեսված են ապրանքների ստացման կամ վճարման փաստաթղթերով, պայմանագրերով, ընդունման-հանձնման ակտերով, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ հաշվարկային գներով:

Պատասխանատու պահպանման ընդունված ապրանքանյութական արժեքների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպությունների, ապրանքանյութական արժեքների տեսակների, պահպանման վայրերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 913 «Վերամշակման ընդունված նյութեր»

913 «Վերամշակման ընդունված նյութեր» հաշիվը նախատեսված է պատվիրատուի՝ վերամշակման ընդունված նյութերի, որոնք չեն վճարվել մթերող կազմակերպության կողմից, առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Նյութերը հաշվառվում է պայմանագրերով նախատեսված կամ հաշվարկային գներով:

Նյութերի վերամշակման կամ լրացուցիչ մշակման ծախսերը արտացոլվում են ծախսերի (ծախսումների) հաշվառման հաշիվներում:

Վերամշակման ընդունված նյութերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պատվիրատուների, նյութերի տեսակների, դրանց գտնվելու վայրի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 914 «Տեղակայման ընդունված սարքավորումներ»

914 «Տեղակայման ընդունված սարքավորումներ» հաշիվը նախատեսված է կապալառու կազմակերպությունների կողմից տեղակայման համար պատվիրատուներից ստացված սարքավորումների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այն հաշվառվում է սարքավորումների ստացման փաստաթղթերում նշված գներով, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ հաշվարկային գներով:

Տեղակայման ընդունված սարքավորումների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց տեսակների, պատվիրատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 915 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքներ»

915 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպությունների կողմից կոմիսիայի (հանձնուղի) և կոնսիգնացիայի (հանձնարարության) պայմանագրերով ընդունված ապրանքների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Ապրանքների հաշվառվում է վաճառքի գներով:

Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված ապրանքների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ կազմակերպությունների, ապրանքների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 916 «Որպես գրավ պահվող ակտիվներ»

916 «Որպես գրավ պահվող ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է որպես գրավ պահվող ակտիվների առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Որպես գրավ պահվող ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ ակտիվների տեսակների, գրավատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

ԽՈՒՄԲ 92 «ԲՐՈՔԵՐԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐՏԱՀԱՇՎԵԿՇՈՒՄՆԻ ՀԱՇԻՎՆԵՐ»

92 «Բրոքերային և հավատարմագրային կառավարման գործունեության արտահաշվեկշռային հաշիվներ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 921 «Հա-

վատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ», 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ», 923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ», 924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ», 925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք» և 926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»:

Հաշիվ 921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ»

921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարիչների, բրոքերային գրասենյակների, ֆոնդային բորսաների կողմից հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցների (դրամական միջոցներ, արժեթղթեր) առկայության ու շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցները, վերաչափումից արժեքի աճը, իսկ կրեդիտում՝ հետ վերադարձված, վաճառված միջոցները, վերաչափումից արժեքի նվազումը:

921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9211 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող դրամական միջոցներ», 9212 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող արժեթղթեր»:

Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնադիրների (հաճախորդների), միջոցների տեսակների, արժեթղթերը թողարկողների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

**921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ»
հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված մի-	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի

ջոցների արտացոլում	համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»
2. Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ստացված միջոցների վերադասակարգում	922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
3. Հիմնադրի միջոցներից տրամադրված փոխառությունների մարում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
4. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի արտացոլում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
5. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրի համար փոխառությունների ստացում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
6. Հիմնադրի արժեթղթերի վաճառքից ստացված դրամական միջոցների արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»
7. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ընդունված միջոցների վերաչափումից արժեքի աճի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների հետ վերադարձ	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»
2. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների վերադասակարգում	922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
3. Հիմնադրի միջոցներից տրամադրված փոխառությունների արտացոլում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
4. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի մարում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված

	փոխառություններ»
5. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրի համար ստացված փոխառությունների մարում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
6. Վաճառված՝ հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների արժեքի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»
7. Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն հիմնադրից ստացված միջոցների վերաչափումից արժեքի նվազման արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

Հաշիվ 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»

922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ» հաշիվը նախատեսված է կոմիսիայի (հանձնուրդի) և կոնսիգնացիայի (հանձնարարության) պայմանագրերի համաձայն ստացված դրամական միջոցների և արժեթղթերի, ինչպես նաև դրանց ներդրումից և իրացումից ստացված դրամական միջոցների ու արժեթղթերի և առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ստացված միջոցները, իսկ կրեդիտում՝ դրանց հետ վերադարձը, վաճառքը:

922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ» հաշիվն կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9221 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն արժեթղթերում ներդրումներ կատարելու համար դրամական միջոցներ», 9222 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված արժեթղթեր», 9223 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթեր», 9224 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված (ձեռք բերված) արժեթղթերի իրացումից դրամական միջոցներ»:

Կոմիսիայի (հանձնուրդի) և կոնսիգնացիայի (հանձնարարության) պայմանագրերով ստացված միջոցների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հաճախորդների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ» հաշիվը

դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի	924 «Հավատարմագրային կառավարման և

համաձայն հաճախորդից ստացված միջոցների արտացոլում	Կոմիսիայի ու Կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»
2. Հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների վերադասակարգում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ»
3. Հաճախորդի միջոցներից տրամադրված փոխառությունների մարում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
4. Կոմիսիայի և Կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի արտացոլում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
5. Կոմիսիայի և Կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդի համար փոխառությունների ստացում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
6. Հաճախորդի արժեթղթերի վաճառքից ստացված դրամական միջոցների արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

**922 «Կոմիսիայի և Կոնսիգնացիայի պայմանագրերով ընդունված միջոցներ» հաշիվը
կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ**

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Կոմիսիայի և Կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդից ստացված միջոցների հետ վերադարձ	924 «Հավատարմագրային կառավարման և Կոմիսիայի ու Կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»
2. Կոմիսիայի և Կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդից ստացված միջոցների վերադասակարգում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ»
3. Հաճախորդի միջոցներից տրամադրված փոխառությունների արտացոլում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
4. Կոմիսիայի և Կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի մարում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»

5. Կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդի համար ստացված փոխառությունների մարում	926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»
6. Վաճառված՝ կոմիսիայի և կոնսիզնացիայի պայմանագրերի համաձայն հաճախորդից ստացված միջոցների արժեքի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

Հաշիվ 923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»

923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվային է, դեբետում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը:

923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9231 «Դեբիտորական պարտքեր արժեթղթերի վաճառքների գծով», 9232 «Դեբիտորական պարտքեր հաշվեգրված տոկոսների գծով», 9233 «Դեբիտորական պարտքեր հայտարարված շահաբաժինների գծով», 9234 «Տրամադրված փոխառություններ»:

Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնադիրների (հաճախորդների), դեբիտորների, փոխառուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Արժեթղթերի վաճառքի գծով դեբիտորական պարտքի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

2. Հիմնադրին (հաճախորդին) պատկանող արժեթղթերի գծով հաշվեգրված տոկոսների և հայտարարված շահաբաժինների գծով դեբիտորական պարտքերի արտացոլում	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»
3. Հիմնադրի (հաճախորդի) միջոցներից տրամադրված փոխառությունների արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»

923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
Հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած դեբիտորական պարտքերի և տրամադրված փոխառությունների մարում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»

Հաշիվ 924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»

924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվը պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորությունների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց հետ վերադարձը:

924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9241 «Պարտավորություններ հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների գծով», 9242 «Պարտավորություններ կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով»:

Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնադիրների (հաճախորդների), նրանց կողմից ներդրված միջոցների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորությունների արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
2. Հիմնադրի (հաճախորդի) շահույթների դուրս գրումը	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների հետ վերադարձ	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
2. Հիմնադրի (հաճախորդի) շահույթների դուրս գրումը	925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

Հաշիվ 925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք»

925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստաց-

ված միջոցների գծով հիմնադրի (հաճախորդի) եկամուտների և ծախսերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն ակտիվապասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով եկամուտները, վնասի դուրս գրումը, իսկ դեբետում՝ ծախսերը, շահույթի դուրս գրումը:

Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունքի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց առաջացման ուղղությունների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների վաճառքից եկամուտների արտացոլում	
ա) դրամական միջոցներով անմիջապես ստացման դեպքում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
բ) դեբիտորական պարտքի ձևավորմամբ	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
2. Հաշվեգրված տոկոսների, հայտարարված շահաբաժինների գծով եկամտի արտացոլում	923 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած դեբիտորական պարտքեր և տրամադրված փոխառություններ»
3. Հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների վերաչափումից շահույթների արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
4. Հիմնադրի (հաճախորդի) վնասների դուրս գրումը	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»

925 «Հիմնադրի (հաճախորդի) ֆինանսական արդյունք» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների վաճառքի ծախսերի արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
2. Հավատարմագրային պայմանագրի համաձայն ստացված միջոցների վերաչափումից վնասների արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
3. Հիմնադրի (հաճախորդի) շահույթների դուրս գրումը	924 «Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցների գծով պարտավորություններ»

Հաշիվ 926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ»

926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ» հաշիվը նախատեսված է հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած կրեդիտորական պարտքերի և ստացված փոխառությունների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հաշիվն պասիվային է, կրեդիտում արտացոլվում է հավատարմագրային կառավարման և բրոքերային գործունեության արդյունքում առաջացած կրեդիտորական պարտքերի և ստացված փոխառությունների գումարը, իսկ կրեդիտում՝ դրանց մարումը:

926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ» հաշվին կից կարող են բացվել հետևյալ երկրորդ կարգի հաշիվները՝ 9261 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր», 9262 «Ստացված փոխառություններ»:

Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքերի և ստացված փոխառությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ հիմնադիրների (հաճախորդների), կրեդիտորների, փոխատուների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ» հաշիվը կրեդիտով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների դեբետ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի արտացոլում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»
2. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն հիմնադրի (հաճախորդի) համար փոխառությունների ստացում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ստացված միջոցներ»

926 «Հավատարմագրային կառավարմամբ և բրոքերային գործունեությամբ առաջացած կրեդիտորական պարտքեր և ստացված փոխառություններ» հաշիվը դեբետով թղթակցում է հետևյալ հաշիվների հետ

Տնտեսական գործառնությունների բովանդակությունը	Հաշիվների կրեդիտ
1. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ձեռք բերված արժեթղթերի գծով կրեդիտորական պարտքերի մարում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ընդունված միջոցներ»
2. Հավատարմագրային կառավարման և կոմիսիայի ու կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն հիմնադրի (հաճախորդի) համար ստացված փոխառությունների մարում	921 «Հավատարմագրային կառավարման պայմանագրի համաձայն կառավարվող միջոցներ» 922 «Կոմիսիայի և կոնսիգնացիայի պայմանագրերի համաձայն ընդունված միջոցներ»

ԽՈՒՄԲ 93 «ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱԿՏԻՎՆԵՐ»

93 «Պայմանական պարտավորություններ և ակտիվներ» խումբը իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի հաշիվները՝ 931 «Պայմանական պարտավորություններ» և 932 «Պայմանական ակտիվներ»:

Հաշիվ 931 «Պայմանական պարտավորություններ»

931 «Պայմանական պարտավորություններ» հաշիվը նախատեսված է պայմանական պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պայմանական պարտավորությունների սահմանման և բացահայտման մոտեցումները նկարագրված են ՀՀՄՍ 37 «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ստանդարտում:

Պայմանական պարտավորությունների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պայմանական պարտավորությունների:

Հաշիվ 932 «Պայմանական ակտիվներ»

932 «Պայմանական ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է պայմանական ակտիվների վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Պայմանական ակտիվների սահմանման և բացահայտման մոտեցումները նկարագրված են ՀՀՄՍ 37 «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ստանդարտում:

Պայմանական ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ պայմանական ակտիվների:

ԽՈՒՄԲ 94 «ԱՅԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

94 «Այլ միջոցներ և պարտավորություններ» խումբն իր մեջ ներառում է հետևյալ առաջին կարգի (սինթետիկ) հաշիվները՝ 941 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքեր», 942 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքեր», 943 «Չհատուցված հարկային վնաս», 944 «Գրավադրված ակտիվներ», 945 «Խիստ հաշվառման բլանկներ», 946 «Պարբերական և մասնագիտական գրականություն» և 947 «Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցներ և արագամաշ առարկաներ»:

Հաշիվ 941 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքեր»

941 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքեր» հաշիվը նախատեսված է հարկային օրենսդրության համաձայն դուրս գրված (հարկային օրենսդրության համաձայն ծախս ճանաչված) դեբիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված դեբիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ յուրաքանչյուր պարտապանի, պարտքերի գոյացման ժամկետի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 942 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքեր»

942 «Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքեր» հաշիվը նախատեսված է հարկային օրենսդրության համաձայն դուրս գրված (հարկային օրենսդրության համաձայն եկամուտ ճանաչված) կրեդիտորական պարտքերի առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Հարկային հաշվառման նպատակներով դուրս գրված կրեդիտորական պարտքերի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ յուրաքանչյուր կրեդիտորի, պարտքերի գոյացման ժամկետի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 943 «Չհատուցված հարկային վնաս»

943 «Չհատուցված հարկային վնաս» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության չհատուցված հարկային վնասի (հաշվետու ժամանակաշրջանում հարկման առումով ճանաչված և հաջորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի հաշվարկում ներառվող վնաս) առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այն կարգավորվում է հարկային օրենսդրությամբ:

Չհատուցված հարկային վնասի վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ առաջացման ժամանակաշրջանների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 944 «Գրավադրված ակտիվներ»

944 «Գրավադրված ակտիվներ» հաշիվը նախատեսված է կազմակերպության կողմից ստանձնած պարտավորությունների ապահովման նպատակով գրավադրված ակտիվների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Գրավադրված ակտիվների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ գրավադրված ակտիվների տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 945 «Խիստ հաշվառման բլանկներ»

945 «Խիստ հաշվառման բլանկներ» հաշիվը նախատեսված է պահպանության տակ գտնվող և առհաշիվ տրվող խիստ հաշվառման բլանկների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այդպիսի բլանկներից են անդորագրային գրքույկները, հավատարմագրերը, տոմսերը և այլն: Խիստ հաշվառման բլանկներին վերաբերող փաստաթղթերի ցանկը, դրանց պահպանման և օգտագործման կարգը սահմանվում է համապատասխան նորմատիվ փաստաթղթերով:

Խիստ հաշվառման բլանկների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց տեսակների և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 946 «Պարբերական և մասնագիտական գրականություն»

946 «Պարբերական և մասնագիտական գրականություն» հաշիվը նախատեսված է որպես ծախս ճանաչված և դեռևս օգտագործման մեջ գտնվող պարբերական և մասնագիտական գրականության առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար: Այդպիսի գրականության շարքին են դասվում պաշտոնական և գերատեսչական նորմատիվ ակտերի տեղեկագրերը, մասնագիտական ամսագրերը, դասագրքերը և այլն:

Պարբերական և մասնագիտական գրականության վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ համապատասխան գրականության և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների:

Հաշիվ 947 «Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցներ և արագամաշ առարկաներ»

947 «Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցներ և արագամաշ առարկաներ» հաշիվը նախատեսված է շահագործման մեջ գտնվող և որպես ծախս ճանաչված փոքրարժեք հիմնական միջոցների և արագամաշ առարկաների առկայության և շարժի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդհանրացման համար:

Շահագործման մեջ գտնվող փոքրարժեք հիմնական միջոցների և արագամաշ առարկաների վերլուծական հաշվառումը տարվում է ըստ դրանց պահպանման տեղի, համասեռ խմբերի և կազմակերպության կողմից հաստատված այլ ուղղությունների: